

Godina XXIII - Broj 72

Srijeda, 14. 9. 2016. godine
S A R A J E V O

ISSN 1512-7079

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

1733

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O POLJOPRIVREDNOJ
ORGANSKOJ PROIZVODNJI**

Proglašava se Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 13.7.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 2.6.2016. godine.

Broj 01-02-489-02/16
07. rujna 2016. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

**ZAKON
O POLJOPRIVREDNOJ ORGANSKOJ PROIZVODNJI
DIO PRVI - TEMELJNE ODREDBE**

**Članak 1.
(Predmet)**

Ovim se zakonom propisuju ciljevi i načela organske proizvodnje, proizvodna pravila za organsku poljoprivrednu proizvodnju (u daljnjem tekstu: organska proizvodnja), označavanje organskih proizvoda, sustav kontrole u organskoj proizvodnji, registar subjekata u organskoj proizvodnji, upravni i inspekcijski nadzor, uvoz, izvoz i stavljanje na tržište organskih proizvoda, prekršaji i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

**Članak 2.
(Primjena Zakona)**

- (1) Odredbe ovoga zakona primjenjuju se na proizvode poljoprivrednog podrijetla koji potječu iz svih faza organske biljne i stočarske proizvodnje, uključujući akvakulturu (u daljnjem tekstu: organski proizvod), kada su ti proizvodi stavljeni na tržište ili su namijenjeni stavljanju na tržište

Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH) i to:

- sirovi ili neprerađeni poljoprivredni proizvodi;
 - prerađeni poljoprivredni proizvodi namijenjeni da se koriste kao hrana;
 - proizvodi akvakulture;
 - hrana za životinje;
 - vegetativni reprodukcijski materijal i sjeme za uzgoj;
 - kvasci koji se koriste kao hrana ili hrana za životinje.
- (2) Odredbe ovoga zakona primjenjuju se na sve subjekte registrirane za obavljanje neke od djelatnosti vezane uz organske proizvode navedene u stavku (1) ovoga članka i koji sudjeluju u aktivnostima u bilo kojoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije na području Federacije BiH.
- (3) Proizvodi dobiveni lovom divljih životinja i ribolovom u slobodnim vodama ne smatraju se proizvodima organske proizvodnje.
- (4) Priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču ne podliježe odredbama ovoga zakona.
- (5) Ovaj se zakon primjenjuje uz primjenu važećih propisa o proizvodima iz stavka (1) ovoga članka, kojima se uređuje proizvodnja, prerada, distribucija, deklariranje, označavanje i kontrola, uključujući propise o hrani i hrani za životinje.

**Članak 3.
(Definicije)**

- (1) U smislu odredbi ovoga zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:
- "**organska proizvodnja**" je način proizvodnje poljoprivrednih i drugih proizvoda primjenom proizvodnih pravila za organsku proizvodnju u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
 - "**faze proizvodnje, pripreme i distribucije**" znači svaka faza od, uključujući primarnu proizvodnju i uzgoj organskog proizvoda do, uključujući njegovo skladištenje, preradu, obradu, prijevoz, prodaju ili isporuku krajnjem potrošaču, kao i označavanje ili deklariranje, reklamiranje, uvoz, izvoz i podugovaranje s trećom stranom;

- 3) **"organsko"** znači da potječe od/ili se odnosi na organsku proizvodnju sukladno ovom zakonu;
- 4) **"neorgansko"** znači da ne potječe ili nije u svezi s organskom proizvodnjom sukladno ovom zakonu;
- 5) **"subjekt"** je fizička ili pravna osoba u organskoj proizvodnji odgovorna da osigura provođenje odredbi ovoga zakona unutar poslovanja za koje je registrirana i kojim upravlja;
- 6) **"skupina subjekata"** je skupina u kojoj je svaki subjekt poljoprivrednik i koja posjeduje gospodarstvo do pet hektara korištene poljoprivredne površine i koja se može, uz proizvodnju hrane i hrane za životinje, baviti i preradom hrane i hrane za životinje;
- 7) **"biljna proizvodnja"** je uzgoj biljnih vrsta i proizvodnja biljnih proizvoda na proizvodnim jedinicama, uključujući žetvu i ubiranje plodova, te sakupljanje plodova, biljaka, biljnih dijelova samoniklih biljnih vrsta i gljiva iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;
- 8) **"proizvodna jedinica"** je proizvodni pogon, proizvodna površina, pašnjak, prostor na otvorenom, objekt za životinje, prostor za skladištenje roba, biljnih i životinjskih proizvoda, sirovina i svih drugih repromaterijala potrebnih za organsku proizvodnju;
- 9) **"stočarska proizvodnja"** je uzgoj domaćih ili pripitomljenih kopnenih životinja na proizvodnim jedinicama, uključujući pčelarstvo, kao i sakupljanje životinjskih vrsta iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;
- 10) **"akvakultura"** je uzgoj i proizvodnja riba i drugih vodenih organizama korištenjem tehnika za povećanje njihove proizvodnje izvan prirodnih kapaciteta staništa, a uzgajane ribe i organizmi ostaju u vlasništvu subjekta u fazi uzgoja, proizvodnje i izlova;
- 11) **"paralelna proizvodnja"** znači istodobno obavljanje djelatnosti i organske proizvodnje i proizvodnje u prijelaznom razdoblju i/ili organske proizvodnje i neorganske proizvodnje od subjekta;
- 12) **"prijelazno razdoblje"** je utvrđeno razdoblje potrebno za prelazak iz neorganske na organsku proizvodnju ili uzgoj, tijekom kojeg se na poljoprivrednom gospodarstvu i/ili proizvodnoj jedinici primjenjuju odredbe ovoga zakona;
- 13) **"priprema"** su postupci konzerviranja i/ili prerade organskih proizvoda, uključujući klanje i rasijecanje kada su u pitanju proizvodi od životinja, kao i pakiranje, označavanje i/ili izmjena oznaka koje se odnose na proizvodna pravila za organsku proizvodnju;
- 14) za izraze: **"hrana"**, **"hrana za životinje"** i **"stavljanje na tržište"** važe definicije utvrđene u Zakonu o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04);
- 15) **"označavanje"** je svaki izraz, riječ/i, podatak, trgovački naziv, naziv robne marke (brenda), slikovni prikaz ili simbol, žig ili oznaka koji se veže ili nalazi na bilo kojem pakiranju, ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, tabli, prstenu ili obruču koji prate organski proizvod ili se na njega odnosi;
- 16) za izraz **"upakirana hrana"** važi definicija utvrđena posebnim propisom o označavanju ili deklariranju upakirane hrane;
- 17) **"reklamiranje"** je svako predstavljanje javnosti, bilo kojim sredstvom osim oznakom, čija je svrha da ima ili je vjerojatnost da će imati utjecaj na formiranje stavova, uvjerenja i ponašanja kupaca i/ili potrošača, s izravnim ili neizravnim ciljem poticanja prodaje organskih proizvoda;
- 18) **"mjerodavno tijelo"** je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) u čijoj je mjerodavnosti provođenje ovoga zakona i organizacija sustava kontrola u području organske proizvodnje sukladno odredbama ovoga zakona, a prema potrebi izraz uključuje i odgovarajuća mjerodavna tijela iz trećih zemalja;
- 19) **"kontrolno tijelo"** je pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti kontrole i certifikacije, a kojoj je mjerodavno tijelo dodijelilo ovlast za provođenje kontrole i certifikacije u oblasti organske proizvodnje sukladno odredbama utvrđenim ovim zakonom, a prema potrebi izraz podrazumijeva odgovarajuće kontrolno tijelo ili kontrolno tijelo iz trećih zemalja;
- 20) **"službena kontrola"** je svaki oblik kontrole koju vrši mjerodavno tijelo radi ovjere postupanja subjekta nadzora i usklađivanja poslovanja sukladno zakonima i drugim propisima;
- 21) **"certifikacija"** je postupak na temelju kojeg ovlašteno kontrolno tijelo izdaje certifikat o usuglašenosti kojim potvrđuje da je predmetni organski proizvod proizveden sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega;
- 22) **"oznaka usklađenosti"** znači dokaz usklađenosti s određenom skupinom standarda ili drugih normativnih akata u obliku oznake;
- 23) **"organski proizvod"** je svaki proizvod proizveden i označen ovim izrazom i/ili oznakom na jednom od službenih jezika i pisama u Federaciji BiH, sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega;
- 24) **"sastojak"** je svaka supstancija, uključujući aditive, koja se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane, a koja je prisutna u gotovom proizvodu čak i u promijenjenom obliku;
- 25) za izraz **"sredstva za zaštitu bilja"** važi definicija utvrđena Zakonom o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94) koji se sukladno članku IX5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuje kao federalni zakon, odnosno značenje izraza "fitofarmaceutska sredstva" utvrđenog Zakonom o fitofarmaceutskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 49/04);
- 26) za izraz **"genetički modificirani organizam"** (u daljnjem tekstu: GMO) važi definicija utvrđena Zakonom o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09);
- 27) **"proizvedeno od GMO-a"** znači djelomice ili u cijelosti dobiveno iz GMO-a, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a;
- 28) **"proizvedeno s pomoću GMO-a"** znači dobiveno korištenjem GMO-a kao posljednjeg živog organizma u proizvodnom postupku, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a, niti je proizveden od GMO-a;
- 29) za izraz **"dodatci hrani"** važi definicija utvrđena posebnim propisom o dodatcima hrani za životinje;

- 30) **"ekvivalentno"** podrazumijeva u opisivanju različitih sustava ili mjera da ti sustavi ili mjere mogu osigurati istu razinu usklađenosti i udovoljiti ciljevima i načelima organske proizvodnje utvrđenim ovim zakonom;
- 31) **"pomoćna supstancija u procesu proizvodnje"** je svaka supstancija koja sama po sebi nije hrana, ali se koristi u preradi sirovine, prehrambenih proizvoda ili njihovih sastojaka u svrhu ispunjavanja određenih tehnoloških zahtjeva u postupku obrade ili prerade, što može dovesti do nenamjerne ali tehnički neizbježne prisutnosti ostataka (rezidua) tih supstancija i njezinih derivata u gotovom proizvodu, pod uvjetom da ti ostaci ne predstavljaju nikakvu opasnost po zdravlje i da nemaju nikakav tehnološki učinak na gotov proizvod;
- 32) **"ionizirajuće zračenje"** je elektromagnetsko i čestično zračenje čijim prolazom u materiju izravno ili neizravno nastaju parovi pozitivno i negativno nabijenih električnih čestica-iona;
- 33) **"priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti"** podrazumijeva pripremu organskih proizvoda u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču;
- 34) **"izdavanje potvrde"** je postupak koji provodi ovlašteno kontrolno tijelo i izdaje potvrdu kojom potvrđuje da je organski proizvod iz uvoza, da potječe iz ekvivalentnog sustava uspostavljenog ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega;
- 35) **"potvrda"** je dokument kojim subjekt dokazuje da je organski proizvod iz uvoza ekvivalentan organskom proizvodu proizvedenom sukladno ovom zakonu.
- (2) Gramatička terminologija korištenja muškog ili ženskog roda podrazumijeva uključivanje oba roda.

DIO DRUGI - CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE

POGLAVLJE I. OPĆI CILJEVI I NAČELA

Članak 4.

(Opći ciljevi organske proizvodnje)

Opći ciljevi organske proizvodnje su:

- a) uspostaviti cjelovit i održiv sustav upravljanja poljoprivredom koji:
- 1) poštuje prirodne sustave i cikluse, te održava i poboljšava očuvanje zdravlja tla, voda, biljaka i životinja i održava njihovu međusobnu ravnotežu,
 - 2) doprinosi visokoj razini biološke raznovrsnosti,
 - 3) odgovorno koristi energiju i prirodne resurse, kao što su voda, tlo, organske materije i zrak,
 - 4) poštuje visoke standarde o dobrobiti životinja i ispunjava etološke potrebe životinje ovisno o vrsti kojoj pripada;
- b) težiti proizvodnji proizvoda visoke kvalitete;
- c) težiti proizvodnji širokog asortimana prehrambenih i drugih poljoprivrednih proizvoda koji su sukladni potražnji potrošača za proizvodima proizvedenim primjenom pravila proizvodnje koji ne nanose štetu okolini, zdravlju ljudi, biljaka ili zdravlju i dobrobiti životinja.

Članak 5.

(Opća načela organske proizvodnje)

Organska proizvodnja temelji se na sljedećim općim načelima:

- a) načelo odgovarajućeg planiranja i upravljanja prirodnim i biološkim procesima koji su utemeljeni na ekološkim sustavima, uz iskorištavanje prirodnih resursa u okviru tih sustava primjenom pravila proizvodnje u okviru kojih se:
- 1) u proizvodnji koriste agrotehničke, mehaničke, fizičke, biološke i biotehničke mjere,
 - 2) u proizvodnji poljoprivrednih kultura, uzgoju životinja ili proizvodnji u akvakulturi ispunjava načelo održivog korištenja prirodnih resursa,
 - 3) poštuje zabrana uporabe GMO-a i proizvoda proizvedenih od ili pomoću GMO-a, izuzev veterinarsko-medicinskih proizvoda, a
 - 4) pravila proizvodnje temelje na procjeni rizika i korištenju mjera predostrožnosti i prevencije u slučajevima kada je to potrebno;
- b) načelo ograničenja unošenja i korištenja repromaterijala dobivenog izvan organske proizvodne jedinice, odnosno poljoprivrednog gospodarstva, a iznimno kada su potrebni vanjski unosi repromaterijala ili kada ne postoje odgovarajući postupci i metode sukladno stavku (1) točka a) ovoga članka, ograničeni su na unose:
- 1) repromaterijala koji potječu iz organske proizvodnje,
 - 2) prirodnih sastojaka ili sastojaka dobivenih prirodnim putem i
 - 3) prirodnih mineralnih gnojiva niske topivosti;
- c) načelo strogog ograničenja korištenja kemijskih sintetiziranih repromaterijala, osim u izvanrednim slučajevima kada:
- 1) odgovarajući sustavi organskog upravljanja ne daju zadovoljavajuće rezultate i
 - 2) na tržištu nisu dostupni repromaterijali iz stavka 1. točka b) ovoga članka ili
 - 3) kada bi korištenje vanjskih unosa repromaterijala iz stavka 1. točke b) ovoga članka imalo neprihvatljive posljedice na okolinu;
- d) načelo prilagođavanja proizvodnih pravila organske proizvodnje kada je to neophodno lokalnim i regionalnim klimatskim i agroekološkim uvjetima, sanitarnom stanju, dostignutoj razini razvitka i specifičnoj uzgojnoj praksi, sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

POGLAVLJE II. SPECIFIČNA NAČELA

Članak 6.

(Specifična načela za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i akvakulturu)

Uzgoj u biljnoj i stočarskoj proizvodnji i akvakulturi je organska proizvodnja pod uvjetom da je utemeljena na općim načelima iz članka 5. ovoga zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

- a) održavanje i poboljšanje života u tlu i prirodne plodnosti tla, očuvanje stabilnosti i biološke raznovrsnosti tla koji sprječavaju i onemogućuju zbijanje i eroziju tla, te ishrana biljaka poglavito putem ekosustava tla;
- b) svodenje na minimum uporabe neobnovljivih prirodnih resursa i repromaterijala koji ne potječu s predmetnog poljoprivrednog gospodarstva;
- c) reciklaža otpada i nusproizvoda biljnog i životinjskog podrijetla u svrhu njihovog daljnjeg korištenja kao repromaterijala u proizvodnji biljaka i životinja;
- d) kod donošenja odluka vezanih uz organsku proizvodnju obvezno se u obzir uzima ekološka ravnoteža na lokalnoj i regionalnoj razini;

- e) održavanje zdravlja životinja vrši poticanjem prirodne imunološke zaštite životinja, kao i odabirom u odnosu na vrstu odgovarajućih pasmina i/ili sojeva i uzgojne prakse životinja;
- f) održavanje zdravlja bilja primjenom preventivnih mjera, kao što su odabir odgovarajućih vrsta, sorti ili hibrida otpornih na štetne organizme, te primjenom odgovarajućeg plodoreda, mehaničkih i fizičkih metoda i mjera zaštite korištenjem prirodnih neprijatelja štetnih organizama;
- g) primjena prakse uzgoja životinja koje su prilagođene lokalitetu uzgoja i raspoloživim zemljišnim površinama kojima raspolaže subjekt;
- h) primjena prakse uzgoja životinja kojom se osigurava visoka razina dobrobiti životinja i ispunjava prirodna potreba životinje u odnosu na uzgajanu vrstu;
- i) proizvodnja organskih proizvoda animalnog podrijetla od životinja koje su od rođenja i/ili od kada su se izlegle i tijekom cijelog života uzgajane na organskom poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno proizvodnoj jedinici;
- j) izbor pasmina i/ili sojeva životinja s obzirom na njihovu sposobnost prilagođavanja uvjetima lokaliteta, njihovu vitalnost, otpornost prema bolestima ili zdravstvenim poteškoćama;
- k) ishrana životinja organskom hranom za životinje koja se sastoji od sastojaka poljoprivrednog podrijetla iz organskog uzgoja i od prirodnih sastojaka koji nisu poljoprivrednog podrijetla;
- l) primjena uzgojne prakse životinja koja poboljšava njihov imunološki sustav i jača prirodnu otpornost na bolesti, te osiguranje uvjeta za redovito kretanje životinja i slobodnog pristupa otvorenim prostorima i pašnjacima gdje je to odgovarajuće;
- m) isključivanje iz uzgoja životinja kod kojih je došlo do pojave umjetno izazvane poliploidije;
- n) održavanje biološke raznovrsnosti prirodnih vodnih ekosustava, trajno očuvanje vodnog okoliša i kvalitete lokalnih vodnih i kopnenih ekosustava u proizvodnji u akvakulturi i
- o) ishrana uzgojnih riba i ostalih organizama u akvakulturi hranom za životinje dobivenom održivim iskorištavanjem ribolovnih resursa ili organskom hranom za životinje koja sadrži sastojke poljoprivrednog podrijetla iz organskog uzgoja i prirodne sastojke koji nisu poljoprivrednog podrijetla.

Članak 7.

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane)

Proizvodnja prerađene hrane je organska proizvodnja pod uvjetom da je utemeljena na temeljnim načelima iz članka 5. ovoga zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

- a) proizvodnja organske hrane od organskih sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a iznimno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka, u slučaju kada na tržištu nema sastojka u organskom obliku, a koji ima bitnu tehnološku ulogu u procesu proizvodnje i pod uvjetom da se koristi u minimalnoj količini;
- b) ograničena uporaba prehrambenih aditiva, neorganskih sastojaka s pretežno tehnološkom i senzornom ulogom, te mikronutritijenata i pomoćnih supstancija u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo u slučaju kada je to neophodno iz tehnoloških razloga ili služi za određene prehrambene namjene;

- c) isključivanje iz procesa prerade supstanci i metoda prerade koje mogu dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i
- d) da se proces prerade hrane po mogućnosti vrši primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

Članak 8.

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane za životinje)

Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje je organska proizvodnja pod uvjetom da se temelji na osnovnim načelima iz članka 5. ovoga zakona i sljedećim specifičnim načelima:

- a) proizvodnja organske hrane za životinje od organskih sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a iznimno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka u slučaju kada neka od sirovina nije dostupna na tržištu;
- b) ograničena uporaba dodataka hrani za životinje i pomoćnih supstancija u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo kada je to potrebno zbog tehnoloških ili zootehničkih razloga ili u posebnu svrhu ishrane;
- c) isključivanje iz procesa prerade supstancija i metoda prerade koje bi mogle dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i
- d) da se proces prerade hrane za životinje vrši po mogućnosti primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

DIO TREĆI - PROIZVODNA PRAVILA U ORGANSKOJ PROIZVODNJI

POGLAVLJE I. OPĆA PRAVILA ORGANSKE PROIZVODNJE

Članak 9.

(Opći zahtjev)

Subjekt ili skupina subjekata (u daljnjem tekstu: subjekt) koji obavljaju djelatnost organske proizvodnje obvezni su poštovati i primjenjivati proizvodna pravila utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

Članak 10.

(Zabrana korištenja GMO-a)

- (1) GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a zabranjeni su za korištenje kao hrana, hrana za životinje, pomoćna supstancija u procesu proizvodnje, sredstvo za zaštitu bilja, gnojivo, poboljšivač tla, vegetativni reprodukcijski materijal i sjeme za uzgoj, mikroorganizam i životinja u organskoj proizvodnji.
- (2) U svrhu dokazivanja poštovanja zabrane iz stavka (1) ovoga članka subjekt je obavezan poštovati i može se pouzdati u oznake na proizvodu ili bilo kojem drugom priloženom dokumentu koji su pričvršćeni ili priloženi sukladno posebnim propisima kojima se uređuje stavljanje na tržište GMO-a i/ili kojima se uređuje GMO hrana i hrana za životinje.
- (3) Subjekt može smatrati da GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a nisu korišteni u proizvodnji nabavljene hrane i hrane za životinje kada nisu označeni kao takvi, izuzev u slučaju dobivanja informacije koja ukazuje da označavanje takvih proizvoda nije urađeno sukladno propisima iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Subjekt koji koristi neorganske proizvode koji nisu hrana ili hrana za životinje prilikom kupovine takvih proizvoda obavezan je od dobavljača tražiti potvrdu da dostavljeni proizvodi nisu GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a.

Članak 11.

(Zabrana primjene ionizirajućeg zračenja)

Zabranjena je primjena ionizirajućeg zračenja u obradi organske hrane, hrane za životinje ili sirovina koje se koriste u organskoj proizvodnji hrane ili hrane za životinje.

**POGLAVLJE II. PROIZVODNJA NA
POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU**

Članak 12.

(Opća proizvodna pravila na poljoprivrednom gospodarstvu)

- (1) Cjelokupnim poljoprivrednim gospodarstvom upravlja se sukladno zahtjevima koji se primjenjuju na organsku proizvodnju sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, poljoprivredno gospodarstvo može obavljati djelatnost paralelne proizvodnje uz uvjet da su jasno odvojene organske proizvodne jedinice ili uzgajališta u akvakulturi od proizvodnih jedinica na kojima se u cijelosti ne upravlja sukladno zahtjevima organske proizvodnje i pod uvjetom da:
 - a) kod paralelnog uzgoja životinja obvezno se uzgajaju različite vrste životinja;
 - b) u akvakulturi je dopušteno uzgajati iste vrste organizama ukoliko su lokacije tih proizvodnih jedinica odvojene i
 - c) u biljnoj proizvodnji je dopušteno paralelno uzgajati iste biljne vrste različitih sorti koje je lako razlikovati.
- (3) U slučajevima iz stavka (2) ovoga članka subjekt mora jasno odvojiti proizvodne jedinice, životinje i proizvode koji se koriste u/ili su proizvedeni na proizvodnim jedinicama za organsku proizvodnju od onih koji se koriste u/ili su proizvedeni na neorganskim proizvodnim jedinicama i uspostaviti i voditi odgovarajuću evidenciju koja služi kao pisani dokaz da je izvršena odvojenost.

Članak 13.

(Proizvodna pravila za biljnu proizvodnju)

- (1) Biljna proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz članka 12. ovoga zakona u organskoj proizvodnji biljaka primjenjuju i sljedeća pravila:
 - a) primjena postupaka pripreme i obrada tla i uzgoja kultura kojima se održava postojeća ili doprinosi povećanju razine organske materije u tlu, povećava stabilnost i biološka raznovrsnost tla i sprječava zbijanje i erozija tla;
 - b) plodnost i biološka aktivnost tla održava se i povećava višegodišnjim plodoredom, uključujući leguminoze i druge kulture za zeleno đubrenje, te uporabom stajskog gnojiva ili materijala organskog podrijetla, po mogućnosti kompostiranih, a koji potječu iz organske proizvodnje;
 - c) dozvoljena je uporaba biodinamičkih pripravaka;
 - d) koriste se gnojiva i poboljšivači tla koji su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
 - e) zabranjeno je korištenje mineralnih dušičnih gnojiva;
 - f) svi primijenjeni postupci, odnosno tehnike uzgoja biljaka trebaju spriječiti ili smanjiti onečišćenje okoline na najmanju moguću mjeru;
 - g) za sprječavanje štete koju uzrokuju štetni organizmi, bolesti i korovi poglavito se zaštita vrši korištenjem prirodnih neprijatelja, odgovarajućim odabirom vrsti i sorti, plodoredom, tehnikama obrade tla i termičkim postupcima;

- h) kada se utvrdi ugroženost neke od uzgojnih kultura, dozvoljena je primjena sredstva za zaštitu bilja odobrenog za primjenu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
- i) za proizvodnju proizvoda, izuzev reprodukcijskog materijala, koristi se organski proizvedeno sjeme, presadnica i sadni materijal; iznimno je dozvoljeno korištenje i neorganskog sjemena, presadnica i sadnog materijala u slučaju kada taj materijal nije tretiran sredstvima za zaštitu bilja koja nisu odobrena za primjenu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona i kada na tržištu nema reprodukcijskog materijala proizvedenog po pravilima organske proizvodnje ili je korištenje toga materijala opravdano za provođenje znanstvenih ili znanstveno-istraživačkih ispitivanja ili kada se radi o autohtonoj sorti i
- j) proizvodi i sredstva za čišćenje i dezinfekciju u proizvodnji bilja upotrebljavaju se samo ako su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

- (2) Sakupljanje plodova, biljaka ili dijelova biljaka samoniklih vrsta bilja i gljiva koje rastu u prirodnom okruženju, šumama i poljoprivrednim područjima smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da:
 - a) ta područja sakupljanja u razdoblju najmanje tri godine prije početka sakupljanja nisu bila tretirana sredstvima, osim sredstava koja su odobrena za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona i
 - b) da sakupljanje ne utječe na stabilnost prirodnog staništa ili na održanje vrsta u području sakupljanja.
- (3) Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku biljnu proizvodnju u uzgoju bilja koji obuhvaća postupke i određene norme uzgoja biljaka, uvjete prijelaznog razdoblja, paralelnu proizvodnju, održavanje plodnosti, plodored, odobrene liste gnojiva, liste sredstava za zaštitu bilja i liste sredstava za poboljšanje tla.

Članak 14.

(Proizvodna pravila za stočarsku proizvodnju)

- (1) Stočarska proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz članka 12. ovoga zakona primjenjuju i sljedeća pravila i to:
 - a) u odnosu na podrijetlo životinja:
 - 1) životinja iz organskog uzgoja rađa se i uzgaja na organskom poljoprivrednom gospodarstvu,
 - 2) životinje koje nisu organski uzgojene mogu se dopremiti na organsko poljoprivredno gospodarstvo, pod posebnim uvjetima i za potrebe razmnožavanja; ove životinje i njihovi proizvodi smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog razdoblja iz članka 18. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona,
 - 3) životinje i njihovi proizvodi koji se na početku prijelaznog razdoblja već nalaze na poljoprivrednom gospodarstvu smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaz-

- nog razdoblja iz članka 18. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
- b) u odnosu na uzgojnu praksu i uvjete držanja:
- 1) osoba uposlena kod subjekta i/ili subjekt koji se brine o životinjama mora posjedovati potrebna temeljna znanja i vještine vezane uz zdravlje i dobrobit životinja,
 - 2) uzgojna praksa, uključujući broj životinja po jedinici površine, te uvjeti smještaja moraju osigurati zadovoljavanje razvojnih, fizioloških i etoloških potreba životinja,
 - 3) životinja mora imati stalni pristup otvorenom prostoru, po mogućnosti pašnjacima, kad god to vremenski uvjeti i stanje tla dozvoljavaju, izuzev kada posebnim propisima nisu određena zakonska ograničenja i obveze koje se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja,
 - 4) broj životinja mora biti ograničen da ne bi došlo do prekomjerne ispaše, izrovanosti tla kopitima, erozije ili onečišćenja/zagađenja tla koje uzrokuje životinje ili njihov izmet,
 - 5) životinje iz organskog uzgoja moraju se držati odvojeno od životinja iz neorganskog uzgoja,
 - 6) ispaša organskih životinja na neorganskoj otvorenoj površini i ispaša neorganskih životinja na organskim površinama dopušteno je pod određenim propisanim ograničavajućim uvjetima,
 - 7) zabranjeno je vezivanje ili izolacija životinja, a iznimno to je dozvoljeno za pojedinačnu životinju i na ograničeno razdoblje i kada je to potrebno radi sigurnosti ili veterinarskih razloga ili dobrobiti životinja,
 - 8) trajanje prijevoza životinja mora biti svedeno na minimum,
 - 9) tijekom cijelog životnog vijeka životinje bilo kakva patnja mora se svesti na minimum, uključujući odstranjivanje dijelova tijela, kao i vrijeme klanja,
 - 10) pčelinjaci se postavljaju na područja koja osiguravaju izvore nektara i polena koji se sastoje najvećim dijelom od organskih uzgojenih usjeva ili prirodne vegetacije šuma ili usjevi koji se tretiraju samo metodama s niskim utjecajem na okolinu,
 - 11) pčelinjak se drži na dovoljnoj udaljenosti od izvora koji mogu dovesti do onečišćenja pčelinjih proizvoda ili loše utjecati na zdravlje pčela,
 - 12) košnice i materijali koji se koriste u pčelarstvu trebaju biti izrađeni od prirodnih materijala,
 - 13) zabranjeno je uništavanje pčela na saću kao metoda vezana uz sakupljanje pčelinjih proizvoda;
- c) u odnosu na razmnožavanje i/ili rasplod:
- 1) ozvoljene su samo prirodne metode razmnožavanja, a iznimno je dozvoljeno i umjetno osjemenjivanje,
 - 2) zabranjeno je razmnožavanje potaknuto hormonskom terapijom ili sličnim supstancijama, izuzev u slučaju kada to predstavlja oblik veterinarskog liječenja pojedinačne životinje,
 - 3) zabranjeni su drugi oblici umjetne oplodnje poput kloniranja i prijenosa embrija,
 - 4) obvezno se vrši odabir odgovarajuće pasmine i/ili soja za uzgoj, jer se na taj način doprinosi prevenciji patnje životinja i sprječava potreba za djelomičnom ili potpunom amputacijom ili uklanjanjem pojedinih osjetljivih dijelova životinjskog tijela;
- d) u odnosu na hranu za životinje:
- 1) hrana za životinje poglavito se osigurava s organske proizvodne jedinice unutar poljoprivrednog gospodarstva na kojem se životinje drže ili s drugog organskog poljoprivrednog gospodarstva iz istog područja i/ili regije,
 - 2) životinje se hrane organskom hranom za životinje koja zadovoljava zahtjeve ishrane u raznim fazama njihovog razvoja, a dio obroka može sadržati hranu s proizvodnih jedinica poljoprivrednog gospodarstva koja su u prijelaznom razdoblju,
 - 3) uz iznimku pčela, životinje trebaju imati stalni pristup pašnjacima ili kabastoj krmi,
 - 4) neorganski sastojci hrane za životinje biljnog podrijetla, sirovine životinjskog i mineralnog podrijetla, aditivi u hrani za životinje, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani životinja i pomoćne supstancije u procesu prerade dopušteno je koristiti ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona,
 - 5) zabranjeno je korištenje sredstva za poticanje rasta i sintetičkih aminokiselina,
 - 6) sisavci koji doje mogu se hraniti samo prirodnim, po mogućnosti majčinim mlijekom;
- e) u odnosu na sprječavanje bolesti i veterinarsko liječenje:
- 1) sprječavanje bolesti temelji se na odabiru pasmine i/ili soja, uzgojnoj praksi, visokokvalitetnoj hrani za životinje i tjelesnoj aktivnosti životinja, odgovarajućem broju životinja po jedinici površine te smještaju s odgovarajućim higijenskim uvjetima,
 - 2) bolest se liječi odmah da se izbjegne patnja životinje, iznimno je dopuštena primjena kemijski sintetiziranih alopatičkih veterinarsko-medicinskih proizvoda, uključujući antibiotike, kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i u slučaju kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije odgovarajuća, a obvezno se utvrđuju ograničenja u pogledu tijeka liječenja i razdoblja karence,
 - 3) dopuštena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,
 - 4) dopušteni su tretmani koji se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja koji se primjenjuju sukladno važećem zakonodavstvu i
 - 5) čišćenje i dezinfekcija objekata u kojima se drže životinje, infrastrukture tih objekata i opreme dopušteno je samo proizvodima za čišćenje i dezinfekciju koji su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17.

ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

- (2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati za organsku stočarsku proizvodnju minimalne zahtjeve za uzgoj životinja, uvjete prijelaznog razdoblja, način držanja životinja, ishranu, njegu i liječenje životinja.

Članak 15.

(Proizvodna pravila za uzgoj životinja akvakulture)

- (1) Akvakultura se smatra organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz članka 12. ovoga zakona primjenjuju i sljedeća pravila u proizvodnji u odnosu na:

- a) podrijetlo životinja akvakulture:
- 1) organska akvakultura temelji se na uzgoju mladi koja potječe od organski uzgojenog matičnog jata i iz organskih uzgajališta,
 - 2) iznimno, kada se ne može nabaviti mlađ iz organskih matičnih jata ili iz organskih uzgajališta, u uzgajalište pod posebnim uvjetima se mogu dopremiti neorganski uzgojene životinje;
- b) uzgojnu praksu:
- 1) osoba uposlena kod subjekta i/ili subjekt koji brine o uzgojnim životinjama mora posjedovati potrebna temeljna znanja i vještine vezane uz zdravstvene potrebe i dobrobit uzgojnih životinja,
 - 2) uzgojna praksa, uključujući hranjenje, uređenje infrastrukture i opreme, gustoću populacije i kvalitetu vode, treba osiguravati zadovoljavanje razvojne, fiziološke i etološke potrebe svake životinje,
 - 3) uzgojna praksa treba biti uspostavljena na način da je minimalan negativni utjecaj uzgoja na okolinu, uključujući i onemogućavanje bijega uzgojnih životinja u prirodu,
 - 4) organski uzgojene životinje držati odvojeno od ostalih neorganskih uzgojnih životinja akvakulture,
 - 5) pri prijevozu osigurava se poštovanje dobrobiti životinja,
 - 6) patnju uzgojnih životinja akvakulture treba svesti na minimum, uključujući i vrijeme klanja;
- c) razmnožavanje:
- 1) zabranjena je primjena umjetno izazvane poliploidije, umjetne hibridizacije, kloniranja i proizvodnja jednospolnih sojeva, osim ručnim sortiranjem,
 - 2) obvezno se vrši odabir odgovarajućih uzgojnih sojeva,
 - 3) uspostavljaju se posebni uvjeti upravljanja za svaku vrstu u uzgoju i za upravljanje matičnim jatom, mrijestom i proizvodnjom mladi;
- d) hranu za ribe i rakove:
- 1) ribe i rakovi hrane se hranom koja zadovoljava zahtjeve ishrane u različitim fazama njihovog razvoja,
 - 2) udio hrane biljnog podrijetla treba potjecati iz organske proizvodnje, a udio hrane od vodenih životinja iz ribolova koji poštuje načelo održivog korištenja ribarskih resursa,
 - 3) neorganski sastojci biljnog podrijetla za ishranu riba i rakova, sastojci životinjskog ili mineralnog podrijetla za ishranu riba i rakova, aditivi u gotovoj hrani za ribe i rakove, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani riba i rakova i pomoćne supstancije u procesu prerade koriste

se samo ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona,

- 4) nije dozvoljeno korištenje sredstava za poticanje rasta i sintetičke aminokiseline;
- e) školjkaše iz skupine mekušaca i druge vrste koje ne hrani čovjek, već se same hrane prirodnim planktonom:
- 1) organizmi koji se hrane filtracijom hrane iz vode sve svoje potrebe za hranom zadovoljavaju iz prirode, osim mladi koja se uzgaja u mrjestilištima i rastilištima,
 - 2) organizmi se uzgajaju u vodi, odnosno proizvodnim područjima sukladno odredbama Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06), odnosno zakona o vodama kantona i ispunjavaju odredbe propisa i kriterije o zdravstvenoj ispravnosti i kvaliteti vode za uzgoj, te u vodi visoke ekološke kvalitete;
- f) prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje:
- 1) sprječavanje bolesti temelji se na držanju životinja u optimalnim uvjetima, što se postiže odabirom odgovarajućeg mjesta uzgoja, optimalnom konstrukcijom uzgajališta, primjenom dobre uzgojne i upravljačke prakse, uključujući redovito čišćenje i dezinfekciju objekata i prostora, visokokvalitetnu hranu, odgovarajuću gustoću populacije, te odabir odgovarajućih uzgojnih vrsta i sojeva,
 - 2) bolest se liječi odmah kako bi se izbjegla patnja životinje, a kemijski sintetizirani alopatski veterinarski lijekovi, uključujući antibiotike, mogu se primijeniti u iznimnim slučajevima kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije dala odgovarajuće rezultate, a tada se utvrđuju ograničenja u pogledu tijeka liječenja i razdoblja karence,
 - 3) dozvoljena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,
 - 4) dozvoljeni su tretmani vezani uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja sukladno odgovarajućim propisima za zaštitu zdravlja ljudi i životinja,
 - 5) čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata i opreme u akvakulturi i njihove infrastrukture i opreme vrši se samo proizvodima koji su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.
- (2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku proizvodnju životinja u akvakulturi, uzgojnu praksu, uvjete prijelaznog razdoblja, način držanja, ishranu, njegu i liječenje.

Članak 16.

(Proizvodna pravila za morske alge)

- (1) Sakupljanje divljih morskih algi i njihovih dijelova koje samoniklo rastu u moru smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se primjenjuju sljedeća pravila proizvodnje:
- a) da su proizvodna područja na kojima rastu alge ekološki vrlo dobrog stanja sukladno odredbama Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/06) i propisa donesenih na temelju toga zakona, da su sukladna odredbama propisa o kvaliteti i zdravstvenoj ispravnosti za proizvodnju proizvoda animalnog podrijetla namijenjenih ishrani ljudi i

- b) da sakupljanje ne utječe na dugoročnu stabilnost prirodnog staništa ili održavanja vrste u području sakupljanja.
- (2) Uzgoj morskih algi smatra se organskim ako se obavlja u obalnim područjima gdje su okolišna i zdravstvena obilježja ekvivalentna kao i obilježja navedena u stavku (1) ovoga članka i pod uvjetom:
 - a) da se u svim fazama proizvodnje obavezno primjenjuje pravilo održivog korištenja prirodnih resursa, od sakupljanja mladih samoniklih algi do berbe i
 - b) da se u svrhu osiguranja očuvanja raznovrsnosti genskih zaliha redovito sakupljaju mlade samonikle morske alge kako bi se dopunile zalihe koje potječu iz uzgoja u zatvorenim prostorima.
- (3) Primjena gnojiva nije dopuštena, izuzev u zatvorenim uzgojnim objektima i to samo gnojivima koja su odobrena za takvu uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 17. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

Članak 17.

(Proizvodi i supstancije za uporabu u organskom uzgoju, kriteriji i postupci odobravanja)

- (1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstancija na listu odobrenih proizvoda i supstancija koje je dopušteno koristiti u organskom uzgoju za sljedeće namjene:
 - a) kao sredstva za zaštitu bilja;
 - b) kao gnojiva i sredstva koja se koriste kao poboljšivači tla;
 - c) kao neorganske sirovine za hranu za životinje biljnog, životinjskog i mineralnog podrijetla, te određene supstancije koje se koriste u ishrani životinja;
 - d) kao dodatci hrani za životinje i pomoćna sredstva u procesu proizvodnje;
 - e) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata, opreme i uređaja koji se koriste u proizvodnji životinja i
 - f) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i uređaja koji se upotrebljavaju u proizvodnji bilja, uključujući skladišta na poljoprivrednom gospodarstvu.
- (2) Proizvodi i supstancije iz stavka (1) ovoga članka uvrštavaju se na listu odobrenih proizvoda i supstancija za uporabu u organskoj proizvodnji pod uvjetom da su ispunjeni ciljevi i načela organske proizvodnje, te i opći i posebni zahtjevi utvrđeni za organsku proizvodnju sukladno ovom zakonu i kada su ispunjeni sljedeći opći i posebni kriteriji koji se procjenjuju kao cjelina:
 - a) da je njihovo korištenje neophodno za održivu i nesmetanu proizvodnju i da su neophodni za uporabu kojoj su namijenjeni;
 - b) da su svi proizvodi i supstancije biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog podrijetla, a iznimno u slučajevima kada proizvodi ili supstancije takvog podrijetla nisu dostupni u dovoljnim količinama i/ili kvaliteti ili ako nisu dostupne druge mogućnosti;
 - c) u slučaju odobravanja proizvoda iz stavka (1) točka a) ovoga članka procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:
 - 1) njihova je uporaba neophodna za kontrolu štetnog organizma i/ili određene bolesti za koju nisu dostupna druga biološka, fizička ili uzgojna rješenja ili druge efektivne prakse upravljanja i
 - 2) ako proizvodi nisu biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog podrijetla i nisu u svome prirodnom obliku, mogu se odobriti samo pod uvjetom da njihova uporaba isključuje bilo kakav izravan dodir s jestivim dijelom usjeva;
- d) u slučaju odobravanja proizvoda i supstancija iz stavka (1) točka b) ovoga članka procjenjuje se i uzima u obzir da je njihova uporaba neophodna za postizanje ili održavanje plodnosti tla za ispunjenje posebnih zahtjeva u ishrani bilja ili za poboljšanje tla;
- e) u slučaju odobravanja proizvoda iz stavka (1) toč. c) i d) ovoga članka procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:
 - 1) neophodni su za održavanje zdravlja životinja, dobrobiti i vitalnosti životinja te doprinose odgovarajućoj ishrani koja zadovoljava fiziološke i etološke potrebe date vrste ili bi bez pristupa takvim supstancijama bilo nemoguće proizvesti ili očuvati hranu za životinje i
 - 2) hrana za životinje mineralnog podrijetla, elementi u tragovima, vitamini ili provitamini prirodnog su podrijetla, a iznimno u slučaju da su te supstancije nedostupne, za uporabu u organskoj proizvodnji mogu se odobriti odgovarajuće kemijski izvedene supstancije s istim učinkom.
- (3) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstancija treba biti uvrštena ili dodana na listu odobrenih ili povučena s liste iz stavka (1) ovoga članka ili da uvjeti za uporabu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstancija, a na temelju koje se donosi odluka.
- (4) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stavka (3) ovoga članka objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnoga ministarstva, a odluka s obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje i liste iz stavka (1) ovoga članka objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".
- (5) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i ograničenja s obzirom na poljoprivredne proizvode na koje se proizvodi i supstancije iz stavka (1) ovoga članka mogu primijeniti, način primjene, doziranje, vremensko ograničenje za uporabu i kontakt s poljoprivrednim proizvodima, te uvjete za donošenje odluke o ukidanju odobrenja i povlačenju tih proizvoda i supstancija.
- (6) Proizvodi i supstancije koje se nalaze na odobrenim listama iz stavka (1) ovoga članka mogu se koristiti samo ako je njihova uporaba dozvoljena u konvencionalnoj poljoprivredi sukladno odgovarajućim propisima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

Članak 18.

(Prijelazno razdoblje)

Na poljoprivrednom gospodarstvu na kojem se započinje s djelatnošću organske proizvodnje primjenjuju se sljedeća pravila:

- a) prijelazno razdoblje započinje kada subjekt prijavi svoju djelatnost mjerodavnom tijelu i cjelokupno poljoprivredno gospodarstvo ili određene proizvodne jedinice toga gospodarstva uključi u sustav kontrole sukladno članku 29. stavak (1) ovoga zakona;
- b) tijekom prijelaznog razdoblja primjenjuju se pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga zakona;
- c) za uzgoj bilja i proizvodnju biljnih proizvoda, te uzgoj životinja poštuje se rok utvrđen za prijelazno razdoblje koji se određuje ovisno o vrsti proizvodnje biljne kulture ili životinje;

- d) na poljoprivrednom gospodarstvu koje ima proizvodne jedinice koje su pod organskom proizvodnjom i proizvodne jedinice koje su u prijelaznom razdoblju i/ili neorganske proizvodne jedinice, subjekt je obavezan odvojeno čuvati organske proizvode od proizvoda proizvedenih u prijelaznom razdoblju i/ili neorganskih proizvoda, a životinje držati odvojeno ili na način da ih je lako razdvojiti i dužan je o svemu voditi odgovarajuću evidenciju kojom će dokazati da je izvršena odvojenost;
- e) za određivanje datuma početka prijelaznog razdoblja u obzir se može uzeti razdoblje koje neposredno prethodi datumu početka prijelaznog razdoblja ako su ispunjeni određeni uvjeti i
- f) životinje i proizvodi animalnog podrijetla proizvedeni tijekom trajanja prijelaznog razdoblja iz stavka 1. točka c) ovoga članka ne smiju se stavljati na tržište i prodavati s oznakama koje su određene pravilima o označavanju i reklamiranju organskih proizvoda sukladno odredbama čl. 24., 25. i 26. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.

POGLAVLJE III. PROIZVODNJA PRERAĐENE HRANE, HRANE ZA ŽIVOTINJE I KVASCA

Članak 19.

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane za životinje)

- (1) Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje provodi se odvojeno vremenski i prostorno od proizvodnje neorganske prerađene hrane za životinje.
- (2) Organske sirovine za hranu za životinje i sirovine proizvedene tijekom prijelaznog razdoblja nije dopušteno istodobno koristiti kao sastojak organske hrane za životinje.
- (3) Zabranjeno je da se bilo koji sastojci koji se koriste ili sirovine koje se prerađuju u tehnološkom postupku proizvodnje prerađene organske hrane za životinje prerađuju uz pomoć kemijski sintetiziranih otapala.
- (4) Zabranjeno je koristiti materijale i tehnološke postupke koji ponovno uspostavljaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane za životinje, uzrokovanih propustima u preradi tih proizvoda ili na drugi način ili postupaka koji mogu dovesti u zabludu u pogledu organske prirode proizvoda.

Članak 20.

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane)

- (1) Proizvodnja prerađene organske hrane mora biti vremenski ili prostorno odvojena od procesa proizvodnje neorganske hrane.
- (2) U odnosu na sastav organski prerađene hrane moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) proizvod mora biti proizveden većinskim udjelom od sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a udio dodane vode ili kuhinjske soli ne uzima se u obzir pri utvrđivanju toga udjela;
 - b) aditivi, pomoćne supstancije u procesu proizvodnje, arome, voda, sol, pripravci od mikroorganizama i enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, aminokiseline i ostali mikronutrijenti u hrani za posebne prehrabne potrebe dopušteno je koristiti samo ako su odobreni za organsku proizvodnju sukladno članku 22. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;
 - c) neorganske sastojke poljoprivrednog podrijetla dopušteno je koristiti samo ako su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 22. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona;

- d) organski sastojak ne može biti prisutan zajedno s neorganskim sastojkom ili sastojkom dobivenim u prijelaznom razdoblju koji je iste vrijednosti i
 - e) hrana proizvedena od biljaka uzgojenih u prijelaznom razdoblju može sadržati samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog podrijetla.
- (3) Zabranjeno je koristiti supstancije i tehnološke postupke kojima se ponovno uspostavljaju svojstva koja su izgubljena u preradi i/ili tijekom skladištenja organske hrane, kojima se ispravljaju posljedice uzrokovane tim propustima, a koji mogu dovesti u zabludu vezano uz organsku prirodu proizvoda.
 - (4) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i pravila za preradu, pakiranje, prijevoz i skladištenje organskih proizvoda.

Članak 21.

(Opća pravila proizvodnje organskog kvasca)

- (1) Za proizvodnju organskih kvasaca dopušteno je korištenje samo organski proizvedenih supstrata. Ostali proizvodi i supstancije mogu se uporabiti samo ako su odobreni za uporabu u organskoj proizvodnji sukladno članku 22. ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.
- (2) U organskoj hrani ili hrani za životinje organski kvasac ne smije biti prisutan zajedno s neorganskim kvascem.

Članak 22.

(Proizvodi i supstancije za uporabu u preradi, kriteriji i postupci odobravanja)

- (1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstancija na listu odobrenih proizvoda i supstancija uz uvjet da su ispunjene odredbe iz članka 20. stavak (2) toč. b) i c) i Poglavlja III. - Proizvodnja prerađene hrane, hrane za životinje i kvasca, ovoga zakona i sljedeći kriteriji koji se procjenjuju kao jedna cjelina:
 - a) da na tržištu nema proizvoda i supstancija odobrenih sukladno odredbama ovoga zakona i
 - b) da bez njihove primjene ne bi bilo moguće proizvesti ili konzervirati hranu, odnosno ispuniti određene prehrabne zahtjeve sukladno važećim propisima.
- (2) Pored uvjeta iz stavka (1) ovoga članka proizvodi i supstancije iz članka 20. stavka (2) točka b) prisutni u prirodi i prethodno mogu biti podvrgnuti samo mehaničkim, fizičkim, biološkim, enzimskim ili mikrobiološkim postupcima, izuzev u slučajevima kada takvih proizvoda i supstancija nema na tržištu u dovoljnoj količini ili odgovarajuće kvalitete.
- (3) Federalni ministar donosi odluku o odobravanju proizvoda i supstancija i uključivanju na listu iz stavka (1) ovoga članka, propisuje posebne uvjete i ograničenja u pogledu njihove uporabe, te kada je to potrebno i dokazano, donosi i odluku o povlačenju odobrenih proizvoda i supstancija s liste.
- (4) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstancija treba biti uvrštena ili dodana na listu odobrenih ili povučena s liste iz stavka (1) ovoga članka ili da uvjeti za uporabu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstancija, a na temelju koje se donosi odluka.
- (5) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stavka (4) ovoga članka objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnoga ministarstva, a odluka s obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili

dopunu ili povlačenje i lista iz stavka (1) ovoga članka objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Članak 23.

(Prilagođavanje proizvodnih pravila u iznimnim slučajevima)

- (1) Federalno ministarstvo odobrava minimalna i vremenski ograničena izuzeća od pravila proizvodnje utvrđenih odredbama ovoga zakona kada je to odgovarajuće i u sljedećim slučajevima:
 - a) kada je to neophodno kako bi se osiguralo započinjanje ili održavanje organske proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima izloženim klimatskim, geografskim ili strukturalnim ograničenjima;
 - b) kada je neophodno radi osiguranja hrane za životinje, sjemena za uzgoj i vegetativnog reproduktivnog materijala, živih životinja i drugih unosa reproduktivnog materijala na gospodarstvo, u slučaju kada takvih unosa nema na tržištu u organskom obliku;
 - c) kada je neophodno radi osiguranja sastojaka poljoprivrednog podrijetla, u slučajevima kada takvih sastojaka nema na tržištu u organskom obliku;
 - d) kada su neophodna radi primjene za rješavanje posebnih teškoća koje se odnose na upravljanje u organskom uzgoju životinja;
 - e) kada su neophodna u svezi s korištenjem posebnih proizvoda i supstancija u preradi iz članka 20. stavak (2) točka b) ovoga zakona kako bi se osigurala proizvodnja hrane u organskom obliku;
 - f) kada su privremene mjere potrebne u svrhu omogućavanja nastavka organske proizvodnje ili ponovnog pokretanja u slučaju prirodnih katastrofa;
 - g) kada je neophodno koristiti prehrambene aditive za hranu i ostale supstancije iz članka 20. stavak (2) točka b) ovoga zakona ili u hrani za životinje i ostale supstancije sukladno odredbama članka 17. stavak (1) točka d) ovoga zakona, a tih proizvoda i supstancija nema na tržištu, isključujući one koje su proizvedene od GMO-a i
 - h) kada se zahtijeva korištenje aditiva za hranu i ostalih supstancija iz članka 20. stavak (2) točka b) ili aditiva i dodataka hrani za životinje iz članka 17. stavak (1) točka d) ovoga zakona u cilju ispunjavanja odredbi posebnih propisa.
- (2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete za prilagođavanje proizvodnih pravila u iznimnim slučajevima iz stavka (1) ovoga članka.

DIO ČETVRTI - OZNAČAVANJE

Članak 24.

(Uporaba izraza koji se odnose na organsku proizvodnju)

- (1) Izraz "organski proizvod" može biti naznačen na proizvodu i može se koristiti pri označavanju u promotivnim materijalima ili komercijalnim dokumentima samo ako su proizvod i njegovi sastojci ili sirovine dobiveni sukladno pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Izraz "organski proizvod" može se koristiti i pri označavanju i prezentiranju sirovih i neprerađenih poljoprivrednih proizvoda ako su proizvedeni sukladno pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.
- (2) Zabranjeno je korištenje izraza iz stavka (1) ovoga članka na teritoriju Federacije BiH, na bilo kojem od službenih pisama i jezika u Federaciji BiH za označavanje, prezentiranje i reklamiranje i u komercijalnim dokumentima proizvoda koji nisu proizvedeni sukladno ovom zakonu, osim ako se ne odnose na poljoprivredne proizvode sadržane u hrani ili hrani za životinje ili je jasno vidljivo da

su povezani s organskom proizvodnjom. Zabranjeno je korištenje bilo kakvih izraza, uključujući izraz korišten u zaštitnim znakovima ili način označavanja ili reklamiranja koji mogu dovesti u zabludu potrošača ili korisnika, upućujući ga da proizvod ili njegovi sastojci ili sirovine ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom.

- (3) Za proizvod koji se mora označiti kao proizvod koji sadrži, sastoji se ili je proizveden od GMO-a zabranjeno je korištenje izraza iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) Za prerađenu organsku hranu izraz iz stavka (1) ovoga članka može se koristiti:
 - a) u prodajnim nazivima hrane pod uvjetom da:
 - 1) prerađena hrana ispunjava uvjete iz članka 20. ovoga zakona i
 - 2) najmanje 95% težinskog udjela sastojaka čine organski sastojci poljoprivrednog podrijetla;
 - b) samo u popisu sastojaka pod uvjetom da je hrana sukladna odredbama iz članka 20. st. (1) i (2) toč. a), b) i d) ovoga zakona;
 - c) samo u popisu sastojaka i to u istom vidnom polju kao i prodajni naziv hrane pod uvjetom:
 - 1) da je glavni sastojak proizvod lova ili ribolova,
 - 2) da sadrži druge sastojke poljoprivrednog podrijetla koji su svi organski,
 - 3) da ta hrana ispunjava uvjete iz članka 20. stavak (1) i stavka (2) toč. a), b) i d) ovoga zakona.
- (5) U popisu sastojaka treba biti naznačeno koji su sastojci organski proizvedeni, a u slučajevima iz stavka (4) toč. b) i c) ovoga članka na popisu sastojaka naznačuje se i postotni udio organskih sastojaka u odnosu na ukupnu količinu sastojaka poljoprivrednog podrijetla.
- (6) Izraz i naznake iz ovoga članka označavaju se istom bojom, veličinom i oblikom slova kao i ostali podatci sadržani u popisu sastojaka.

Članak 25.

(Obvezni navodi)

- (1) Kada se naznači izraz iz članka 24. stavak (1) ovoga zakona:
 - a) pri označavanju se mora navesti i kodni broj kontrolnog tijela čijoj kontroli podliježe subjekt kod kojeg je obavljena završna faza proizvodnje ili prerade, a
 - b) kada se koristi logotip Federacije BiH iz članka 26. ovoga zakona, na ambalaži upakirane hrane u istom vidnom polju uz logotip Federacije BiH navodi se i mjesto uzgoja poljoprivrednih sirovina od kojih se proizvod sastoji u jednom od sljedećih oblika:
 - 1) "uzgojeno u FBiH" kada je poljoprivredna sirovina uzgojena na teritoriju Federacije BiH,
 - 2) "uzgojeno izvan FBiH", kada poljoprivredna sirovina nije uzgojena na teritoriju Federacije BiH i
 - 3) "uzgojeno u/izvan FBiH" kada je dio poljoprivrednih sirovina uzgojen na teritoriju Federacije BiH, a dio izvan teritorija Federacije BiH.
- (2) Kod korištenja navoda iz stavka (1) točka b) podtoč. 1) i 2) ovoga članka mali težinski udio sastojaka se može zanemariti pod uvjetom da količina tih sastojaka nije veća od 2% ukupnog težinskog udjela sastojaka poljoprivrednog podrijetla.
- (3) Uporaba logotipa Federacije BiH iz članka 26. ovoga zakona i navoda iz stavka (1) točka b) ovoga članka nije obvezna za proizvode uvezene iz trećih zemalja.
- (4) Navodi iz stavka (1) ovoga članka označavaju se na vidnom mjestu tako da budu lako uočljivi, čitljivi i neizbrisivi.

Članak 26.

(Logotip Federacije BiH)

- (1) Kada se koristi izraz iz članka 24. stavak (1), uz obvezne navode iz članka 25. obvezna je i uporaba federalnog logotipa za označavanje, prezentaciju i reklamiranje organskih proizvoda sukladno odredbama ovoga zakona i propisima donesenim na temelju njega.
- (2) Zabranjeno je korištenje logotipa Federacije BiH za proizvode koji su nastali u prijelaznom razdoblju i za hranu iz članka 24. stavak (4) toč. b) i c) ovoga zakona.
- (3) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati sadržaj, veličinu i izgled (dizajn) logotipa Federacije BiH iz stavka (1) ovoga članka za označavanje organskih proizvoda proizvedenih u Federaciji BiH.

Članak 27.

(Posebni zahtjevi za označavanje)

Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati pravila za označavanje i sastav organske hrane za životinje, proizvode bilnog podrijetla proizvedene u prijelaznom razdoblju i poljoprivredni reprodukcijски materijal.

Članak 28.

(Privatni logotip)

Dopušteno je i korištenje privatnih logotipa u označavanju, prezentiranju i reklamiranju proizvoda koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom.

DIO PETI – KONTROLE

Članak 29.

(Sustav kontrola)

- (1) Organska proizvodnja podliježe stručnoj kontroli čija se priroda i učestalost određuju na temelju procjene rizika, pojava nepravilnosti i utvrđivanja usklađenosti s odredbama ovoga zakona. Subjekti podliježu stručnoj kontroli najmanje jednom godišnje, izuzev subjekata koji se bave trgovinom naveliko upakiranom hranom i subjekata koji prodaju izravno krajnjem potrošaču ili korisniku sukladno odredbi iz članka 30. stavak (4) ovoga zakona.
 - (2) Uz obveznu stručnu kontrolu organska proizvodnja podliježe i službenim kontrolama sukladno odredbama utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Službene kontrole nad primjenom ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona provode se i sukladno odredbama posebnih propisa kojim je uređena oblast poljoprivrede i hrane.
 - (3) Federalno ministarstvo može ovlastiti jedno ili više kontrolnih tijela za obavljanje stručne kontrole. U svrhu ovlašćivanja kontrolnog tijela pravna osoba podnosi zahtjev koji treba sadržati opis i opseg poslova i uvjeta pod kojima te poslove obavlja, uz koji prilaže dokaze da:
 - a) je pravna osoba registrirana za obavljanje poslova stručne kontrole u organskoj proizvodnji ili je u sastavu pravne osobe sukladno odredbama važećih propisa o registraciji djelatnosti na teritoriju Federacije BiH;
 - b) posjeduje odgovarajuću opremu potrebnu za obavljanje stručne kontrole: kompjutersku opremu, opremu za uzimanje uzoraka i drugu potrebnu opremu koja je odgovarajuća prema broju uposlenika, opsegu poslova i specifičnim potrebama, te da ima ugovor s ovlaštenim laboratorijem, kao i da posjeduje infrastrukturu potrebnu za provedbu dodijeljenih poslova;
 - c) ima dovoljan broj stručno kvalificiranih uposlenika odgovornih za stručnu kontrolu u organskoj proizvodnji, koji imaju dokaz o završenom studiju iz oblasti biotehničkih znanosti i da ima u radnom odnosu na neodređeno vrijeme najmanje jednog uposlenika s najmanje tri godine iskustva u struci;
 - d) je nepristrana i da nije u sukobu interesa u izvršavanju dodijeljenih poslova;
 - e) posjeduje akt o akreditaciji izdat od Instituta za akreditaciju Bosne i Hercegovine, prema uvjetima BAS EN ISO/IEC 17065 – Opći zahtjevi za ocjenjivanje usklađenosti tijela koja certificiraju proizvode, procese i usluge;
 - f) posjeduje standardni postupak za stručnu kontrolu koji treba slijediti, a koji sadrži detaljan opis postupka stručne kontrole i mjera predostrožnosti prema subjektima koji su pod njezinom kontrolom i
 - g) posjeduje mjere koje primjenjuje u slučaju nepravilnosti i/ili kršenja odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona.
- (4) Federalno ministarstvo ne može dodijeliti kontrolnim tijelima sljedeće poslove:
 - a) kontrolu i reviziju drugih kontrolnih tijela i
 - b) ovlasti za odobravanje izuzeća iz članka 23. ovoga zakona, izuzev u slučaju kada je to predviđeno propisom donesenim na temelju ovoga zakona.
 - (5) Na temelju podnesenog pisanog zahtjeva i dostavljenih dokaza Federalno ministarstvo utvrđuje ispunjenost uvjeta i, ako su oni ispunjeni, donosi rješenje o ovlašćivanju pravne osobe kao kontrolnog tijela za provođenje stručne kontrole i dodjeljuje joj kodni broj.
 - (6) Kontrolno tijelo dužno je u roku 30 dana od dana završetka stručne kontrole dostaviti izvješće o provedenoj kontroli Federalnom ministarstvu. Kada rezultati stručne kontrole dokazuju da nisu ispunjeni uvjeti ili vjerojatnost da nisu ispunjeni uvjeti sukladno odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju ovoga zakona, kontrolno tijelo mora odmah i bez odgađanja o tome izvijestiti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu za inspekcijske poslove (u daljnjem tekstu: Federalna uprava).
 - (7) Kada se upravnim nadzorom utvrdi da kontrolno tijelo ne provodi pravilno poslove za koje je ovlašteno, Federalno ministarstvo će rješenjem staviti izvan snage datu ovlast.
 - (8) Federalno ministarstvo u vršenju upravnog nadzora, pored zadatka iz stavka (7) ovoga članka, i Federalna uprava u vršenju inspekcijškog nadzora obvezni su i:
 - a) osigurati da je kontrola koju provodi kontrolno tijelo objektivna i neovisna;
 - b) potvrditi učinkovitost kontrola koje su izvršila kontrolna tijela;
 - c) zaprimiti obavijesti o utvrđenim nepravilnostima ili kršenjima odredbi ovoga zakona i provedenim korektivnim mjerama;
 - d) oduzeti ovlast kontrolnom tijelu koje prestane ispunjavati zahtjeve iz toč. a) i b) ovoga stavka ili više ne ispunjava zahtjeve iz stavka (3) ovoga članka ili propusti ispunjavati zahtjeve iz st. (9), (10) i (12) ovoga članka.
 - (9) Kontrolna tijela moraju omogućiti Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi pristup njihovim uredima i objektima, te uvid u sve podatke, kao i pružiti pomoć koja im je neophodna za provedbu nadzora.
 - (10) Kontrolna tijela osiguravaju da se na subjekte pod njihovom kontrolom primjenjuju i pravila o stručnoj kontroli sukladno stavku (13) ovoga članka.
 - (11) Svaki je subjekt dužan osigurati sljedivost svakog proizvoda u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije radi pružanja jamstva potrošačima da su organski proizvodi proizvedeni sukladno ovom zakonu.

- (12) Kontrolna tijela najkasnije do 31. siječnja tekuće godine dostavljaju Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi listu subjekata koji su do 31. prosinca prethodne godine bili pod njihovom stručnom kontrolom. Do 31. ožujka tekuće godine svake godine kontrolno tijelo dostavlja Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi zbrojno izvješće o provedenim kontrolama tijekom prethodne godine.
- (13) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručna kontrola u sustavu organske proizvodnje.

Članak 30.

(Primjena sustava kontrola)

- (1) Subjekt koji proizvodi, priprema, skladišti ili uvozi proizvode iz članka 2. stavak (1) ovoga zakona ili subjekt koji takve proizvode stavlja na tržište, prije stavljanja proizvoda na tržište, označenog kao organski proizvod ili proizvod iz prijelaznog razdoblja, mora:
- a) podvrgnuti svoju djelatnost sustavu stručne kontrole iz članka 29. ovoga zakona;
 - b) upisati se u Registar subjekata iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona i
 - c) voditi evidenciju o različitim aktivnostima kojima se bavi sukladno odredbama ovoga zakona.
- (2) Odredbe stavka (1) ovoga članka odnose se i na izvoznike koji izvoze proizvode proizvedene sukladno proizvodnim pravilima propisanim ovim zakonom.
- (3) Kada subjekt bilo koju od djelatnosti podugovori s trećom stranom, ta će strana biti podvrgnuta zahtjevima iz stavka (1) ovoga članka, a podugovorene djelatnosti se moraju uključiti u sustav stručne kontrole.
- (4) Federalno ministarstvo može subjekte koji proizvode prodaju krajnjem potrošaču ili korisniku izuzeti od primjene odredbi ovoga članka pod uvjetom da oni te proizvode ne proizvode, prerađuju ili skladište, odnosno da ne uvoze takve proizvode iz trećih zemalja i da te aktivnosti nisu podgovorili s trećom stranom.
- (5) Federalno ministarstvo dužno je osigurati svakom subjektu koji ispunjava odredbe ovoga zakona i izvrši plaćanje troškova stručne kontrole da bude uključen u sustav stručne kontrole.
- (6) Kontrolna tijela dužna su voditi ažuriranu evidenciju koja sadrži nazive i adrese subjekata koji podliježu njihovoj kontroli. Ova evidencija mora biti dostupna zainteresiranim strankama.

Članak 31.

(Pisani dokazi)

- (1) Ovlašteno kontrolno tijelo iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona na temelju izvješća o izvršenim kontrolama izdaje certifikat subjektu koji je uključen u sustav stručne kontrole i koji u okviru svoje djelatnosti ispunjava zahtjeve propisane ovim zakonom. Certifikat mora sadržati najmanje naziv subjekta, količinu, vrstu i/ili listu proizvoda obuhvaćenih certifikatom i rok važenja certifikata.
- (2) Ovlašteno kontrolno tijelo iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona za organske proizvode koji se uvoze, na temelju zahtjeva podnesenog od registriranog uvoznika i na temelju izvršene kontrole dokumentacije i certifikata izdanog od mjerodavnog tijela zemlje podrijetla, izdaje potvrdu da taj proizvod potječe iz sustava koji je ekvivalentan sustavu utvrđenom ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.
- (3) U postupku izdavanja potvrde iz stavka (2) ovoga članka subjekt koji uvozi organske proizvode dužan je ovlaštenom kontrolnom tijelu podnijeti zahtjev i potrebnu dokumentaciju na temelju koje se može utvrditi da je taj proizvod

proizveden u ekvivalentnom sustavu uspostavljenom ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega i da je za njega izdat certifikat od mjerodavnog tijela u zemlji podrijetla.

- (4) Poslove iz st. (2) i (3) ovoga članka ovlašteno kontrolno tijelo vrši kao povjerene poslove, a na pitanja koja nisu posebice uređena ovim zakonom, a odnose se na postupak izdavanja potvrda, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.
- (5) Federalni ministar propisuje dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje potvrde iz stavka (2) ovoga članka.
- (6) Subjekti su obvezni provjeravati certifikate i potvrde svojih dobavljača.
- (7) Original potvrda iz stavka (2) ovoga članka prati robu do prvog primatelja, a nakon toga se mora čuvati najmanje dvije godine i biti dostupna na uvid na zahtjev mjerodavnog tijela ili kontrolnog tijela.

Članak 32.

(Mjere u slučaju nepravilnosti)

- (1) U slučaju kada se utvrde nepravilnosti u pogledu ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom ovlašteno kontrolno tijelo iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona neće izdati certifikat subjektu kod kojeg je ta nepravilnost utvrđena. Subjekt kojem nije izdat certifikat ne može vršiti označavanje, reklamiranje i prezentaciju te cjelokupne serije proizvodnje, odnosno ne može naznačiti na proizvodu izraze i oznake organske proizvodnje.
- (2) Kada se ustanovi nepravilnost ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom, Federalno ministarstvo, na prijedlog ovlaštenog kontrolnog tijela iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona, subjektu će zabraniti stavljanje na tržište proizvoda koji se odnose na postupak organske proizvodnje u označavanju, reklamiranju i prezentaciji na određeno razdoblje.
- (3) Obavijest s podacima o slučajevima utvrđenih nepravilnosti ili kršenja odredbi ovoga zakona, a koji utječu na status organskog proizvoda, bez odgađanja mora biti dostavljena Federalnom ministarstvu i mjerodavnoj inspekciji.

Članak 33.

(Razmjena informacija)

Federalno ministarstvo i ovlaštena kontrolna tijela iz članka 29. stavak (5) ovoga Zakona, na dostavljeni pisani zahtjev, daju relevantne informacije o rezultatima svojih kontrola drugim mjerodavnim tijelima i kontrolnim tijelima u slučajevima kada se zatraži jamstvo da je neki proizvod proizveden sukladno ovom zakonu, a ove se informacije mogu razmjenjivati i na vlastitu inicijativu.

Članak 34.

(Uspostava i vođenje registara)

- (1) Organskom proizvodnjom, uvozom organskih proizvoda, stručnom kontrolom nad organskom proizvodnjom mogu se baviti subjekti upisani u Registar.
- (2) U obavljanju poslova iz stavka (1) ovoga članka Federalno ministarstvo vodi sljedeće registre:
- a) Registar subjekata u organskoj proizvodnji (u daljnjem tekstu: Registar subjekata) i
 - b) Registar ovlaštenih kontrolnih tijela.
- (3) Uvjete koje moraju ispunjavati subjekti za upis u registre iz stavka (2) ovoga članka, sadržaj, oblik i način vođenja Registra propisuje federalni ministar.

Članak 35.

(Upis u Registar)

- (1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o upisu u registre iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona na temelju zahtjeva

subjekta i kada utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete iz članka 34. stavak (3) ovoga zakona uz pisanu suglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva za poslove poljoprivrede.

- (2) Federalno ministarstvo će subjekta upisanog u registre iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona brisati iz Registra rješenjem na njegov zahtjev, odnosno kad se utvrdi da je prestao ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga zakona.
- (3) Federalno ministarstvo obvezno je izraditi Listu subjekata koji su na temelju pravomoćnog rješenja upisani i/ili brisani iz Registra iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona.
- (4) Liste iz stavka (3) ovoga članka Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj službenoj internet stranici i redovito ih ažurira.

Članak 36.

(Brisanje iz Registra)

- (1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o brisanju subjekta iz Registra subjekata iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona i u slučaju kada ponovi prekršaj za koji je u prekršajnom postupku izrečena kazna iz članka 47. i/ili članka 48. i/ili članka 49. i/ili članka 50. ovoga zakona.
- (2) Subjekt koji je rješenjem iz stavka (1) ovoga članka brisan iz Registra subjekata može podnijeti zahtjev za ponovni upis tek nakon isteka razdoblja propisanog za odgovarajuće trajanje prijelaznog razdoblja u organskoj proizvodnji.
- (3) Federalno ministarstvo po službenoj dužnosti donosi rješenje o brisanju kontrolnog tijela iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela iz članka 34. stavak (2) točka b) kada se utvrdi da ne izvršava poslove sukladno odredbama ovoga zakona.
- (4) Rješenje iz članka 35. st. (1), (2) i (3) ovoga članka je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred mjerodavnim sudom.
- (5) Pravna osoba koja je rješenjem iz stavka (3) ovoga članka brisana iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela može podnijeti zahtjev za ponovni upis u Registar tek nakon isteka dvije godine od dana pravomoćnosti rješenja.

DIO ŠESTI - UVOZ I IZVOZ

Članak 37.

(Uvoz organskih proizvoda)

- (1) Subjektu koji je upisan u Registar subjekata iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona dopušten je uvoz i stavljanje organskih proizvoda na tržište Federacije BiH ako su ti proizvodi upakirani i zatvoreni na način koji sprječava zamjenu njihova sadržaja i ako subjekt za njih posjeduje certifikat izdat od mjerodavnog tijela i/ili kontrolnog tijela iz zemlje podrijetla kojim se potvrđuje organski status toga proizvoda.
- (2) Subjekt iz stavka (1) ovoga članka obavezan je na dokumentima za carinjenje naznačiti da se radi o organskom proizvodu i proći postupak potvrđivanja u svrhu dobivanja potvrde od ovlaštenog kontrolnog tijela iz članka 29. stavak (5) ovoga zakona prije stavljanja proizvoda na tržište Federacije BiH.

Članak 38.

(Stavljanje na tržište organskih proizvoda iz uvoza)

Subjekt može staviti na tržište Federacije BiH organski proizvod uvezen iz treće zemlje ako ispunjava uvjete iz članka 37. ovoga zakona.

Članak 39.

(Izvoz organskog proizvoda)

Subjekt koji izvozi organski proizvod dužan je u priloženim dokumentima uz carinsku deklaraciju vidno naznačiti da se radi o

organskom proizvodu i navesti broj certifikata koji prilaže uz tu carinsku deklaraciju

Članak 40.

(Slobodno kretanje organskih proizvoda)

- (1) Ne može se zabraniti ili ograničiti stavljanje na tržište organskih proizvoda od mjerodavnog tijela i kontrolnog tijela ako su ti proizvodi na tržište stavljeni sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega.
- (2) Za biljnu i stočarsku proizvodnju, uključujući ribarstvo na području kantona u Federaciji BiH, mogu se primijeniti stroža pravila ako su ta pravila primjenjiva i na neorgansku proizvodnju i pod uvjetom da su sukladna ovom zakonu i ne sprječavaju ili ograničavaju stavljanje na tržište organskih proizvoda proizvedenih izvan područja dotičnog kantona.

Članak 41.

(Dostavljanje podataka Federalnom ministarstvu)

- (1) Ovlaštena kontrolna tijela za izdavanje potvrda za organske proizvode iz uvoza redovito dostavljaju sljedeće podatke Federalnom ministarstvu:
 - a) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake mjerodavnih tijela i
 - b) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake kontrolnih tijela.
- (2) Federalno ministarstvo je obvezno na svojoj službenoj stranici objavljivati i ažurirati podatke iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 42.

(Statistički podatci)

Federalno ministarstvo dostavlja Federalnom zavodu za statistiku statističke podatke definirane Statističkim programom.

DIO SEDMI - NADZOR

Članak 43.

(Upravni i inspekcijski nadzor)

- (1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega i radom kontrolnih tijela vrši Federalno ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega vrše poljoprivredni inspektori mjerodavnih federalnih i kantonalnih inspekcijskih tijela uprave.
- (3) Federalna uprava za inspekcijske poslove vrši inspekcijski nadzor nad radom ovlaštenih kontrolnih tijela upisanih u Registar iz članka 34. stavak (2) točka b) ovoga zakona, a mjerodavne kantonalne uprave za inspekcijske poslove vrše inspekcijski nadzor nad subjektom upisanim u Registar iz članka 34. stavak (2) točka a) ovoga zakona na administrativnom području za koje su mjerodavni.
- (4) Iznimno od odredbe stavka (2) ovoga članka, inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega, a koji se odnose na reklamiranje, kvalitetu, označavanje, pakiranje i skladištenje organskih proizvoda u prometu, vrše tržišni inspektori inspektorata i inspekcije drugih tijela uprave u okviru svoje mjerodavnosti i sukladno posebnim propisima.
- (5) Poslovi upravnog i inspekcijskog nadzora vrše se sukladno odredbama ovoga zakona, Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) i Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 73/14).

Članak 44.

(Ovlasti inspektora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora kantonalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:

- a) nadzirati rad i ispunjavanje uvjeta subjekata upisanih u Registar;
 - b) nadzirati provođenje pravila proizvodnje u organskoj proizvodnji;
 - c) nadzirati način sakupljanja samoniklog bilja i gljiva;
 - d) nadzirati preradu organske hrane i hrane za životinje;
 - e) uzimati uzorke organskih proizvoda, tla, gnojiva, poboljšivača tla, sredstava za zaštitu bilja i drugih proizvoda i sastojaka koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi organskih proizvoda sukladno propisima iz mjerodavnosti inspekcije;
 - f) nadzirati označavanje, pakiranje, skladištenje i prijevoz proizvoda iz organske proizvodnje;
 - g) provjeravati način vođenja i točnost podataka u evidencijama koje je subjekt dužan voditi na temelju ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
 - h) privremeno zabraniti proizvodnju, korištenje izraza i stavljanje u promet proizvoda označenog s navodima i oznakama koje upućuju na organsku proizvodnju, a za koji utvrdi da je proizveden na način koji je u suprotnosti s odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
 - i) postupiti sukladno odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
 - j) obavijestiti drugo tijelo ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga drugog mjerodavnog tijela i
 - k) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora federalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:
- a) nadzirati rad kontrolnih tijela u provođenju odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
 - b) rješenjem privremeno zabraniti rad kontrolnom tijelu kada se utvrdi da ono ne ispunjava uvjete iz članka 29. stavka (3) ovoga zakona do konačne odluke Federalnog ministarstva i donošenja rješenja o oduzimanju ovlasti;
 - c) postupiti sukladno odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredaba ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega;
 - d) obavijestiti drugo tijelo ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga mjerodavnosti drugog tijela i
 - e) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovoga zakona i propisa donesenih na temelju njega.
- (3) Kada se utvrdi da uzeti uzorci ne odgovaraju propisanim zahtjevima, troškove analize uzoraka snosi subjekt, a kada uzorak odgovara propisanim zahtjevima, troškove snosi tijelo koje provodi inspekcijski nadzor.

Članak 45.

(Najava inspekcijskog nadzora)

- (1) Inspektor može vršiti inspekcijski nadzor kod subjekta nadzora bez prethodne najave u bilo koje doba dana i noći u tijeku njegovog radnog vremena, na mjestu koje je podložno inspekcijskom nadzoru, a iznimno i izvan radnog vremena ukoliko postoji opravdana potreba za vršenje inspekcijskog nadzora kako je to navedeno u nalogu za inspekcijski nadzor.
- (2) Ako se inspekcijski nadzor vrši u poslovnim prostorijama subjekta nadzora, a ne može se završiti u tijeku njegovog radnog vremena, inspektor može izvršiti privremeno pečačenje poslovnog prostora ili dijela poslovnog prostora

ili samo opreme u tom prostoru u kojem se nalaze stvari ili dokumentacija na koje se odnose radnje inspekcijskog nadzora, a radi dovršenja započetog inspekcijskog nadzora koji se ima nastaviti narednog radnog dana.

- (3) O privremenom pečačenju poslovnog prostora ili opreme iz stavka (2) ovoga članka donosi se zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.

Članak 46.

(Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora vodi postupak i sastavlja zapisnik o utvrđenom stanju, kao i o podacima i obavijestima dobivenim u tijeku obavljanja nadzora.
- (2) Ako inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da su povrijeđene odredbe ovoga zakona ili propisa donesenih na temelju njega, narediti će rješenjem da se utvrđene nepravilnosti, odnosno nedostaci otklone u određenom roku.
- (3) Inspektor će donijeti rješenje iz stavka (2) ovoga članka bez odgađanja, a najkasnije u roku 15 dana od dana završetka nadzora.
- (4) Na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama može se izjaviti žalba u roku osam dana od dana prijema rješenja.
- (5) Žalba na rješenje inspektora o upravnim mjerama ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.
- (6) Odredbe st. (4) i (5) ovoga članka odnose se i na zaključak inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.
- (7) O žalbi na rješenje i zaključak federalnoga inspektora rješava mjerodavno federalno ministarstvo iz upravne oblasti na koju se odnosi inspekcijski nadzor ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.
- (8) O žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora koje je doneseno po federalnim ili propisima BiH rješava rukovoditelj Federalne uprave.
- (9) Žalba iz stavka (8) ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim zakonom nije drukčije propisano.
- (10) Rješenje federalnog ministarstva doneseno po žalbi na rješenje i zaključak federalnog inspektora i rješenje Federalne uprave doneseno po žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora konačni su upravni akti i protiv njih se može pokrenuti upravni spor pred mjerodavnim sudom.
- (11) Na postupak inspekcije koji nije uređen odredbama ovoga zakona primijenit će se odredbe Zakona o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 73/14).

DIO OSMI - PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 47.

(Prekršaji subjekata)

- (1) Novčanom kaznom od 12.000,00 do 25.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:
 - a) u organskoj proizvodnji koristi GMO (članak 10. ovoga zakona);
 - b) upotrebljava ionizirajuće zračenje (članak 11. ovoga zakona).
- (2) Novčanom kaznom od 2.500,00 do 5.000,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja počinu prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 1.250,00 do 2.500,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 48.

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:

- a) organsku proizvodnju ne podvrgne sustavu stručne kontrole sukladno članku 29. stavak (1) ovoga zakona;
 - b) organske proizvode stavlja na tržište, a da za njih nije izdat certifikat i/ili potvrda sukladno članku 31. st. (1) i (2) ovoga zakona;
 - c) proizvode stavlja na tržište kao organske, a nije upisan u Registar iz članka 34. stavak (2) ovoga zakona;
 - d) uvozi i stavlja na tržište organske proizvode u suprotnosti s odredbom iz članka 37. ovoga zakona;
 - e) u označavanju, prezentaciji i komercijalnim dokumentima koristi izraz koji se odnosi na organsku proizvodnju u suprotnosti sa odredbom iz članka 24. ovoga zakona;
 - f) koristi gnojiva u suprotnosti sa odredbama utvrđenim u članku 13. stavak (1) toč. d) i e) i članku 17. ovoga zakona;
 - g) koristi sredstva za zaštitu bilja u suprotnosti sa odredbama članka 13. stavak (1) točka h) i članka 17. ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.250,00 do 3.750,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 1.000,00 do 2.000,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 49.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:
- a) koristi proizvode i supstancije u uzgoju koje nije odobrilo mjerodavno tijelo sukladno članku 17. ovoga zakona;
 - b) koristi vegetativni reproduksijski materijal i sjeme za uzgoj u suprotnosti sa odredbom iz članka 13. stavak (1) točka i) ovoga zakona;
 - c) sakupljanje samoniklog bilja i gljiva obavlja u suprotnosti sa odredbom članka 13. stavak (2) ovoga zakona;
 - d) ne primjenjuje odredbe pravila proizvodnje u stočarstvu sukladno članku 14. stavak (1) toč. a), b), c), d) i e) ovoga zakona;
 - e) ne primjenjuje pravila proizvodnje za uzgojne životinje i ostale organizme u akvakulturi sukladno članku 15. stavak (1) ovoga zakona;
 - f) ne primjenjuje pravila proizvodnje za morske alge sukladno članku 16. ovoga zakona;
 - g) proizvodnju prerađene hrane za životinje, organske hrane i kvasca obavlja u suprotnosti sa odredbom čl. 19., 20., 21. i 22. ovoga zakona;
 - h) proizvodnju obavlja u suprotnosti sa odredbama članka 23. ovoga zakona;
 - i) organski proizvod nije označio sukladno odredbama iz čl. 24., 25., 26., 27. i 28. ovoga zakona;
 - j) inspektoru ne omogućiti nesmetano obavljanje inspeksijskog nadzora sukladno odredbi iz članka 43. st. (3) i (4) ovoga zakona i
 - k) ne postupi po rješenju inspektora iz članka 46. ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja učini prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 250,00 do 500,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 50.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba ako:
- a) ne primjenjuje odredbe iz članka 12. ovoga zakona;
 - b) postupa u suprotnosti sa odredbama propisa iz članka 13. stavak (3), članka 14. stavak (2), članka 15. stavak (2) i članka 34. stavak (3) ovoga zakona;
 - c) ne primjenjuje odredbe članka 13. stavak (1) toč. a), b) i j) ovoga zakona;
 - d) ne primjenjuje odredbe članka 14. stavak (1) točka e) ovoga zakona i
 - e) ne primjenjuje odredbe iz članka 18. ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM bit će kažnjena fizička osoba ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 250,00 do 750,00 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 51.

(Prekršaj kontrolnog tijela)

- (1) Novčanom kaznom od 2.500,00 do 12.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj kontrolno tijelo ako:
- a) ne ispunjava uvjete iz članka 29. stavak (3) i članka 29. stavak (12) ovoga zakona;
 - b) ne postupi sukladno odredbi članka 29. st. (4), (6), (9) i (10) ovoga zakona;
 - c) izda potvrdu ili certifikat za proizvode koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega sukladno članku 31. ovoga zakona;
 - d) ne poduzme mjere u slučaju kršenja odredbi zakona sukladno članku 32. ovoga zakona i
 - e) postupa u suprotnosti s odredbama propisa iz članka 29. stavak (13) ovoga zakona.
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka bit će kažnjena novčanom kaznom od 500,00 do 2.000,00 KM i odgovorna osoba kontrolnog tijela.

DIO DEVETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 52.

(Donošenje propisa)

Propise za čije je donošenje ovlašten na temelju odredbi ovoga zakona federalni ministar će donijeti u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 53.

Proizvodi koji su označeni izrazima iz članka 24. stavak (1) ovoga zakona, a nisu proizvedeni sukladno odredbama ovoga zakona mogu se nalaziti na tržištu Federacije BiH najdulje dvije godine od dana početka primjene ovoga zakona.

Članak 54.

(Stupanje na snagu i početak primjene)

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se istekom godine dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Predsjedateljica

Doma naroda

Parlamenta Federacije BiH

Lidija Bradara, v. r.

Predsjedatelj

Zastupničkog doma

Parlamenta Federacije BiH

Edin Mušić, v. r.

На основу члана IV.B.7. а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПОЉОПРИВРЕДНОЈ ОРГАНСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ

Проглашава се Закон о пољопривредној органској производњи, који је усвојио Парламент Федерације Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома од 13.07.2016. године и на сједници Дома народа од 02.06.2016. године.

Број 01-02-489-02/16
07. септембра 2016. године
Сарајево

Предсједник
Маринко Чавара, с. р.

ЗАКОН О ПОЉОПРИВРЕДНОЈ ОРГАНСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ ДИО ПРВИ - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим законом прописују се циљеви и принципи органске производње, производна правила за органску пољопривредну производњу (у даљем тексту: органска производња), означавање органских производа, систем контроле у органској производњи, регистар субјеката у органској производњи, управни и инспекцијски надзор, увоз, извоз и стављање на тржиште органских производа, прекршаји и друга питања од значаја за органску производњу.

Члан 2.

(Примјена Закона)

- (1) Одредбе овог закона примјењују се на производе пољопривредног поријекла који потичу из свих фаза органске биљне и сточарске производње, укључујући аквакултуру (у даљем тексту: органски производ), када су ти производи стављени на тржиште или су намијењени стављању на тржиште Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација БиХ) и то:
 - а) сирови или непрерађени пољопривредни производи;
 - б) прерађени пољопривредни производи намијењени да се користе као храна;
 - ц) производи аквакултуре;
 - д) храна за животиње;
 - е) вегетативни репродукциони материјал и сјеме за узгој;
 - ф) квасци који се користе као храна или храна за животиње.
- (2) Одредбе овог закона примјењује се на све субјекте регистроване за обављање неке од дјелатности везане за органске производе наведене у ставу (1) овог члана и који учествују у активностима у било којој фази производње, припреме и дистрибуције на подручју Федерације БиХ.
- (3) Производи добијени ловом дивљих животиња и риболовом у слободним водама не сматрају се производима органске производње.
- (4) Припрема хране у оквиру угоститељске дјелатности у ресторанима, болницама, мензама и другим сличним мјестима продаје или испоруке хране крајњем потрошачу не подлијеже одредбама овог закона.
- (5) Овај закон примјењује се уз примјену важећих прописа о производима из става (1) овог члана којима се уређује производња, прерада, дистрибуција, декларисање, означавање и контрола, укључујући прописе о храни и храни за животиње.

Члан 3.

(Дефиниције)

- (1) У смислу одредби овог закона поједини изрази имају следећа значења:
 - 1) **"органска производња"** је начин производње пољопривредних и других производа примјеном производних правила за органску производњу у свим фазама производње, прераде и дистрибуције у складу са одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега;
 - 2) **"фаза производње, припреме и дистрибуције"** значи свака фаза од, укључујући примарну производњу и узгој органског производа до, укључујући његово складиштење, прераду, обраду, превоз, продају или испоруку крајњем потрошачу, као и означавање или декларисање, рекламирање, увоз, извоз и подуговавање са трећом страном;
 - 3) **"органско"** значи да потиче од/или се односи на органску производњу у складу са овим законом;
 - 4) **"неорганско"** значи да не потиче или није у вези с органском производњом у складу са овим законом;
 - 5) **"субјекат"** је физичко или правно лице у органској производњи одговорно да обезбједи провођење одредби овог закона унутар пословања за које је регистровано и којим управља;
 - 6) **"група субјеката"** је група у којој је сваки субјекат пољопривредник и која посједује газдинство до пет хектара коришћене пољопривредне површине и која се може, уз производњу хране и хране за животиње, бавити и прерадом хране и хране за животиње;
 - 7) **"биљна производња"** је узгој биљних врста и производња биљних производа на производним јединицама, укључујући жетву и убирање плодова, те сакупљање плодова, биљака, биљних дијелова самониклих биљних врста и гљива из природних станишта у комерцијалне сврхе;
 - 8) **"производна јединица"** је производни погон, производна површина, пашњак, простор на отвореном, објекат за животиње, простор за складиштење роба, биљних и животињских производа, сировина и свих других репроматеријала потребних за органску производњу;
 - 9) **"сточарска производња"** је узгој домаћих или припитомљених копнених животиња на производним јединицама, укључујући пчеларство, као и сакупљање животињских врста из природних станишта у комерцијалне сврхе;
 - 10) **"аквакултура"** је узгој и производња риба и других водених организама коришћењем техника за повећање њихове производње ван природних капацитета станишта, а узгајане рибе и организми остају у власништву субјекта у фази узгоја, производње и излова;
 - 11) **"паралелна производња"** значи истовремено обављање дјелатности и органске производње и производње у прелазном периоду и/или органске производње и неорганске производње од субјекта;
 - 12) **"прелазни период"** је утврђени период који је потребан за прелазак из неорганске на органску производњу или узгој у току којег се на пољопривредном газдинству и/или производној јединици примјењују одредбе овог закона;
 - 13) **"припрема"** су поступци конзервисања и/или прераде органских производа, укључујући клање и

- расјечање када су у питању производи од животиња, као и паковање, означавање и/или измјена ознака које се односе на производна правила за органску производњу;
- 14) за изразе: **"храна"**, **"храна за животиње"** и **"стављање на тржиште"** важе дефиниције утврђене у Закону о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04);
 - 15) **"означавање"** је сваки израз, ријеч/и, податак, трговачки назив, назив робне марке (бренда), сликовни приказ или симбол, жиг или ознака који се веже или налази на било којем паковању, амбалажи, документу, обавијести, етикети, табли, прстену или обручу који прате органски производ или се на њега односи;
 - 16) за израз **"упакована храна"** важи дефиниција утврђена посебним прописом о означавању или декларисању упаковане хране;
 - 17) **"рекламирање"** је свако представљање јавности, било којим средством осим ознаком чија је сврха да има или је вјероватност да ће имати утицај на формирање ставова, увјерења и понашања купаца и/или потрошача, са директним или индиректним циљем подстицања продаје органских производа;
 - 18) **"надлежни орган"** је Федерално министарство пољопривреде, водoprивреде и шумарства (у даљем тексту: Федерално министарство) у чијој је надлежности провођење овог закона и организација система контрола у подручју органске производње у складу са одредбама овог закона, а према потреби израз укључује и одговарајуће надлежне органе из трећих земаља;
 - 19) **"контролно тијело"** је правно лице које је регистровано за обављање дјелатности контроле и сертификација, а којем је надлежни орган додјелио овлашћење за провођење контроле и сертификација у области органске производње у складу са одредбама утврђеним овим законом, а према потреби израз подразумијева одговарајући контролни орган или контролно тијело из трећих земаља;
 - 20) **"службена контрола"** је сваки облик контроле коју врши надлежни орган ради сертификације поступања субјекта надзора и усклађивања пословања у складу са законима и другим прописима;
 - 21) **"сертификација"** је поступак на основу којег овлашћено контролно тијело издаје сертификат о усаглашености којим потврђује да је предметни органски производ произведен у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега;
 - 22) **"ознака усклађености"** значи доказ усклађености са одређеном групом стандарда или других нормативних аката у облику ознаке;
 - 23) **"органски производ"** је сваки производ произведен и означен овим изразом и/или ознаком на једном од службених језика и писама у Федерацији БиХ, у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега;
 - 24) **"састојак"** је свака супстанца, укључујући адитиве, која се користи у производњи или припреми хране, а која је присутна у готовом производу чак и у промијењеном облику;
 - 25) за израз **"средства за заштиту биља"** важи дефиниција утврђена Законом о заштити биља од болести и штеточина које угрожавају цијелу земљу ("Службени лист Р БиХ", бр. 2/92 и 13/94) који се у складу са чланом IX.5. (1) Устава Федерације Босне и Херцеговине примјењује као федерални закон, односно значење израза "фитофармацеутска средства" утврђеног Законом о фитофармацеутским средствима ("Службени гласник БиХ", број 49/04);
 - 26) за израз **"генетички модификовани организам"** (у даљем тексту: ГМО) важи дефиниција утврђена Законом о генетички модификованим организми-ма ("Службени гласник БиХ", број 23/09);
 - 27) **"произведено од ГМО-а"** значи дјелимично или у цијелости добивено из ГМО-а, али не садржи или се не састоји од ГМО-а;
 - 28) **"произведено с помоћу ГМО-а"** значи добивено коришћењем ГМО-а као последњег живог организма у производном поступку, али не садржи или се не састоји од ГМО-а, нити је произведен од ГМО-а;
 - 29) за израз **"додаци храни"** важи дефиниција утврђена посебним прописом о додацима храни за животиње;
 - 30) **"еквивалентно"** подразумијева у описивању различитих система или мјера да ти системи или мјере могу обезбиједити исти ниво усклађености и задовољити циљеве и принципе органске производње утврђеним овим законом;
 - 31) **"помоћна супстанца у процесу производње"** је свака супстанца која сама по себи није храна, али се користи у преради сировине, прехранбених производа или њихових састојака у сврху испуњавања одређених технолошких захтјева у поступку обраде или прераде, што може довести до ненамјерног, али технички неизбјежног присуства остатака (резидуа) тих супстанци и њених деривата у готовом производу, под условом да ти остаци не представљају никакву опасност по здравље и да немају никакав технолошки ефекат на готов производ;
 - 32) **"јонизујуће зрачење"** је електромагнетско и честично зрачење чијим пролазом у материју директно или индиректно настају парови позитивно и негативно набијених електричних честица-јона;
 - 33) **"припрема хране у оквиру угоститељске дјелатности"** подразумијева припрему органских производа у ресторанима, болницама, мензама и другим сличним мјестима продаје или испоруке хране крајњем потрошачу;
 - 34) **"издавање потврде"** је поступак који проводи овлашћено контролно тијело и издаје потврду којом потврђује да органски производ из увоза потиче из еквивалентног система успостављеног овим законом и прописима донесеним на основу њега;
 - 35) **"потврда"** је документ којим субјекат доказује да је органски производ из увоза еквивалентан органском производу произведеном у складу са овим законом.
- (2) Граматичка терминологија коришћења мушког или женског рода подразумијева укључивање оба рода.

ДИО ДРУГИ - ЦИЉЕВИ И ПРИНЦИПИ ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

ПОГЛАВЉЕ I ОПШТИ ЦИЉЕВИ И ПРИНЦИПИ

Члан 4.

(Општи циљеви органске производње)

Општи циљеви органске производње су:

- а) успоставити цјеловит и одржив систем управљања пољопривредом који:
 - 1) поштује природне системе и циклусе, те одржава и побољшава очување здравља тла, вода, биљака и животиња и одржава њихову међусобну равнотежу,
 - 2) доприноси високом нивоу биолошке разноврсности,
 - 3) одговорно користи енергију и природне ресурсе, као што су вода, тло, органске материје и ваздух,
 - 4) поштује високе стандарде о добробити животиња и испуњава етолошке потребе животиње зависно од врсте којој припада;
- б) тежити производњи производа високог квалитета;
- ц) тежити производњи широког асортимана прехранбених и других пољопривредних производа који су у складу са потражњом потрошача за производима произведеним примјеном правила производње који не наносе штету околини, здрављу људи, биљака, или здрављу и добробити животиња.

Члан 5.

(Општи принципи органске производње)

Органска производња заснива се на следећим општим принципима:

- а) принцип одговарајућег планирања и управљања природним и биолошким процесима који су засновани на еколошким системима, уз искоришћавање природних ресурса у оквиру тих система примјеном правила производње у оквиру којих се:
 - 1) у производњи користе агротехничке, механичке, физичке, биолошке и биотехничке мјере,
 - 2) у производњи пољопривредних култура, узгоју животиња или производњи у аквакултури испуњава принцип одрживог коришћења природних ресурса,
 - 3) поштује забрана употребе ГМО-а и производа произведених од или помоћу ГМО-а, изузев ветеринарско-медицинских производа, а
 - 4) правила производње заснивају на процјени ризика и коришћењу мјера предострожности и превенције у случајевима када је то потребно;
- б) принцип ограничења уношења и коришћења репроматеријала добијеног ван органске производне јединице, односно пољопривредног газдинства, а изузетно када су потребни спољни уноси репроматеријала или када не постоје одговарајући поступци и методе у складу са ставом 1. тачка а) овог члана ограничени су на уносе:
 - 1) репроматеријала који потичу из органске производње,
 - 2) природних састојака или састојака добијених природним путем и
 - 3) природних минералних ђубрива ниске топовости;

- ц) принцип строгог ограничења коришћења хемијских синтетизованих репроматеријала, осим у ванредним случајевима када:

- 1) одговарајући системи органског управљања не дају задовољавајуће резултате и
- 2) на тржишту нису доступни репроматеријали из става 1. тачка б) овог члана или
- 3) када би коришћење спољних уноса репроматеријала из става 1. тачка б) овог члана имало неприхватљиве посљедице на околину;

- д) принцип прилагођавања производних правила органске производње, када је то неопходно, локалним и регионалним климатским и агроколошким условима, санитарном стању, достигнутом нивоу развоја и специфичној узгојној пракси, у складу са одредбама овог закона и прописа донесених на основу овог закона.

ПОГЛАВЉЕ II СПЕЦИФИЧНИ ПРИНЦИПИ

Члан 6.

(Специфични принципи за примарну пољопривредну производњу и аквакултуру)

Узгој у биљној и сточарској производњи и аквакултури је органска производња под условом да је заснована на општим принципима из члана 5. овог закона и на следећим специфичним принципима:

- а) одржавање и побољшање живота у тлу и природне плодности тла, очување стабилности и биолошке разноврсности тла који спречавају и онемогућују збијање и ерозију тла, те исхрана биљака првенствено путем екосистема тла;
- б) свођење на минимум употребе необновљивих природних ресурса и репроматеријала који не потичу с предметног пољопривредног газдинства;
- ц) рециклажа отпада и нуспроизвода биљног и животињског поријекла у сврху њиховог даљег коришћења као репроматеријала у производњи биљака и животиња;
- д) код доношења одлука везаних уз органску производњу обавезно се у обзир узима еколошка равнотежа на локалном и регионалном нивоу;
- е) одржавање здравља животиња врши подстицањем природне имунолошке заштите животиња, као и одабиром, у односу на врсту, одговарајућих пасмина и/или сојева и узгојне праксе животиња;
- ф) одржавање здравља биља примјеном превентивних мјера, као што су одабир одговарајућих врста, сорти или хибрида отпорних на штетне организме, те примјеном одговарајућег плодореда, механичких и физичких метода и мјера заштите коришћењем природних непријатеља штетних организама;
- г) примјена праксе узгоја животиња које су прилагођене локалитету узгоја и расположивим земљишним површинама којима располаже субјекат;
- х) примјена праксе узгоја животиња којом се обезбјеђује висок ниво добробити животиња и испуњава природна потреба животиње у односу на узгајану врсту;
- и) производња органских производа анималног поријекла од животиња које су од рођења и/или од када су се излегле и током цијелог живота узгајане на органском пољопривредном газдинству односно производној јединици;
- ј) избор пасмина и/или сојева животиња с обзиром на њихову способност прилагођавања условима

- локалитета, њихову виталност, отпорност према болестима или здравственим потешкоћама;
- к) исхрана животиња органском храном за животиње која се састоји од састојака пољопривредног поријекла из органског узгоја и од природних састојака који нису пољопривредног поријекла;
 - л) примјена узгојне праксе животиња која побољшава њихов имунолошки систем и јача природну отпорност на болести, те обезбјеђивање услова за редовно кретање животиња и слободног приступа отвореним просторима и пашњацима гдје је то одговарајуће;
 - м) искључивање из узгоја животиња код којих је дошло до појаве вјештачки изазване полиплоидије;
 - н) одржавање биолошке разноврсности природних водних екосистема, трајно очување водне околине и квалитета локалних водних и копнених екосистема у производњи у аквакултури и
 - о) исхрана узгојних риба и осталих организама у аквакултури храном за животиње добијеном одрживим искориштавањем риболовних ресурса или органском храном за животиње која садржи састојке пољопривредног поријекла из органског узгоја и природне састојке који нису пољопривредног поријекла.

Члан 7.

(Специфични принципи у производњи прерађене органске хране)

Производња прерађене хране је органска производња под условом да је заснована на основним принципима из члана 5. овог закона и на следећим специфичним принципима:

- а) производња органске хране од органских састојака пољопривредног поријекла, а изузетно дозвољено је и коришћење неорганских састојака, у случају када на тржишту нема састојка у органском облику, а који има битну технолошку улогу у процесу производње и под условом да се користи у минималној количини;
- б) ограничена употреба прехранбених адитива, неорганских састојака с претежно технолошким и сензорном улогом, те микронутријената и помоћних супстанци у процесу производње тако да се користе минимално и само у случају када је то неопходно из технолошких разлога или служи за одређене прехранбене намјене;
- ц) искључивање из процеса прераде супстанци и метода прераде које могу довести до погрешних закључака о правој природи производа и
- д) да се процес прераде хране по могућности врши примјеном биолошких, механичких и физичких поступака.

Члан 8.

(Специфични принципи у производњи прерађене органске хране за животиње)

Производња прерађене органске хране за животиње је органска производња под условом да је заснована на основним принципима из члана 5. овог закона и следећим специфичним принципима:

- а) производња органске хране за животиње од органских састојака пољопривредног поријекла, а изузетно је дозвољено и коришћење неорганских састојака у случају када нека од сировина није доступна на тржишту;

- б) ограничена употреба додатака храни за животиње и помоћних супстанци у процесу производње, тако да се користе минимално и само када је то потребно због технолошких или зоотехничких разлога или у посебну сврху исхране;
- ц) искључивање из процеса прераде супстанци и метода прераде које би могле довести до погрешних закључака о правој природи производа и
- д) да се процес прераде хране за животиње врши по могућности примјеном биолошких, механичких и физичких поступака.

ДИО ТРЕЋИ - ПРОИЗВОДНА ПРАВИЛА У ОРГАНСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ ПОГЛАВЉЕ I ОПШТА ПРАВИЛА ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Члан 9.

(Општи захтјев)

Субјекат или група субјеката (у даљем тексту: субјекат) који обављају дјелатност органске производње обавезни су поштовати и примјењивати производна правила утврђена овим законом и прописима донесеним на основу њега.

Члан 10.

(Забрана коришћења ГМО-а)

- (1) ГМО и/или производи који садрже и/или се састоје или потичу од ГМО-а забрањени су да се користе као храна, храна за животиње, помоћна супстанца у процесу производње, средство за заштиту биља, ђубриво, побољшивач тла, вегетативни репродукциони материјал и сјеме за узгој, микроорганизам и животиња у органској производњи.
- (2) У сврху доказивања поштивања забране из става (1) овог члана субјекат је обавезан да поштује и може се поуздати у ознаке на производу или било којем другом пропратном документу који су причвршћени или приложени у складу са посебним прописима којима се уређује стављање на тржиште ГМО-а и/или којима се уређује ГМО храна и храна за животиње.
- (3) Субјекат може сматрати да ГМО и/или производи који садрже и/или се састоје или потичу од ГМО-а нису коришћени у производњи набављене хране и хране за животиње када нису означени као такви, изузев у случају добивања информације која указује да означавање таквих производа није урађено у складу са прописима из става (2) овог члана.
- (4) Субјекат који користи неорганске производе који нису храна или храна за животиње приликом куповине таквих производа обавезан је од добављача тражити потврду да достављени производи нису ГМО и/или производи који садрже и/или се састоје или потичу од ГМО-а.

Члан 11.

(Забрана примјене јонизујућег зрачења)

Забрањена је примјена јонизујућег зрачења у обради органске хране, хране за животиње или сировина које се користе у органској производњи хране или хране за животиње.

ПОГЛАВЉЕ II ПРОИЗВОДЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ГАЗДИНСТВУ

Члан 12.

(Општа производна правила на пољопривредном газдинству)

- (1) Цјелокупним пољопривредним газдинством управља се у складу са захтјевима који се примјењују на органску производњу у складу са одредбама овог закона и прописа донесених на основу овог закона.

- (2) Изузетно од става (1) овог члана, пољопривредно газдинство може обављати дјелатност паралелне производње уз услов да су јасно одвојене органске производне јединице или узгајалишта у аквакултури од производних јединица на којима се у цијелости не управља у складу са захтјевима органске производње и под условом да:
- а) код паралелног узгоја животиња обавезно се узгајају различите врсте животиња;
 - б) у аквакултури је дозвољено узгајати исте врсте организама уколико су локације тих производних јединица одвојене и
 - ц) у биљној производњи је дозвољено паралелно узгајати исте биљне врсте различитих сорти које је лако разликовати.
- (3) У случајевима из става (2) овог члана субјект мора јасно одвојити производне јединице, животиње и производе који се користе у/или су произведени на производним јединицама за органску производњу од оних који се користе у/или су произведени на неорганским производним јединицама и успоставити и водити одговарајућу евиденцију која служи као писмени доказ да је извршена одвојеност.

Члан 13.

(Производна правила за биљну производњу)

- (1) Биљна производња сматра се органском производњом под условом да се уз општа правила производње из члана 12. овог закона у органској производњи биљака примјењују и следећа правила:
- а) примјена поступака припреме и обрада тла и узгоја култура којима се одржава постојећи или доприноси повећању нивоа органске материје у тлу, повећава стабилност и биолошка разноврсност тла и спречава збијање и ерозија тла;
 - б) плодност и биолошка активност тла одржава се и повећава вишегодишњим плодоредом, укључујући легиуминозе и друге културе за зелено ђубрење, те употребом стајског ђубрива или материјала органског поријекла по могућности компостованих, а који потичу из органске производње;
 - ц) дозвољена је употреба биодинамичких припрева;
 - д) користе се ђубрива и побољшавачи тла који су одобрени за употребу у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона;
 - е) забрањено је коришћење минералних азотних ђубрива;
 - ф) сви примијењени поступци, односно технике узгоја биљака треба да спријече или смање онечишћење околине на најмању могућу мјеру;
 - г) за спречавање штета коју узрокују штетни организми, болести и корови првенствено се заштита врши коришћењем природних непријатеља, одговарајућим одабиром врсти и сорти, плодоредом, техникама обраде тла и термичким поступцима;
 - х) када се утврди угроженост неке од узгојних култура, дозвољена је примјена средства за заштиту биља одобреног за примјену у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона;
 - и) за производњу производа, изузев репродукционог материјала, користи се органски произведено сјеме, пресадница и садни материјал; изузетно је дозвољено коришћење и неорганског сјемена, пресадница и садног материјала у случају када тај

материјал није третиран средствима за заштиту биља која нису одобрена за примјену у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона и када на тржишту нема репродукционог материјала произведеног по правилима органске производње или је коришћење тог материјала оправдано за провођење научних или научно-истраживачких испитивања или када се ради о аутохтоној сорти и производи и средства за чишћење и дезинфекцију у производњи биља употребљавају се само ако су одобрени за употребу у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона.

- (2) Сакупљање плодова, биљака или дијелова биљака самониклих врста биља и гљива који расту у природном окружењу, шумама и пољопривредним подручјима сматра се органском производњом под условом да:
- а) та подручја сакупљања у периоду од најмање три године прије почетка сакупљања нису била третирана средствима, осим средстава која су одобрена за употребу у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона и
 - б) да сакупљање не утиче на стабилност природног станишта или на одржање врста у подручју сакупљања.
- (3) Федерални министар пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: федерални министар) донијеће пропис којим ће прописати минималне захтјеве за органску биљну производњу у узгоју биља који обухвата поступке и одређене норме узгоја биљака, услове прелазног периода, паралелну производњу, одржавање плодности, плодоред, одобрене листе ђубрива, листе средстава за заштиту биља и листе средстава за побољшање тла.

Члан 14.

(Производна правила за сточарску производњу)

- (1) Сточарска производња сматра се органском производњом под условом да се уз општа правила производње из члана 12. овог закона примјењују и следећа правила и то:
- а) у односу на поријекло животиња:
 - 1) животиња из органског узгоја рађа се и узгаја на органском пољопривредном газдинству,
 - 2) животиње које нису органски узгојене могу се допремити на органско пољопривредно газдинство под посебним условима и за потребе размножавања; ове животиње и њихови производи сматрају се органским након истека рока и испуњавања услова прелазног периода из члана 18. овог закона и прописа донесених на основу овог закона,
 - 3) животиње и њихови производи који се на почетку прелазног периода већ налазе на пољопривредном газдинству сматрају се органским након истека рока и испуњавања услова прелазног периода из члана 18. овог закона и прописа донесених на основу овог закона;
 - б) у односу на узгојну праксу и услове држања:
 - 1) лице запослено код субјекта и/или субјект који се брине о животињама мора посједовати потребна основна знања и

- вјештине везане за здравље и добробит животиња,
- 2) узгојна пракса, укључујући број животиња по јединици површине, те услови смјештаја морају обезбиједити задовољавање развојних, физиолошких и етолошких потреба животиња,
- 3) животиња мора имати стални приступ отвореном простору, по могућности пашњацима, кад год то временски услови и стање тла дозвољавају, изузев када посебним прописима нису одређена законска ограничења и обавезе које се односе на заштиту здравља људи и животиња,
- 4) број животиња мора бити ограничен да не би дошло до прекомјерне испаше, изроvanости тла копитима, ерозије или онечишћења/загађења тла које узрокују животиње или њихов измет,
- 5) животиње из органског узгоја морају да се држе одвојено од животиња из неорганског узгоја,
- 6) испаша органских животиња на неорганској отвореној површини и испаша неорганских животиња на органским површинама дозвољена је под одређеним прописаним ограничавајућим условима,
- 7) забрањено је везивање или изолација животиња, а изузетно то је дозвољено за појединачну животињу и на ограничени период и када је то потребно ради безбједности или ветеринарских разлога или добробити животиња,
- 8) трајање превоза животиња мора бити сведено на минимум,
- 9) током цијелог животног вијека животиње било каква патња мора се свести на минимум, укључујући одстрањивање дијелова тијела, као и вријеме клања,
- 10) пчелињаци се постављају на подручја која обезбјеђују изворе нектара и полена који се састоје највећим дијелом од органских узгојених усјева или природне вегетације шума или усјеви који се третирају само методама с ниским утицајем на околину,
- 11) пчелињак се држи на довољној удаљености од извора који могу довести до онечишћења пчелињих производа или лоше утицати на здравља пчела,
- 12) кошнице и материјали који се користе у пчеларству требају бити израђени од природних материјала,
- 13) забрањено је уништавање пчела на саћу као метода везана уз сакупљање пчелињих производа;
- ц) у односу на размножавање и/или расплод:
- 1) дозвољене су само природне методе размножавања, а изузетно дозвољено је и вјештачко осјеменеивање,
- 2) забрањено је размножавање подстакнуто хормонском терапијом или сличним супстанцама, изузев у случају када то представља облик ветеринарског лијечења појединачне животиње,
- 3) забрањени су други облици вјештачке оплодне попут клонирања и преноса ембрија,
- 4) обавезно се врши одабир одговарајуће пасмине и/или соја за узгој, јер се на тај начин доприноси превенцији патње животиња и спријечава потреба за дјелимичном или потпуном ампутацијом или уклањањем појединих осјетљивих дијелова животињског тијела;
- д) у односу на храну за животиње:
- 1) храна за животиње првенствено се обезбјеђује са органске производне јединице унутар пољопривредног газдинства на којем се животиње држе или са другог органског пољопривредног газдинства из истог подручја и/или регије,
- 2) животиње се хране органском храном за животиње која задовољава захтјеве исхране у разним фазама њиховог развоја, а дио оброка може садржавати храну са производних јединица пољопривредног газдинства која су у прелазном периоду,
- 3) уз изузетак пчела, животиње требају имати стални приступ пашњацима или кабастој крми,
- 4) неоргански састојци хране за животиње биљног поријекла, сировине животињског и минералног поријекла, адитиви у храни за животиње, одређени производи који се користе у исхрани животиња и помоћне супстанце у процесу прераде дозвољено је користити ако су одобрени за коришћење у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона,
- 5) забрањено је коришћење средства за подстицање раста и синтетичких аминокиселина,
- 6) сисавци који доје могу се хранити само природним, по могућности мајчиним млијеком;
- е) у односу на спречавање болести и ветеринарско лијечење:
- 1) спречавање болести заснива се на одабиру пасмине и/или соја, узгојној пракси, висококвалитетној храни за животиње и тјелесној активности животиња, одговарајућем броју животиња по јединици површине те смјештају са одговарајућим хигијенским условима,
- 2) болест се лијечи одмах да се избјегне патња животиње, изузетно дозвољена је примјена хемијски синтетизованих алопатских ветеринарско-медицинских производа, укључујући антибиотике, када је то неопходно и под строгим условима и у случају када примјена фитотерапеутских, хомеопатских и других производа није одговарајућа, а обавезно се утврђују ограничења у погледу тока лијечења и периода каренце,
- 3) дозвољена је примјена имунолошких ветеринарских лијекова,
- 4) дозвољени су третмани који се односе на заштиту здравља људи и животиња који се

- примјењују у складу са важећим законодавством и
- 5) чишћење и дезинфекција објеката у којима се држе животиње, инфраструктуре тих објеката и опреме дозвољено је само производима за чишћење и дезинфекцију који су одобрени за употребу у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона.
- (2) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати за органску сточарску производњу минималне захтјеве за узгој животиња, услове прелазног периода, начин држања животиња, исхрану, његу и лијечење животиња.

Члан 15.

(Производна правила за узгој животиња аквакултуре)

- (1) Аквакултура се сматра органском производњом под условом да се уз општа правила производње из члана 12. овог закона примјењују и следећа правила у производњи у односу на:
 - а) поријекло животиња аквакултуре:
 - 1) органска аквакултура заснива се на узгоју млађи која потиче од органски узгојеног матичног јата и из органских узгајалишта,
 - 2) изузетно, када се не може набавити млађ из органских матичних јата или из органских узгајалишта, у узгајалиште под посебним условима се могу допремити неоргански узгојене животиње;
 - б) узгојну праксу:
 - 1) лице запослено код субјекта и/или субјекат који брине о узгојним животињама мора посједовати потребна основна знања и вјештине везане за здравствене потребе и добробит узгојних животиња,
 - 2) узгојна пракса, укључујући храњење, уређење инфраструктуре и опреме, густоћу популације и квалитет воде, треба да осигура задовољавање развојне, физиолошке и етолошке потребе сваке животиње,
 - 3) узгојна пракса треба да буде успостављена на начин да је минималан негативни утицај узгоја на околину, укључујући и онемогућавање бијега узгојних животиња у природу,
 - 4) органски узгојене животиње држати одвојено од осталих неорганских узгојних животиња аквакултуре,
 - 5) при превозу обезбјеђује се поштовање добробити животиња,
 - 6) патњу узгојних животиња аквакултуре треба свести на минимум, укључујући и вријеме клања;
 - ц) размножавање:
 - 1) забрањена је примјена вјештачки изазване поли-плоидије, вјештачке хибридизација, клонирања и производња једнополних сојева, осим ручним сортирањем,
 - 2) обавезно се врши одабир одговарајућих узгојних сојева,
 - 3) успостављају се посебни услови управљања за сваку врсту у узгоју и за управљање матичним јатом, мријестом и производњом млађи;
 - д) храну за рибе и ракове:

- 1) рибе и ракови хране се храном која задовољава захтјеве исхране у различитим фазама њиховог развоја,
- 2) уддио хране биљног поријекла треба да потиче из органске производње, а уддио хране од водених животиња из риболова који поштује принцип одрживог коришћења рибарских ресурса,
- 3) неоргански састојци биљног поријекла за исхрану риба и ракова, састојци животињског или минералног поријекла за исхрану риба и ракова, адитиви у готовој храни за рибе и ракове, одређени производи који се користе у исхрани риба и ракова и помоћне супстанце у процесу прераде користе се само ако су одобрени за коришћење у органској производњи у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона,
- 4) није дозвољено коришћење средстава за подстицање раста и синтетичке аминокиселине;
- е) шкољкаше из групе мекушаца и друге врсте које не храни човек, већ се саме хране природним планктоном:
 - 1) организми који се хране филтрацијом хране из воде, све своје потребе за храном задовољавају из природе, осим млађи која се узгаја у мријестилиштима и растилиштима,
 - 2) организми се узгајају у води, односно производним подручјима у складу са одредбама Закона о водама ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/06), односно закона о водама кантона и испуњавају одредбе прописа и критеријуме о здравственој исправности и квалитету воде за узгој, те у води високог еколошког квалитета;
- ф) превенцију болести и ветеринарско лијечење:
 - 1) спречавање болести заснива се на држању животиња у оптималним условима, што се постиже одабиром одговарајућег мјеста узгоја, оптималном конструкцијом узгајалишта, примјеном добре узгојне и управљачке праксе, укључујући редовно чишћење и дезинфекцију објеката и простора, висококвалитетну храну, одговарајућу густоћу популације, те одабир одговарајућих узгојних врста и сојева,
 - 2) болест се лијечи одмах да би се избјегла патња животиње, а хемијски синтетизовани алопатски ветеринарски лијекови, укључујући антибиотике, могу се примјенити у изузетним случајевима, када је то неопходно и под строгим условима и када примјена фитотерапеутских, хомеопатских и других производа није дала одговарајуће резултате, а тада се утврђују ограничења у погледу тока лијечења и периода каренце,
 - 3) дозвољена је примјена имунолошких ветеринарских лијекова,
 - 4) дозвољени су третмани везани за заштиту здравља људи и животиња у складу са одговарајућим прописима за заштиту здравља људи и животиња,

- 5) чишћење и дезинфекciju ribnjaaka, kaveza, objekata i opreme u akvakulturi i njihove infra-strukture i opreme vrši se samo proizvodima koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesених на основу овог закона.
- (2) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати минималне захтјеве за органску производњу животиња у аквакултури, узгојну праксу, услове прелазног периода, начин држања, исхрану, његу и лијечење.

Члан 16.

(Производна правила за морске алге)

- (1) Сакупљање дивљих морских алги и њихових дијелова које самоникло расту у мору сматра се органском производњом под условом да се примјењују следећа правила производње:
- а) да су производна подручја на којима расту алге еколошки врло доброг стања у складу са одредбама Закона о водама ("Службене новине Федерације БиХ", број 70/06) и прописа донесених на основу тог закона, да су у складу са одредбама прописа о квалитету и здравственој исправности за производњу производа анималног поријекла намијењених исхрани људи и
- б) да сакупљање не утиче на дугорочну стабилност природног станишта или одржавања врсте у подручју сакупљања.
- (2) Узгој морских алги сматра се органским ако се обавља у обалним подручјима гдје су околинка и здравствена обиљежја еквивалентна као и обиљежја наведена у ставу (1) овог члана и под условом:
- а) да се у свим фазама производње обавезно примјењује правило одрживог коришћења природних ресурса, од сакупљања младих самониклих алги до бербе и
- б) да се у сврху обезбјеђења очувања разноврсности генских залиха, редовно сакупљају младе самоникле морске алге како би се допуниле залихе које потичу из узгоја у затвореним просторима.
- (3) Примјена ђубрива није дозвољена, изузев у затвореним узгојним објектима, и то само ђубривима која су одобрена за такву употребу у organskoj proizvodnji у складу са чланом 17. овог закона и прописа донесених на основу овог закона.

Члан 17.

(Производи и супстанце за употребу у органском узгоју, критеријуми и поступци одобравања)

- (1) Федерални министар доноси одлуке о уврштавању производа и/или супстанци на листу одобрених производа и супстанци које је дозвољено користити у органском узгоју за следеће намјене:
- а) као средства за заштиту биља;
- б) као ђубрива и средства који се користе као побољшивачи тла;
- ц) као неорганске сировине за храну за животиње биљног, животињског и минералног поријекла, те одређене супстанце које се користе у исхрани животиња;
- д) као додаци храни за животиње и помоћна средства у процесу производње;
- е) као производи за чишћење и дезинфекцију ribnjaaka, kaveza, objekata, opreme и уређаја који се користе у производњи животиња и

- ф) као производи за чишћење и дезинфекцију objekata, opreme и уређаја који се употребљавају у производњи биља, укључујући складишта на пољопривредном газдинству.
- (2) Производи и супстанце из става (1) овог члана уврштавају се на листе одобрених производа и супстанци за употребу у organskoj proizvodnji под условом да су испуњени циљеви и принципи органске производње, те и општи и посебни захтјеви утврђени за органску производњу у складу са овим законом и када су испуњени следећи општи и посебни критеријуми који се процјењују као цјелина:
- а) да је њихово коришћење неопходно за одрживу и несметану производњу и да су неопходни за употребу којој су намијењени;
- б) да су сви производи и супстанце биљног, животињског, микробиолошког или минералног поријекла, а изузетно у случајевима када производи или супстанце таквог поријекла нису доступни у довољним количинама и/или квалитету или ако нису доступне друге могућности;
- ц) у случају одобравања производа из става (1) тачка а) овог члана, процјењује се и узима у обзир следеће:
- 1) њихова је употреба неопходна за контролу штетног организма и/или одређене болести за коју нису доступна друга биолошка, физичка или узгојна рјешења или друге ефективне праксе управљања и
- 2) ако производи нису биљног, животињског, микробиолошког или минералног поријекла и нису у свом природном облику, могу се одобрити само под условом да њихова употреба искључује било какав директан додир са јестивим дијелом усјева;
- д) у случају одобравања производа и супстанци из става (1) тачка б) овог члана процјењује се и узима у обзир да је њихова употреба неопходна за постизање или одржавање плодности тла за испуњење посебних захтјева у исхрани биља или за побољшање тла;
- е) у случају одобравања производа из става (1) тач. ц) и д) овог члана процјењује се и узима у обзир следеће:
- 1) неопходни су за одржавање здравља животиња, добробити и виталности животиња те доприносе одговарајућој исхрани која задовољава физиолошке и етолошке потребе дате врсте или би без приступа таквим супстанцама било немогуће произвести или очувати храну за животиње и
- 2) храна за животиње минералног поријекла, елементи у траговима, витамини или про- витамини природног су поријекла, а изузетно у случају да су те супстанце недоступне, за употребу у organskoj proizvodnji могу се одобрити одговарајуће хемијски изведене супстанце с истим ефектом.
- (3) У случају када се сматра да производ и/или супстанца треба бити уврштена или додата на листу одобрених или повучена са листе из става (1) овог члана или да услови за употребу требају бити измијењени и/или допуњени, потребно је да овлашћено контролно тијело достави Федералном министарству захтјев и документацију у којој ће бити наведени и образложени разлози за уврштавање и/или измјену и/или допуну или

повлачење тих производа или супстанци, а на основу које се доноси одлука.

- (4) Поднесени захтјеви за уврštавање и/или измјену и/или допуну или повлачење из става (3) овог члана објављују се на службеној интернет страници Федералног министарства, а одлука с образложењем за уврštавање и/или измјену и/или допуну или повлачење и листе из става (1) овог члана објављује се у "Службеним новинама Федерације БиХ".
- (5) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати услове и ограничења с обзиром на пољопривредне производе на које се производи и супстанце из става (1) овог члана могу примјенити, начин примјене, дозирање, временско ограничење за употребу и контакт са пољопривредним производима, те услове за доношење одлуке о укидању одобрења и повлачењу тих производа и супстанци.
- (6) Производи и супстанце које се налазе на одобреним листама из става (1) овог члана могу се користити само ако је њихова употреба дозвољена у конвенционалној пољопривреди у складу са одговарајућим прописима који су на снази у Босни и Херцеговини.

Члан 18.

(Прелазни период)

На пољопривредном газдинству на којем се започиње с дјелатношћу органске производње примјењују се следећа правила:

- а) прелазни период започиње када субјекат пријави своју дјелатност надлежном органу и цијелокупно пољопривредно газдинство или одређене производне јединице тог газдинства укључи у систем контроле у складу са чланом 29. став (1) овог закона;
- б) током прелазног периода примјењују се правила производње утврђена овим законом и прописа донесених на основу овог закона;
- ц) за узгој биља и производњу биљних производа, те узгој животиња поштује се рок утврђен за прелазни период који се одређује зависно од врсте производње биљне културе или животиње;
- д) на пољопривредном газдинству које има производне јединице које су под органском производњом и производне јединице које су у прелазном периоду и/или неорганске производне јединице, субјекат је обавезан одвојено чувати органске производе од производа произведених у прелазном периоду и/или неорганских производа, а животиње држати одвојено или на начин да их је лако раздвојити и дужан је о свему водити одговарајућу евиденцију којом ће доказати да је извршена одвојеност;
- е) за одређивању датума почетка прелазног периода у обзир се може узети период које непосредно претходи датуму почетка прелазног периода ако су испуњени одређени услови и
- ф) животиње и производи анималног поријекла произведени у току трајања прелазног периода из става 1. тачка ц) овог члана не смију се стављати на тржиште и продавати с ознакама које су одређене правилима о означавању и рекламирању органских производа у складу са одредбама чл. 24., 25. и 26. овог закона и прописа донесених на основу овог закона.

ПОГЛАВЉЕ III ПРОИЗВОДЊА ПРЕРАЂЕНЕ ХРАНЕ, ХРАНЕ ЗА ЖИВОТИЊЕ И КВАСЦА

Члан 19.

(Општа правила производње прерађене органске хране за животиње)

- (1) Производња прерађене органске хране за животиње проводи се одвојено временски и просторно од производње неоргански прерађене хране за животиње.
- (2) Органске сировине за храну за животиње и сировине произведене током прелазног периода није дозвољено истовремено користити као састојак органске хране за животиње.
- (3) Забрањено је да се било који састојци који се користе или сировине које се прерађују у технолошком поступку производње прерађене органске хране за животиње прерађују уз помоћ хемијски синтетизованих отапала.
- (4) Забрањено је користити материјале и технолошке поступке који поновно успостављају својства изгубљена у преради и складиштењу органске хране за животиње, узрокованих пропустима у преради тих производа или на други начин или поступака који могу довести у заблуду у погледу органске природе производа.

Члан 20.

(Општа правила производње прерађене органске хране)

- (1) Производња прерађене органске хране мора бити временски или просторно одвојена од процеса производње неорганске хране.
- (2) У односу на састав органски прерађене хране морају бити испуњени следећи услови:
- а) производ мора да буде произведен већинским удјелом од састојака пољопривредног поријекла, а удјело додане воде или кухињске соли не узима се у обзир при утврђивању тог удјела;
- б) адитиви, помоћне супстанце у процесу производње, ароме, вода, со, приправици од микроорганизама и ензима, минерали, елементи у траговима, витамини, аминокиселине и остали микронутријенти у храни за посебне прехранбене потребе дозвољено је користити само ако су одобрени за органску производњу у складу са чланом 22. овог закона и прописа донесених на основу овог закона;
- ц) неорганске састојке пољопривредног поријекла дозвољено је користити само ако су одобрени за употребу у органској производњи у складу са чланом 22. овог закона и прописа донесених на основу овог закона;
- д) органски састојак не може бити присутан заједно с неорганским састојком или састојком добијеним у прелазном периоду који је исте вриједности и
- е) храна произведена од биљака узгојених у прелазном периоду може да садржи само један биљни састојак пољопривредног поријекла.
- (3) Забрањено је користити супстанце и технолошке поступке којима се поново успостављају својства која су изгубљена у преради и/или у току складиштења органске хране којима се исправљају посљедице узроковане тим пропустима, а који могу довести у заблуду везано за органску природу производа.
- (4) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати услове и правила за прераду, паковање, превоз и складиштење органских производа.

Члан 21.

(Општа правила производње органског квасца)

- (1) За производњу органских квасаца дозвољено је коришћење само органски произведених супстрата. Остали производи и супстанце могу се употријебити, само ако су одобрени за употребу у органској производњи у складу са чланом 22. овог закона и прописа донесених на основу овог закона.
- (2) У органској храни или храни за животиње органски квасац не смије да буде присутан заједно са неорганским квасцем.

Члан 22.

(Производи и супстанце за употребу у преради, критеријуми и поступци одобравања)

- (1) Федерални министар доноси одлуке о уврштавању производа и/или супстанци на листу одобрених производа и супстанци уз услов да су испуњене одредбе из члана 20. став (2) тач. б) и ц) и Поглавља III - Производња прерађене хране, хране за животиње и квасца, овог закона и сљедећи критеријуми који се процјењују као једна цјелина:
 - а) да на тржишту нема производа и супстанци одобрених у складу са одредбама овог закона и
 - б) да без њихове примјене не би било могуће произвести или конзервисати храну, односно испунити одређене прехранбене захтјеве у складу са важећим прописима.
- (2) Поред услова из става (1) овог члана производи и супстанце из члана 20. става (2) тачка б) присутни у природи и претходно могу бити подвргнути само механичким, физичким, биолошким, ензимским или микробиолошким поступцима, изузев у случајевима када таквих производа и супстанци нема на тржишту у довољној количини или одговарајућег квалитета.
- (3) Федерални министар доноси одлуку о одобравању производа и супстанци и укључивању на листу из става (1) овог члана, прописује посебне услове и ограничења у погледу њихове употребе, те када је то потребно и доказано, доноси и одлуку о повлачењу одобрених производа и супстанци са листе.
- (4) У случају када се сматра да производ и/или супстанца треба бити уврштена или додата на листу одобрених или повучена са листе из става (1) овог члана или да услови за употребу требају бити измијењени и/или допуњени, потребно је да овлашћено контролно тијело достави Федералном министарству захтјев и документацију у којој ће бити наведени и образложени разлози за уврштавање и/или измјену и/или допуну или повлачење тих производа или супстанци, а на основу које се доноси одлука.
- (5) Поднесени захтјеви за уврштавање и/или измјену и/или допуну или повлачење из става (4) овог члана објављују се на службеној интернет страници Федералног министарства, а одлука с образложењем за уврштавање и/или измјену и/или допуну или повлачење и листа из става (1) овог члана објављује се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Члан 23.

(Прилагођавање производних правила у изузетним случајевима)

- (1) Федерално министарство одобрава минимална и временски ограничена изузећа од правила производње утврђених одредбама овог закона када је то одговарајуће и у сљедећим случајевима:

- а) када је то неопходно да би се обезбиједило започињање или одржавање органске производње на пољопривредним газдинствима изложеним климатским, географским или структуралним ограничењима;
 - б) када је неопходно ради обезбјеђења хране за животиње, сјемена за узгој и вегетативног репродукционог материјала, живих животиња и других уноса репроматеријала на газдинство, у случају када таквих уноса нема на тржишту у органском облику;
 - ц) када је неопходно ради обезбјеђења састојака пољопривредног поријекла, у случајевима када таквих састојака нема на тржишту у органском облику;
 - д) када су неопходна ради примјене за рјешавање посебних тешкоћа које се односе на управљање у органском узгоју животиња;
 - е) када су неопходна у вези са коришћењем посебних производа и супстанци у преради из члана 20. став (2) тачка б) овог закона да би се обезбиједила производња хране у органском облику;
 - ф) када су привремене мјере потребне у сврху омогућавања наставка органске производње или поновног покретања у случају природних катастрофа;
 - г) када је неопходно користити прехранбене адитиве за храну и остале супстанце из члана 20. став (2) тачка б) овог закона или у храни за животиње и остале супстанце у складу са одредбама члана 17. став (1) тачка д) овог закона, а тих производа и супстанци нема на тржишту, искључујући оне које су произведене од ГМО-а и
 - х) када се захтјева коришћење адитива за храну и осталих супстанци из члана 20. став (2) тачка б) или адитива и додатака храни за животиње из члана 17. став (1) тачка д) овог закона у циљу испуњавања одредби посебних прописа.
- (2) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати услове за прилагођавање производних правила у изузетним случајевима из става (1) овог члана.

ДИО ЧЕТВРТИ - ОЗНАЧАВАЊЕ

Члан 24.

(Употреба израза који се односе на органску производњу)

- (1) Израз "органски производ" може бити назначен на производу и може се користити при означавању у промотивним материјалима или комерцијалним документима само ако су производ и његови састојци или сировине добивени у складу са правилима утврђеним овим законом и прописима донесеним на основу њега. Израз "органски производ" може се користити и при означавању и презентовању сирових и непрерађених пољопривредних производа ако су произведени у складу са правилима утврђеним овим законом и прописима донесеним на основу њега.
- (2) Забрањено је коришћење израза из става (1) овог члана на територији Федерације БиХ, на било којем од службених писама и језика у Федерацији БиХ за означавање, презентовање и рекламирање и у комерцијалним документима, производа који нису произведени у складу са овим законом, осим ако се не односе на пољопривредне производе садржане у храни или храни за животиње или је јасно видљиво да су

повезани с органском производњом. Забрањено је коришћење било каквих израза, укључујући израз коришћен у заштитним знаковима или начин означавања или рекламирања који могу довести у заблуду потрошача или корисника, упућујући га да производ или његови састојци или сировине испуњавају захтјеве прописане овим законом.

- (3) За производ који се мора означити као производ који садржи, састоји се или је произведен од ГМО-а забрањено је коришћење израза из става (1) овог члана.
- (4) За прерађену органску храну израз из става (1) овог члана може се користити:
 - а) у продајним називима хране под условом да:
 - 1) прерађена храна испуњава услове из члана 20. овог закона и
 - 2) најмање 95% тежинског удјела састојака чине органски састојци пољопривредног поријекла;
 - б) само у попису састојака под условом да је храна у складу са одредбама из члана 20. ст. (1) и (2) тач. а), б) и д) овог закона;
 - ц) само у попису састојака и то у истом видном пољу као и продајни назив хране под условом:
 - 1) да је главни састојак производ лова или риболова,
 - 2) да садржи друге састојке пољопривредног поријекла који су сви органски,
 - 3) да та храна испуњава услове из члана 20. став (1) и става (2) тач. а), б) и д) овог закона.
- (5) У попису састојака треба бити назначено који су састојци органски произведени, а у случајевима из става (4) тач. б) и ц) овог члана на попису састојака назначаваче се и процентуални удио органских састојака у односу на укупну количину састојака пољопривредног поријекла.
- (6) Израз и знаке из овог члана означавају се истом бојом, величином и обликом слова као и остали подаци садржани у попису састојака.

Члан 25.

(Обавезни наводи)

- (1) Када се назначи израз из члана 24. став (1) овог закона:
 - а) при означавању се мора навести и кодни број контролног тијела чијој контроли подлијеже субјекат код којег је обављена завршна фаза производње или прераде, а
 - б) када се користи логотип Федерације БиХ из члана 26. овог закона на амбалажи упаковане хране у истом видном пољу уз логотип Федерације БиХ се наводи и мјесто узгоја пољопривредних сировина од којих се производ састоји у једном од следећих облика:
 - 1) "узгојено у ФБиХ" када је пољопривредна сировина узгојена на територији Федерације БиХ,
 - 2) "узгојено ван ФБиХ" када пољопривредна сировина није узгојена на територији Федерације БиХ и
 - 3) "узгојено у/ван ФБиХ" када је дио пољопривредних сировина узгојен на територији Федерације БиХ, а дио ван територије Федерације БиХ.
- (2) Код коришћења навода из става (1) тачка б) подтач. 1) и 2) овог члана мали тежински удио састојака се може занемарити под условом да количина тих састојака није већа од 2% од укупног тежинског удјела састојака пољопривредног поријекла.

- (3) Употреба логотипа Федерације БиХ из члана 26. овог закона и навода из става (1) тачка б) овог члана није обавезна за производе увезене из трећих земаља.

- (4) Наводи из става (1) овог члана означавају се на видном мјесту тако да буду лако уочљиви, читљиви и неизбрисиви.

Члан 26.

(Логотип Федерације БиХ)

- (1) Када се користи израз из члана 24. став (1), уз обавезне наводе из члана 25., обавезна је и употреба федералног логотипа за означавање, презентацију и рекламирање органских производа у складу са одредбама овог закона и прописима донесеним на основу њега.
- (2) Забрањено је коришћење логотипа Федерације БиХ за производе који су настали у прелазном периоду и за храну из члана 24. став (4) тач. б) и ц) овог закона.
- (3) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати садржај, величину и изглед (дизајн) логотипа Федерације БиХ из става (1) овог члана за означавање органских производа произведених у Федерацији БиХ.

Члан 27.

(Посебни захтјеви за означавање)

Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати правила за означавање и састав органске хране за животиње, производе биљног поријекла произведене у прелазном периоду и пољопривредни репродукциони материјал.

Члан 28.

(Приватни логотип)

Дозвољено је и коришћење приватних логотипа у означавању, презентовању и рекламирању производа који испуњавају услове прописане овим законом.

ДИО ПЕТИ – КОНТРОЛЕ

Члан 29.

(Систем контрола)

- (1) Органска производња подлијеже стручној контроли чија природа и учесталост се одређују на основу процјене ризика, појава неправилности и утврђивања усклађености с одредбама овог закона. Субјекти подлијежу стручној контроли најмање једном годишње, изузев субјеката који се баве трговином на велико упакованом храном и субјеката који продају директно крајњем потрошачу или кориснику у складу са одредбом из члана 30. став (4) овог закона.
- (2) Уз обавезну стручну контролу органска производња подлијеже и службеним контролама у складу са одредбама утврђеним овим законом и прописима донесеним на основу њега. Службене контроле над примјеном овог закона и прописа донесених на основу овог закона, проводе се и у складу са одредбама посебних прописа којим је уређена област пољопривреде и хране.
- (3) Федерално министарство може да овласти једно или више контролних тијела за обављање стручне контроле. У сврху овлашћивања контролног тијела, правно лице подноси захтјев који треба да садржи опис и обим послова и услова под којима те послове обавља, уз који прилаже доказе да:
 - а) је правно лице регистровано за обављање послова стручне контроле у органској производњи или је у саставу правног лица у складу са одредбама важећих прописа о регистрацији дјелатности на територији Федерације БиХ;

- b) посједује одговарајућу опрему потребну за обављање стручне контроле: компјутерску опрему, опрему за узимање узорака и другу потребну опрему која је одговарајућа према броју запослених, обиму послова и специфичним потребама, те да има уговор са овлашћеном лабораторијом, као и да посједује инфраструктуру потребну за провођење додијелених послова;
 - ц) има довољан број стручно квалификованих запослених одговорних за стручну контролу у органској производњи који имају доказ о завршеном студију из области биотехничких наука и да има у радном односу на неодређено вријеме најмање једног запосленика са најмање три године искуства у струци;
 - д) је непристрасно и да није у сукобу интереса у извршавању додијелених послова;
 - е) посједује акт о акредитацији издат од Института за акредитацију Босне и Херцеговине према условима BAS EN ISO/IEC 17065 – Општи захтјеви за оцјењивање усклађености тијела која сертификају производе, процесе и услуге;
 - ф) посједује стандардни поступак за стручну контролу који треба слиједити, а који садржи детаљан опис поступка стручне контроле и мјера предострожности према субјектима који су под његовом контролом и
 - г) посједује мјере које примјењује у случају неправилности и/или кршења одредби овог закона и прописа донесених на основу овог закона.
- (4) Федерално министарство не може додијелити контролним тијелима следеће послове:
- а) контролу и ревизију других контролних тијела и
 - б) овлашћења за одобравање изузећа из члана 23. овог закона, изузев у случају када је то предвиђено прописом донесеним на основу овог закона.
- (5) На основу поднесеног писменог захтјева и достављених доказа Федерално министарство утврђује испуњеност услова и, ако су они испуњени, доноси рјешење о овлашћивању правног лица као контролног тијела за провођење стручне контроле и додјељује му кодни број.
- (6) Контролно тијело је дужно у року 30 дана од дана завршетка стручне контроле доставити извјештај оведеној контроли Федералном министарству. Када резултати стручне контроле показују да нису испуњени услови или вјероватноћу да нису испуњени услови у складу са одредбама овог закона и прописа донесених на основу овог закона, контролно тијело мора одмах и без одлагања о томе обавијестити Федерално министарство и Федералну управу за инспекцијске послове (у даљем тексту: Федерална управа).
- (7) Када се управним надзором утврди да контролно тијело не проводи правилно послове за које је овлашћено, Федерално министарство ће рјешењем ставити ван снаге дато овлашћење.
- (8) Федерално министарство у вршењу управног надзора, поред задатка из става (7) овог члана, и Федерална управа у вршењу инспекцијског надзора обавезни су и да:
- а) обезбиједи да је контрола коју проводи контролно тијело објективна и независна;
 - б) потврђују ефикасност контрола извршених од контролних тијела;
 - ц) записују обавијести о утврђеним неправилностима или кршењима одредби овог закона и проведеним корективним мјерама;
 - д) одузимају овлашћење контролном тијелу које престане испуњавати захтјеве из тач. а) и б) овог става или више не испуњава захтјеве из става (3) овог члана или пропусти испуњавати захтјеве из ст. (9), (10) и (12) овог члана.
- (9) Контролна тијела морају омогућити Федералном министарству и Федералној управи приступ њиховим канцеларијама и објектима, те увид у све податке, као и пружити помоћ која им је неопходна за провођење надзора.
- (10) Контролна тијела обезбјеђују да се на субјекте под њиховом контролом примјењују и правила о стручној контроли у складу са ставом (13) овог члана.
- (11) Сваки субјект је дужан да обезбиједи слједивост сваког производа у свим фазама производње, прераде и дистрибуције ради пружања гаранције потрошачима да су органски производи произведени у складу с овим законом.
- (12) Контролна тијела најкасније до 31. јануара текуће године достављају Федералном министарству и Федералној управи листу субјеката који су до 31. децембра претходне године били под њиховом стручном контролом. До 31. марта текуће године сваке године, контролно тијело доставља Федералном министарству и Федералној управи збирни извјештај о проведеним контролама у току претходне године.
- (13) Федерални министар донијеће пропис којим ће прописати начин и методологију по којој ће се проводити стручна контрола у систему органске производње.

Члан 30.

(Примјена система контрола)

- (1) Субјекат који производи, припрема, складишти или увози производе из члана 2. став (1) овог закона или субјекат који такве производе ставља на тржиште, прије стављања производа на тржиште, означеног као органски производ или производ из прелазног периода мора:
- а) подвргнути своју дјелатност систему стручне контроле из члана 29. овог закона;
 - б) уписати се у Регистар субјеката из члана 34. став (2) тачка а) овог закона и
 - ц) водити евиденцију о различитим активностима којима се бави у складу са одредбама овог закона.
- (2) Одредбе става (1) овог члана односе се и на извознике који извозе производе произведене у складу с производним правилима прописаним овим законом.
- (3) Када субјекат било коју од дјелатности подговори са трећом страном, та страна ће бити подвргнута захтјевима из става (1) овог члана, а подговорене дјелатности се морају укључити у систем стручне контроле.
- (4) Федерално министарство може субјекте који производе продају крајњем потрошачу или кориснику изузети од примјене одредби овог члана под условом да они те производе не производе, прерађују или складиште, односно да не увозе такве производе из трећих земаља и да те активности нису подговорили са трећом страном.
- (5) Федерално министарство дужно је да обезбиједи сваком субјекту који испуњава одредбе овог закона и изврши плаћање трошкова стручне контроле да буде укључен у систем стручне контроле.

- (6) Контролна тијела дужна су водити ажурирану евиденцију која садржи називе и адресе субјеката који подлијежу њиховој контроли. Ова евиденција мора да буде доступна заинтересованим странкама.

Члан 31.

(Писмени докази)

- (1) Овлашћено контролно тијело из члана 29. став (5) овог закона, на основу извјештаја о извршеним контролама издаје сертификат субјекту који је укључен у систем стручне контроле и који у оквиру своје дјелатности испуњава захтјеве прописане овим законом. Сертификат мора садржати најмање назив субјекта, количину, врсту и/или листу производа обухваћених сертификатом и рок важења сертификата.
- (2) Овлашћено контролно тијело из члана 29. став (5) овог закона за органске производе који се увозе, на основу захтјева поднесеног од регистрованог увозника и на основу извршене контроле документације и сертификата издатог од надлежног органа земље поријекла, издаје потврду да тај производ потиче из система који је еквивалентан систему утврђеном овим законом и прописима донесеним на основу њега.
- (3) У поступку издавања потврде из става (2) овог члана субјекат који увози органске производе је дужан овлашћеном контролном тијелу да поднесе захтјев и потребну документацију на основу које се може утврдити да је тај производ произведен у еквивалентном систему успостављеним овим законом и прописима донесеним на основу њега и да је за њега издат сертификат од надлежног органа у земљи поријекла.
- (4) Послове из ст. (2) и (3) овог члана овлашћено контролно тијело врши као повјерене послове, а на питања која нису посебно уређена овим законом, а односе се на поступак издавања потврда, примјењују се одредбе закона којим се уређује управни поступак.
- (5) Федерални министар прописује документацију која се доставља уз захтјев за издавање потврде из става (2) овог члана.
- (6) Субјекти су обавезни да провјеравају сертификате и потврде својих добављача.
- (7) Оригинал потврда из става (2) овог члана прати робу до првог примаоца, а након тога се мора чувати најмање двије године и бити доступна на увид на захтјев од надлежног органа или контролног тијела.

Члан 32.

(Мјере у случају неправилности)

- (1) У случају када се утврде неправилности у погледу испуњавања захтјева прописаних овим законом овлашћено контролно тијело из члана 29. став (5) овог закона неће издати сертификат субјекту код којег је та неправилност утврђена. Субјекат којем није издат сертификат не може вршити означавање, рекламирање и презентацију те целокупне серије производње, односно не може назначити на производу изразе и ознаке органске производње.
- (2) Када се установи неправилност испуњавања захтјева прописаних овим законом, Федерално министарство, на приједлог овлашћеног контролног тијела из члана 29. став (5) овог закона, субјекту ће забранити стављање на тржиште производа, који се односе на поступак органске производње у означавању, рекламирању и презентацији на одређени период.
- (3) Обавијест са подацима о случајевима утврђених неправилности или кршења одредби овог закона, а који

утичу на статус органског производа, без одлагања мора бити достављена Федералном министарству и надлежној инспекцији.

Члан 33.

(Размјена информација)

Федерално министарство и овлашћена контролна тијела из члана 29. став (5) овог закона, на достављени писмени захтјев, дају релевантне информације о резултатима својих контрола другим надлежним органима и контролним тијелима у случајевима када се затражи гаранција да је неки производ произведен у складу са овим законом, а ове информације се могу размјењивати и на властиту иницијативу.

Члан 34.

(Успостављање и вођење регистара)

- (1) Органском производњом, увозом органских производа, стручном контролом над органском производњом могу се бавити субјекти уписани у Регистар.
- (2) У обављању послова из става (1) овог члана Федерално министарство води сљедеће регистре:
 - а) Регистар субјеката у органској производњи (у даљем тексту: Регистар субјеката) и
 - б) Регистар овлашћених контролних тијела.
- (3) Условe које морају испуњавати субјекти за упис у регистре из става (2) овог члана, садржај, облик и начин вођења Регистра прописује федерални министар.

Члан 35.

(Упис у Регистар)

- (1) Федерално министарство доноси рјешење о упису у регистре из члана 34. став (2) овог закона на основу захтјева субјекта и када утврди да подносилац захтјева испуњава условe из члана 34. став (3) овог закона уз писану сагласност надлежног кантоналног министарства за послове пољопривреде.
- (2) Федерално министарство ће субјекта уписаног у регистре из члана 34. став (2) овог закона брисати из Регистра рјешењем на његов захтјев, односно кад се утврди да је престао испуњавати условe прописане овим законом и прописима донесеним на основу овог закона.
- (3) Федерално министарство обавезно је израдити Листу субјеката који су на основу правоснажног рјешења уписани и/или брисани из Регистра из члана 34. став (2) овог закона.
- (4) Листе из става (3) овог члана Федерално министарство објављује на својој службеној интернет страници и редовно их ажурира.

Члан 36.

(Брисање из Регистра)

- (1) Федерално министарство доноси рјешење о брисању субјекта из Регистра субјеката из члана 34. став (2) тачка а) овог закона и у случају када понови прекршај за који је у прекршајном поступку изречена казна из члана 47. и/или члана 48. и/или члана 49. и/или члана 50. овог закона.
- (2) Субјекат који је рјешењем из става (1) овог члана брисан из Регистра субјеката, може поднијети захтјев за поновни упис тек након истека периода прописаног за одговарајуће трајање прелазног периода у органској производњи.
- (3) Федерално министарство по службеној дужности доноси рјешење о брисању контролног тијела из Регистра овлашћених контролних тијела из члана 34. став (2) тачка б) када се утврди да не извршава послове у складу са одредбама овог закона.

- (4) Рјешење из члана 35. ст. (1), (2) и (3) овог члана је коначно и против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.
- (5) Правно лице које је рјешењем из става (3) овог члана брисано из Регистра овлашћених контролних тијела може поднијети захтјев за поновни упис у Регистар тек након истека двије године од дана правоснажности рјешења.

ДИО ШЕСТИ - УВОЗ И ИЗВОЗ

Члан 37.

(Увоз органских производа)

- (1) Субјекту који је уписан у Регистар субјеката из члана 34. став (2) тачка а) овог закона дозвољен је увоз и стављање органских производа на тржиште Федерације БиХ ако су ти производи упаковани и затворени на начин који спречава замјену њиховог садржаја и ако субјекат за њих посједује сертификат издат од надлежног органа и/или контролног тијела из земље поријекла којим се потврђује органски статус тог производа.
- (2) Субјекат из става (1) овог члана обавезан је на документима за царинење назначити да се ради о органском производу и проћи поступак потврђивања у сврху добивања потврде од овлашћеног контролног тијела из члана 29. став (5) овог закона прије стављања производа на тржиште Федерације БиХ.

Члан 38.

(Стављање на тржиште органских производа из увоза)

Субјекат може ставити на тржиште Федерације БиХ органски производ увезен из треће земље ако испуњава услове из члана 37. овог закона.

Члан 39.

(Извоз органског производа)

Субјекат који извози органски производ дужан је у приложеним документима уз царинску декларацију видно назначити да се ради о органском производу и навести број сертификата који прилаже уз ту царинску декларацију.

Члан 40.

(Слободно кретање органских производа)

- (1) Не може се забранити или ограничити стављање на тржиште органских производа од надлежног органа и контролног тијела ако су ти производи на тржиште стављени у складу са овим законом и прописима донесеним на основу њега.
- (2) За биљну и сточарску производњу укључујућу рибарство на подручју кантона у Федерацији БиХ могу се примјенити строжа правила ако су та правила примјењива и на неорганску производњу и под условом да су у складу са овим законом и не спречавају или ограничавају стављање на тржиште органских производа произведених ван подручја дотичног кантона.

Члан 41.

(Достављање података Федералном министарству)

- (1) Овлашћена контролна тијела за издавање потврда за органске производе из увоза редовно достављају сљедеће податке Федералном министарству:
- а) називе и адресе, бројеве кодова и ознаке надлежних органа и
- б) називе и адресе, бројеве кодова и ознаке контролних тијела.
- (2) Федерално министарство је обавезно на својој службеној страници да објављује и ажурира податке из става (1) овог члана.

Члан 42.

(Статистички подаци)

Федерално министарство доставља Федералном заводу за статистику, статистичке податке дефинисане Статистичким програмом.

ДИО СЕДМИ - НАДЗОР

Члан 43.

(Управни и инспекцијски надзор)

- (1) Управни надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу њега и радом контролних тијела врши Федерално министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу њега врше пољопривредни инспектори надлежних федералних и кантоналних инспекцијских органа управе.
- (3) Федерална управа за инспекцијске послове врши инспекцијски надзор над радом овлашћених контролних тијела уписаних у Регистар из члана 34. став (2) тачка б) овог закона, а надлежне кантоналне управе за инспекцијске послове врше инспекцијски надзор над субјектом уписаним у Регистар из члана 34. став (2) тачка а) овог закона на административном подручју за које су надлежни.
- (4) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, инспекцијски надзор на провођењем одредби овог закона и прописа донесених на основу њега, а који се односе на рекламирање, квалитет, означавање, паковање и складиштење органских производа у промету, врше тржишни инспектори инспектората и инспекције других органа управе у оквиру своје надлежности и у складу са посебним прописима.
- (5) Послови управног и инспекцијског надзора врше се у складу са одредбама овог закона, Закона о организацији органа управе у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/05) и Закона о инспекцијама у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 73/14).

Члан 44.

(Овлашћења инспектора)

- (1) У вршењу инспекцијског надзора кантонални пољопривредни инспектор има сљедећа права, дужности и овлашћења:
- а) надзирати рад и испуњавање услова субјеката уписаних у Регистар;
- б) надзирати провођење правила производње у органској производњи;
- ц) надзирати начин сакупљања самониклог биља и гљива;
- д) надзирати прераду органске хране и хране за животиње;
- е) узимати узорке органских производа, тла, ђубрива, побољшивача тла, средстава за заштиту биља и других производа и састојака који се примјењују у производњи и преради органских производа у складу са прописима из надлежности инспекције;
- ф) надзирати означавање, паковање, складиштење и превоз производа из органске производње;
- г) провјеравати начин вођења и тачност података у евиденцијама које је субјекат дужан водити на основу овог закона и прописа донесених на основу њега;
- х) привремено забранити производњу, коришћење израза и стављање у промет производа означеног с наводима и ознакама које упућују на органску

- производњу, а за који утврди да је произведен на начин који је у супротности с одредбама овог закона и прописа донесених на основу њега;
- и) поступити у складу с одредбама Закона о прекршајима Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 63/14) ако утврди да је дошло до повреде одредби овог закона и прописа донесених на основу њега;
 - ј) обавијестити други орган ако у вршењу инспекцијског надзора утврди да је повријеђен закон или други пропис из дјелокруга другог надлежног органа и
 - к) наредити и друге мјере и радње потребне за провођење овог закона и прописа донесених на основу њега.
- (2) У вршењу инспекцијског надзора федерални пољопривредни инспектор има сљедећа права, дужности и овлашћења:
- а) надзирати рад контролних тијела у провођењу одредби овог закона и прописа донесених на основу њега;
 - б) рјешењем привремено забранити рад контролном тијелу када се утврди да оно не испуњава услове из члана 29. става (3) овог закона до коначне одлуке Федералног министарства и доношења рјешења о одузимању овлашћења;
 - ц) поступити у складу са одредбама Закона о прекршајима Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 63/14) ако утврди да је дошло до повреде одредби овог закона и прописа донесених на основу њега;
 - д) обавијестити други орган ако у вршењу инспекцијског надзора утврди да је повријеђен закон или други пропис из дјелокруга надлежности другог органа и
 - е) наредити и друге мјере и радње потребне за провођење овог закона и прописа донесених на основу њега.
- (3) Када се утврди да узети узорци не одговарају прописаним захтјевима, трошкове анализе узорака сноси субјект, а када узорак одговара прописаним захтјевима, трошкове сноси орган који врши инспекцијски надзор.

Члан 45.

(Најава инспекцијског надзора)

- (1) Инспектор може вршити инспекцијски надзор код субјекта надзора без претходне најаве у било које доба дана и ноћи у току његовог радног времена, на мјесту које је подложно инспекцијском надзору, а изузетно и ван радног времена уколико постоји оправдана потреба за вршење инспекцијског надзора како је то наведено у налогу за инспекцијски надзор.
- (2) Ако се инспекцијски надзор врши у пословним просторијама субјекта надзора, а не може се завршити у току његовог радног времена, инспектор може извршити привремено печатење пословног простора или дијела пословног простора или само опреме у том простору у којем се налазе ствари или документација на које се односе радње инспекцијског надзора, а ради довршења започетог инспекцијског надзора који се има наставити наредног радног дана.
- (3) О привременом печатењу пословног простора или опреме из става (2) овог члана доноси се закључак против којег се не може изјавити посебна жалба.

Члан 46.

(Инспекцијски надзор)

- (1) Инспектор у вршењу инспекцијског надзора води поступак и саставља записник о утврђеном стању као и о подацима и обавијестима добијеним у току вршења надзора.
- (2) Ако инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да су повријеђене одредбе овог закона или прописа донесених на основу њега, наредиће рјешењем да се утврђене неправилности, односно недостаци отклоне у одређеном року.
- (3) Инспектор ће донијети рјешење из става (2) овог члана без одлагања, а најкасније у року 15 дана од дана завршетка надзора.
- (4) На рјешење инспектора о наложеним управним мјерама може се изјавити жалба у року осам дана од дана пријема рјешења.
- (5) Жалба на рјешење инспектора о управним мјерама не одлаже извршење рјешења ако овим или посебним федералним законом није другачије одређено.
- (6) Одредбе ст. (4) и (5) овога члана односе се и на закључак инспектора против којег је допуштена жалба.
- (7) О жалби на рјешење и закључак федералног инспектора рјешава надлежно федерално министарство из управне области на коју се односи инспекцијски надзор ако овим или посебним федералним законом није другачије одређено.
- (8) О жалби на рјешење и закључак кантоналног инспектора које је донесено по федералним или прописима БиХ рјешава руководиоца Федералне управе.
- (9) Жалба из става (8) овог члана не одлаже извршење рјешења ако овим или посебним законом није другачије прописано.
- (10) Рјешење федералног министарства донесено по жалби на рјешење и закључак федералног инспектора и рјешење Федералне управе донесено по жалби на рјешење и закључак кантоналног инспектора коначни су управни акти и против њих се може покренути управни спор пред надлежним судом.
- (11) На поступак инспекције који није уређен одредбама овог закона примјениће се одредбе Закона о инспекцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 73/14).

ДИО ОСМИ - ПРЕКРШАЈНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 47.

(Прекршај субјеката)

- (1) Новчаном казном од 12.000,00 до 25.000,00 КМ биће кажњено за прекршај правно лице ако:
 - а) у органској производњи користи ГМО (члан 10. овог закона);
 - б) употребљава јонизујуће зрачење (члан 11. овог закона).
- (2) Новчаном казном од 2.500,00 до 5.000,00 КМ биће кажњено физичко лице ако у обављању пословања почини прекршај из става (1) овог члана.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана биће кажњено новчаном казном од 1.250,00 до 2.500,00 КМ и одговорно лице у правном лицу.

Члан 48.

- (1) Новчаном казном од 5.000,00 до 15.000,00 КМ биће кажњено за прекршај правно лице ако:
 - а) органску производњу не подвргне систему стручне контроле у складу са чланом 29. став (1) овог закона;

- б) органске производе ставља на тржиште, а да за њих није издат сертификат и/или потврда у складу са чланом 31. ст. (1) и (2) овог закона;
 - ц) производе ставља на тржиште као органске, а није уписан у Регистар из члана 34. став (2) овог закона;
 - д) увози и ставља на тржиште органске производе у супротности са одредбом из члана 37. овог закона;
 - е) у означавању, презентацији и комерцијалним документима користи израз који се односи на органску производњу у супротности са одредбом из члана 24. овог закона;
 - ф) користи ђубрива у супротности са одредбама утврђеним у члану 13. став (1) тач. д) и е) и члану 17. овог закона;
 - г) користи средства за заштиту биља у супротности са одредбама члана 13. став (1) тачка х) и члана 17. овог закона.
- (2) Новчаном казном од 1.250,00 до 3.750,00 KM биће кажњено физичко лице ако у обављању пословања почини прекршај из става (1) овог члана.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана биће кажњено новчаном казном од 1.000,00 до 2.000,00 KM и одговорно лице у правном лицу.

Члан 49.

- (1) Новчаном казном од 1.000,00 до 5.000,00 KM биће кажњено за прекршај правно лице ако:
- а) користи производе и супстанце у узгоју које није одобрио надлежни орган у складу са чланом 17. овог закона;
 - б) користи вегетативни репродукциони материјал и сјеме за узгој у супротности с одредбом из члана 13. став (1) тачка и) овог закона;
 - ц) сакупљање самониклог биља и гљива обавља у супротности с одредбом члана 13. став (2) овог закона;
 - д) не примјењује одредбе правила производње у сточарству у складу са чланом 14. став (1) тач. а), б), ц), д) и е) овог закона;
 - е) не примјењује правила производње за узгојне животиње и остале организме у аквакултури у складу са чланом 15. став (1) овог закона;
 - ф) не примјењује правила производње за морске алге у складу са чланом 16. овог закона;
 - г) производњу прерађене хране за животиње, органске хране и квасца обавља у супротности са одредбом чл. 19., 20., 21. и 22. овог закона;
 - х) производњу обавља у супротности са одредбама члана 23. овог закона;
 - и) органски производ није означио у складу са одредбама из чл. 24., 25., 26., 27. и 28. овог закона;
 - ј) инспектору не омогући несметано вршење инспекцијског надзора у складу са одредбом из члана 43. ст.(3) и (4) овог закона и
 - к) не поступи по рјешењу инспектора из члана 46. овог закона.
- (2) Новчаном казном од 500,00 до 2.000,00 KM биће кажњено физичко лице ако у обављању пословања почини прекршај из става (1) овог члана.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана биће кажњено новчаном казном у износу од 250,00 до 500,00 KM и одговорно лице у правном лицу.

Члан 50.

- (1) Новчаном казном од 1.000,00 до 5.000,00 KM биће кажњено за прекршај правно лице ако:
- а) не примјењује одредбе из члана 12. овог закона;
 - б) поступа у супротности са одредбама прописа из члана 13. став (3), члана 14. став (2), члана 15. став (2) и члана 34. став (3) овог закона;
 - ц) не примјењује одредбе члана 13. став (1) тач. а), б) и ј) овог закона;
 - д) не примјењује одредбе члана 14. став 1. тачка е) овог закона; и
 - е) не примјењује одредбе из члана 18. овог закона.
- (2) Новчаном казном од 500,00 до 2.000,00 KM биће кажњено физичко лице ако у обављању пословања почини прекршај из става (1) овог члана.
- (3) За прекршај из става (1) овог члана биће кажњено новчаном казном од 250,00 до 750,00 KM и одговорно лице у правном лицу.

Члан 51.

(Прекршај контролног тијела)

- (1) Новчаном казном од 2.500,00 до 12.500,00 KM биће кажњено за прекршај контролно тијело ако:
- а) не испуњава услове из члана 29. став (3) и члана 29. став (12) овог закона;
 - б) не поступи у складу са одредбом члана 29. ст. (4), (6), (9) и (10) овог закона;
 - ц) изда потврду или сертификат за производе који не испуњавају захтјеве прописане овим законом и прописима донесеним на основу њега у складу са чланом 31. овог закона;
 - д) не предузме мјере у случају кршења одредби закона у складу са чланом 32. овог закона и
 - е) поступа у супротности с одредбама прописа из члана 29. став (13) овог закона.
- (2) За прекршај из става (1) овог члана биће кажњено новчаном казном од 500,00 до 2.000,00 KM и одговорно лице контролног тијела.

ДИО ДЕВЕТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

(Доношење прописа)

Прописе за чије је доношење овлашћен на основу одредби овог закона федерални министар донијеће у року годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 53.

Производи који су означени изразима из члана 24. став (1) овог закона, а нису произведени у складу са одредбама овог закона могу се налазити на тржишту Федерације БиХ најдуже двије године од дана почетка примјене овог закона.

Члан 54.

(Ступање на снагу и почетак примјене)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ", а примјењиваће се истеком године дана од дана ступања на снагу овог закона.

Предсједавајућа
Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Лидија Брадара, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Един Мушић, с. р.

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O POLJOPRIVREDNOJ
ORGANSKOJ PROIZVODNJI

Prolašava se Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 13.07.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 02.06.2016. godine.

Broj 01-02-489-02/16
07. septembra 2016. godine

Predsjednik
Marinko Čavara, s. r.

ZAKON
O POLJOPRIVREDNOJ ORGANSKOJ PROIZVODNJI
DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
(Predmet)

Ovim zakonom se propisuju ciljevi i načela organske proizvodnje, proizvodna pravila za organsku poljoprivrednu proizvodnju (u daljnjem tekstu: organska proizvodnja), označavanje organskih proizvoda, sistem kontrole u organskoj proizvodnji, registar subjekata u organskoj proizvodnji, upravni i inspeksijski nadzor, uvoz, izvoz i stavljanje na tržište organskih proizvoda, prekršaji i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

Član 2.
(Primjena Zakona)

- (1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na proizvode poljoprivrednog porijekla koji potiču iz svih faza organske biljne i stočarske proizvodnje, uključujući akvakulturu (u daljnjem tekstu: organski proizvod) kada su ti proizvodi stavljeni na tržište ili su namijenjeni stavljanju na tržište Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH) i to:
 - a) sirovi ili neprerađeni poljoprivredni proizvodi;
 - b) prerađeni poljoprivredni proizvodi namijenjeni da se koriste kao hrana;
 - c) proizvodi akvakulture;
 - d) hrana za životinje;
 - e) vegetativni reprodukcioni materijal i sjeme za uzgoj;
 - f) kvasci koji se koriste kao hrana ili hrana za životinje.
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na sve subjekte registrirane za obavljanje neke od djelatnosti vezane uz organske proizvode navedene u stavu (1) ovog člana i koji učestvuju u aktivnostima u bilo kojoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije na području Federacije BiH.
- (3) Proizvodi dobijeni lovom divljih životinja i ribolovom u slobodnim vodama ne smatraju se proizvodima organske proizvodnje.
- (4) Priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču ne podliježe odredbama ovog zakona.
- (5) Ovaj zakon primjenjuje se uz primjenu važećih propisa o proizvodima iz stava (1) ovog člana kojima se uređuje proizvodnja, prerada, distribucija, deklarisanje, označavanje i kontrola, uključujući propise o hrani i hrani za životinje.

Član 3.
(Definicije)

- (1) U smislu odredbi ovog zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:
 - 1) **"organska proizvodnja"** je način proizvodnje poljoprivrednih i drugih proizvoda primjenom proizvodnih pravila za organsku proizvodnju u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - 2) **"faze proizvodnje, pripreme i distribucije"** znači svaka faza od, uključujući primarnu proizvodnju i uzgoj organskog proizvoda do, uključujući njegovo skladištenje, preradu, obradu, prijevoz, prodaju ili isporuku krajnjem potrošaču, kao i označavanje ili deklarisanje, reklamiranje, uvoz, izvoz i podugovaranje sa trećom stranom;
 - 3) **"organsko"** znači da potiče od/ili se odnosi na organsku proizvodnju u skladu sa ovim zakonom;
 - 4) **"neorgansko"** znači da ne potiče ili nije u vezi sa organskom proizvodnjom u skladu sa ovim zakonom;
 - 5) **"subjekt"** je fizičko ili pravno lice u organskoj proizvodnji odgovorno da osigura provođenje odredbi ovog zakona unutar poslovanja za koje je registrirano i kojim upravlja;
 - 6) **"grupa subjekata"** je grupa u kojoj je svaki subjekt poljoprivrednik i koja posjeduje gazdinstvo do pet hektara korištene poljoprivredne površine i koja se može, uz proizvodnju hrane i hrane za životinje, baviti i preradom hrane i hrane za životinje;
 - 7) **"biljna proizvodnja"** je uzgoj biljnih vrsta i proizvodnja biljnih proizvoda na proizvodnim jedinicama, uključujući žetvu i ubiranje plodova, te sakupljanje plodova, biljaka, biljnih dijelova samoniklih biljnih vrsta i gljiva iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;
 - 8) **"proizvodna jedinica"** je proizvodni pogon, proizvodna površina, pašnjak, prostor na otvorenom, objekt za životinje, prostor za skladištenje roba, biljnih i životinjskih proizvoda, sirovina i svih drugih repromaterijala potrebnih za organsku proizvodnju;
 - 9) **"stočarska proizvodnja"** je uzgoj domaćih ili pripitomljenih kopnenih životinja na proizvodnim jedinicama, uključujući pčelarstvo, kao i sakupljanje životinjskih vrsta iz prirodnih staništa u komercijalne svrhe;
 - 10) **"akvakultura"** je uzgoj i proizvodnja riba i drugih vodenih organizama korištenjem tehnika za povećanje njihove proizvodnje izvan prirodnih kapaciteta staništa, a uzgajane ribe i organizmi ostaju u vlasništvu subjekta u fazi uzgoja, proizvodnje i izlova;
 - 11) **"paralelna proizvodnja"** znači istovremeno obavljanje djelatnosti i organske proizvodnje i proizvodnje u prijelaznom periodu i/ili organske proizvodnje i neorganske proizvodnje od subjekta;
 - 12) **"prijelazni period"** je utvrđeni period koji je potreban za prelazak iz neorganske na organsku proizvodnju ili uzgoj u toku kojeg se na poljoprivrednom gazdinstvu i/ili proizvodnoj jedinici primjenjuju odredbe ovog zakona;
 - 13) **"priprema"** su postupci konzervisanja i/ili prerade organskih proizvoda, uključujući klanje i rasijecanje kada su u pitanju proizvodi od životinja, kao i

- pakovanje, označavanje i/ili izmjena oznaka koje se odnose na proizvodna pravila za organsku proizvodnju;
- 14) za izraze: **"hrana", "hrana za životinje"** i **"stavljanje na tržište"** važe definicije utvrđene u Zakonu o hrani ("Službeni glasnik BiH", br. 50/04);
 - 15) **"označavanje"** je svaki izraz, riječ/i, podatak, trgovački naziv, naziv robne marke (brenda), slikovni prikaz ili simbol, žig ili oznaka koja se veže ili nalazi na bilo kojem pakovanju, ambalaži, dokumentu, obavijesti, etiketi, tabli, prstenu ili obruču koji prati organski proizvod ili se na njega odnosi;
 - 16) za izraz **"upakovana hrana"** važi definicija utvrđena posebnim propisom o označavanju ili deklarisanju upakovane hrane;
 - 17) **"reklamiranje"** je svako predstavljanje javnosti bilo kojim sredstvom osim oznakom, čija je svrha da ima ili je vjerovatnoća da će imati uticaj na formiranje stavova, uvjerenja i ponašanja kupaca i/ili potrošača sa direktnim ili indirektnim ciljem podsticanja prodaje organskih proizvoda;
 - 18) **"nadležni organ"** je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) u čijoj je nadležnosti provođenje ovog zakona i organizacija sistema kontrola u području organske proizvodnje u skladu sa odredbama ovog zakona, a prema potrebi izraz uključuje i odgovarajuće nadležne organe iz trećih zemalja;
 - 19) **"kontrolno tijelo"** je pravno lice koje je registrirano za obavljanje djelatnosti kontrole i certifikacije, a kojem je nadležni organ dodijelilo ovlaštenje za provođenje kontrole i certifikacije u oblasti organske proizvodnje u skladu sa odredbama utvrđenim ovim zakonom, a prema potrebi izraz podrazumijeva odgovarajući kontrolni organ ili kontrolno tijelo iz trećih zemalja;
 - 20) **"službena kontrola"** je svaki oblik kontrole koju vrši nadležni organ radi verifikovanja postupanja subjekta nadzora i usklađivanja poslovanja u skladu sa zakonima i drugim propisima;
 - 21) **"certifikacija"** je postupak na osnovu kojeg ovlašteno **kontrolno tijelo** izdaje certifikat o usaglašenosti kojim potvrđuje da je predmetni organski proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
 - 22) **"oznaka usklađenosti"** znači dokaz usklađenosti sa određenom grupom standarda ili drugih normativnih akata u obliku oznake;
 - 23) **"organski proizvod"** je svaki proizvod proizveden i označen ovim izrazom i/ili oznakom na jednom od službenih jezika i pisama u Federaciji BiH, u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
 - 24) **"sastojak"** je svaka supstanca, uključujući aditive, koja se koristi u proizvodnji ili pripremi hrane, a koja je prisutna u gotovom proizvodu čak i u promijenjenom obliku;
 - 25) za izraz **"sredstva za zaštitu bilja"** važi definicija utvrđena Zakonom o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) koji se u skladu sa članom IX5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuje kao federalni zakon, odnosno značenje izraza "fitofarmaceutska sredstva" utvrđenog Zakonom o fitofarmaceutskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04);
 - 26) za izraz **"genetički modificirani organizam"** (u daljnjem tekstu: GMO) važi definicija utvrđena Zakonom o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", br. 23/09);
 - 27) **"proizvedeno od GMO-a"** znači djelomično ili u cijelosti dobiveno iz GMO-a, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a;
 - 28) **"proizvedeno s pomoću GMO-a"** znači dobiveno korištenjem GMO-a kao posljednjeg živog organizma u proizvodnom postupku, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO-a, niti je proizveden od GMO-a;
 - 29) za izraz **"dodaci hrani"** važi definicija utvrđena posebnim propisom o dodacima hrani za životinje;
 - 30) **"ekvivalentno"** podrazumijeva u opisivanju različitih sistema ili mjera da ti sistemi ili mjere mogu osigurati isti nivo usklađenosti i udovoljiti ciljevima i načelima organske proizvodnje utvrđenim ovim zakonom;
 - 31) **"pomoćna supstanca u procesu proizvodnje"** je svaka supstanca koja sama po sebi nije hrana, ali se koristi u preradi sirovine, prehrambenih proizvoda ili njihovih sastojaka u svrhu ispunjavanja određenih tehnoloških zahtjeva u postupku obrade ili prerade, što može dovesti do nenamjernog, ali tehnički neizbježnog prisustva ostataka (rezidua) tih supstanci i njenih derivata u gotovom proizvodu, pod uvjetom da ti ostaci ne predstavljaju nikakvu opasnost po zdravlje i da nemaju nikakav tehnološki učinak na gotov proizvod;
 - 32) **"jonizirajuće zračenje"** je elektromagnetsko i čestično zračenje čijim prolazom u materiju direktno ili indirektno nastaju parovi pozitivno i negativno nabijenih električnih čestica-jona;
 - 33) **"priprema hrane u okviru ugostiteljske djelatnosti"** podrazumijeva pripremu organskih proizvoda u restoranima, bolnicama, menzama i drugim sličnim mjestima prodaje ili isporuke hrane krajnjem potrošaču;
 - 34) **"izdavanje potvrde"** je postupak koji provodi ovlašteno kontrolno tijelo i izdaje potvrdu kojom potvrđuje da je organski proizvod iz uvoza i da potiče iz ekvivalentnog sistema uspostavljenog ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
 - 35) **"potvrda"** je dokument kojim subjekt dokazuje da je organski proizvod iz uvoza ekvivalentan organskom proizvodu proizvedenom u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Gramatička terminologija korištenja muškog ili ženskog roda podrazumijeva uključivanje oba roda.

DIO DRUGI - CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE

POGLAVLJE I. OPĆI CILJEVI I NAČELA

Član 4.

(Opći ciljevi organske proizvodnje)

Opći ciljevi organske proizvodnje su:

- a) uspostaviti cjelovit i održiv sistem upravljanja poljoprivredom koji:
 - 1) poštuje prirodne sisteme i cikluse, te održava i poboljšava očuvanje zdravlja tla, voda, biljaka i životinja i održava njihovu međusobnu ravnotežu,
 - 2) doprinosi visokom nivou biološke raznovrsnosti,

- 3) odgovorno koristi energiju i prirodne resurse, kao što su voda, tlo, organske materije i zrak,
- 4) poštuje visoke standarde o dobrobiti životinja i ispunjava etološke potrebe životinje zavisno od vrste kojoj pripada;
- b) težiti proizvodnji proizvoda visokog kvaliteta;
- c) težiti proizvodnji širokog asortimana prehrambenih i drugih poljoprivrednih proizvoda koji su u skladu sa potražnjom potrošača za proizvodima proizvedenim primjenom pravila proizvodnje koji ne nanose štetu okolini, zdravlju ljudi, biljaka ili zdravlju i dobrobiti životinja.

Član 5.

(Opća načela organske proizvodnje)

Organska proizvodnja se zasniva na sljedećim općim načelima:

- a) načelo odgovarajućeg planiranja i upravljanja prirodnim i biološkim procesima koji su zasnovani na ekološkim sistemima, uz iskorištavanje prirodnih resursa u okviru tih sistema primjenom pravila proizvodnje u okviru kojih se:
 - 1) u proizvodnji koriste agrotehničke, mehaničke, fizičke, biološke i biotehničke mjere,
 - 2) u proizvodnji poljoprivrednih kultura, uzgoju životinja ili proizvodnji u akvakulturi ispunjava načelo održivog korištenja prirodnih resursa,
 - 3) poštuje zabrana upotrebe GMO-a i proizvoda proizvedenih od ili pomoću GMO-a, izuzev veterinarsko-medicinskih proizvoda, a
 - 4) pravila proizvodnje zasnivaju na procjeni rizika i korištenju mjera predostrožnosti i prevencije u slučajevima kada je to potrebno;
- b) načelo ograničenja unošenja i korištenja repromaterijala dobijenog izvan organske proizvodne jedinice, odnosno poljoprivrednog gazdinstva, a izuzetno kada su potrebni vanjski unosi repromaterijala ili kada ne postoje odgovarajući postupci i metode u skladu sa stavom 1. tačka a) ovog člana, ograničeni su na unose:
 - 1) repromaterijala koji potiču iz organske proizvodnje,
 - 2) prirodnih sastojaka ili sastojaka dobijenih prirodnim putem i
 - 3) prirodnih mineralnih đubriva niske topivosti;
- c) načelo strogog ograničenja korištenja hemijskih sintetizovanih repromaterijala, osim u vanrednim slučajevima kada:
 - 1) odgovarajući sistemi organskog upravljanja ne daju zadovoljavajuće rezultate i
 - 2) na tržištu nisu dostupni repromaterijali iz stava 1. tačka b) ovog člana ili
 - 3) kada bi korištenje vanjskih unosa repromaterijala iz stava 1. tačka b) ovog člana imalo neprihvatljive posljedice na okolinu;
- d) načelo prilagođavanja proizvodnih pravila organske proizvodnje kada je to neophodno lokalnim i regionalnim klimatskim i agroekološkim uvjetima, sanitarnom stanju, dostignutom nivou razvoja i specifičnoj uzgojnoj praksi, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

POGLAVLJE II. SPECIFIČNA NAČELA

Član 6.

(Specifična načela za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i akvakulturu)

Uzgoj u biljnoj i stočarskoj proizvodnji i akvakulturi je organska proizvodnja pod uvjetom da je zasnovana na općim načelima iz člana 5. ovog zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

- a) održavanje i poboljšanje života u tlu i prirodne plodnosti tla, očuvanje stabilnosti i biološke raznovrsnosti tla koji sprečavaju i onemogućuju zbijanje i eroziju tla, te ishrana biljaka prvenstveno putem ekosistema tla;
- b) svodenje na minimum upotrebe neobnovljivih prirodnih resursa i repromaterijala koji ne potiču sa predmetnog poljoprivrednog gazdinstva;
- c) reciklaža otpada i nusproizvoda biljnog i životinjskog porijekla u svrhu njihovog daljnjeg korištenja kao repromaterijala u proizvodnji biljaka i životinja;
- d) kod donošenja odluka vezanih uz organsku proizvodnju obavezno se u obzir uzima ekološka ravnoteža na lokalnom i regionalnom nivou;
- e) održavanje zdravlja životinja vrši podsticanjem prirodne imunološke zaštite životinja, kao i odabirom u odnosu na vrstu odgovarajućih pasmina i/ili sojeva i uzgojne prakse životinja;
- f) održavanje zdravlja bilja primjenom preventivnih mjera, kao što su odabir odgovarajućih vrsta, sorti ili hibrida otpornih na štetne organizme, te primjenom odgovarajućeg plodoreda, mehaničkih i fizičkih metoda i mjera zaštite korištenjem prirodnih neprijatelja štetnih organizama;
- g) primjena prakse uzgoja životinja koje su prilagođene lokalitetu uzgoja i raspoloživim zemljišnim površinama kojima raspolaže subjekt;
- h) primjena prakse uzgoja životinja kojom se osigurava visok nivo dobrobiti životinja i ispunjava prirodna potreba životinja u odnosu na uzgajanu vrstu;
- i) proizvodnja organskih proizvoda animalnog porijekla od životinja koje su od rođenja i/ili od kada su se izlegle i tokom cijelog života uzgajane na organskom poljoprivrednom gazdinstvu, odnosno proizvodnoj jedinici;
- j) izbor pasmina i/ili sojeva životinja s obzirom na njihovu sposobnost prilagođavanja uvjetima lokaliteta, njihovu vitalnost, otpornost prema bolestima ili zdravstvenim poteškoćama;
- k) ishrana životinja organskom hranom za životinje koja se sastoji od sastojaka poljoprivrednog porijekla iz organskog uzgoja i od prirodnih sastojaka koji nisu poljoprivrednog porijekla;
- l) primjena uzgojne prakse životinja koja poboljšava njihov imunološki sistem i jača prirodnu otpornost na bolesti, te osiguranje uvjeta za redovno kretanje životinja i slobodnog pristupa otvorenim prostorima i pašnjacima gdje je to odgovarajuće;
- m) isključivanje iz uzgoja životinja kod kojih je došlo do pojave vještački izazvane poliploidije;
- n) održavanje biološke raznovrsnosti prirodnih vodnih ekosistema, trajno očuvanje vodnog okoliša i kvaliteta lokalnih vodnih i kopnenih ekosistema u proizvodnji u akvakulturi i

- o) ishrana uzgojnih riba i ostalih organizama u akvakulturi hranom za životinje dobijenom održivim iskorištavanjem ribolovnih resursa ili organskom hranom za životinje koja sadrži sastojke poljoprivrednog porijekla iz organskog uzgoja i prirodne sastojke koji nisu poljoprivrednog porijekla.

Član 7.

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane)

Proizvodnja prerađene hrane je organska proizvodnja pod uvjetom da je zasnovana na osnovnim načelima iz člana 5. ovog zakona i na sljedećim specifičnim načelima:

- a) proizvodnja organske hrane od organskih sastojaka poljoprivrednog porijekla, a izuzetno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka u slučaju kada na tržištu nema sastojka u organskom obliku, a koji ima bitnu tehnološku ulogu u procesu proizvodnje i pod uvjetom da se koristi u minimalnoj količini;
- b) ograničena upotreba prehrambenih aditiva, neorganskih sastojaka sa pretežno tehnološkom i senzornom ulogom, te mikronutritijenata i pomoćnih supstanci u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo u slučaju kada je to neophodno iz tehnoloških razloga ili služi za određene prehrambene namjene;
- c) isključivanja iz procesa prerade supstanci i metoda prerade koje mogu dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i
- d) da se proces prerade hrane po mogućnosti vrši primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

Član 8.

(Specifična načela u proizvodnji prerađene organske hrane za životinje)

Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje je organska proizvodnja pod uvjetom da je zasnovana na osnovnim načelima iz člana 5. ovog zakona i sljedećim specifičnim načelima:

- a) proizvodnja organske hrane za životinje od organskih sastojaka poljoprivrednog porijekla, a izuzetno je dozvoljeno i korištenje neorganskih sastojaka u slučaju kada neka od sirovina nije dostupna na tržištu;
- b) ograničena upotreba dodataka hrani za životinje i pomoćnih supstanci u procesu proizvodnje, tako da se koriste minimalno i samo kada je to potrebno zbog tehnoloških ili zootehničkih razloga ili u posebnu svrhu ishrane;
- c) isključivanja iz procesa prerade supstanci i metoda prerade koje bi mogle dovesti do pogrešnih zaključaka o pravoj prirodi proizvoda i
- d) da se proces prerade hrane za životinje vrši po mogućnosti primjenom bioloških, mehaničkih i fizičkih postupaka.

DIO TREĆI - PROIZVODNA PRAVILA U ORGANSKOJ PROIZVODNJI

POGLAVLJE I. OPĆA PRAVILA ORGANSKE PROIZVODNJE

Član 9.

(Opći zahtjev)

Subjekt ili grupa subjekata (u daljnjem tekstu: subjekt) koji obavljaju djelatnost organske proizvodnje obavezni su poštovati i primjenjivati proizvodna pravila utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Član 10.

(Zabrana korištenja GMO-a)

- (1) GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od GMO-a zabranjeni su za korištenje kao hrana, hrana za životinje, pomoćna supstanca u procesu proizvodnje, sredstvo za zaštitu bilja, đubrivo, poboljšivač tla, vegetativni reprodukcionni materijal i sjeme za uzgoj, mikroorganizam i životinja u organskoj proizvodnji.
- (2) U svrhu dokazivanja poštovanja zabrane iz stava (1) ovog člana subjekt je obavezan poštovati i može se pouzdati u oznake na proizvodu ili bilo kojem drugom prapratnom dokumentu koji su pričvršćeni ili priloženi u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje stavljanje na tržište GMO-a i/ili kojima se uređuje GMO hrana i hrana za životinje.
- (3) Subjekt može smatrati da GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od GMO-a nisu korišteni u proizvodnji nabavljene hrane i hrane za životinje kada nisu označeni kao takvi, izuzev u slučaju dobivanja informacije koja ukazuje da označavanje takvih proizvoda nije urađeno u skladu sa propisima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Subjekt koji koristi neorganske proizvode koji nisu hrana ili hrana za životinje prilikom kupovine takvih proizvoda obavezan je od dobavljača tražiti potvrdu da dostavljeni proizvodi nisu GMO i/ili proizvodi koji sadrže i/ili se sastoje ili potiču od GMO-a.

Član 11.

(Zabrana primjene jonizirajućeg zračenja)

Zabranjena je primjena jonizirajućeg zračenja u obradi organske hrane, hrane za životinje ili sirovina koje se koriste u organskoj proizvodnji hrane ili hrane za životinje.

POGLAVLJE II. PROIZVODNJA NA POLJOPRIVREDNOM GAZDINSTVU

Član 12.

(Opća proizvodna pravila na poljoprivrednom gazdinstvu)

- (1) Cjelokupnim poljoprivrednim gazdinstvom upravlja se u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na organsku proizvodnju u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, poljoprivredno gazdinstvo može obavljati djelatnost paralelne proizvodnje uz uvjet da su jasno odvojene organske proizvodne jedinice ili uzgajališta u akvakulturi od proizvodnih jedinica na kojima se u cijelosti ne upravlja u skladu sa zahtjevima organske proizvodnje i pod uvjetom da:
 - a) kod paralelnog uzgoja životinja obavezno se uzgajaju različite vrste životinja;
 - b) u akvakulturi je dozvoljeno uzgajati iste vrste organizama ukoliko su lokacije tih proizvodnih jedinica odvojene i
 - c) u biljnoj proizvodnji je dozvoljeno paralelno uzgajati iste biljne vrste različitih sorti koje je lahko razlikovati.
- (3) U slučajevima iz stava (2) ovog člana subjekt mora jasno odvojiti proizvodne jedinice, životinje i proizvode koji se koriste u/ili su proizvedeni na proizvodnim jedinicama za organsku proizvodnju od onih koji se koriste u/ili su proizvedeni na neorganskim proizvodnim jedinicama i uspostaviti i voditi odgovarajuću evidenciju koja služi kao pisani dokaz da je izvršena odvojenost.

Član 13.

(Proizvodna pravila za biljnu proizvodnju)

- (1) Biljna proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz člana 12. ovog zakona u organskoj proizvodnji biljaka primjenjuju i sljedeća pravila:
- primjena postupaka pripreme i obrada tla i uzgoja kultura kojima se održava postojeći ili doprinosi povećanju nivoa organske materije u tlu, povećava stabilnost i biološka raznovrsnost tla i sprečava zbijanje i erozija tla;
 - plodnost i biološka aktivnost tla održava se i povećava višegodišnjim plodoredom, uključujući leguminoze i druge kulture za zeleno đubrenje, te upotrebom stajskog đubriva ili materijala organskog porijekla po mogućnosti kompostiranih, a koji potiču iz organske proizvodnje;
 - dozvoljena je upotreba biodinamičkih pripravaka;
 - koriste se đubriva i poboljšivači tla koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
 - zabranjeno je korištenje mineralnih azotnih đubriva;
 - svi primijenjeni postupci, odnosno tehnike uzgoja biljaka trebaju spriječiti ili smanjiti onečišćenje okoline na najmanju moguću mjeru;
 - za sprečavanje štete koju uzrokuju štetni organizmi, bolesti i korovi prvenstveno se zaštita vrši korištenjem prirodnih neprijatelja, odgovarajućim odabirom vrsta i sorti, plodoredom, tehnikama obrade tla i termičkim postupcima;
 - kada se utvrdi ugroženost neke od uzgojnih kultura, dozvoljena je primjena sredstva za zaštitu bilja odobrenog za primjenu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
 - za proizvodnju proizvoda, izuzev reprodukcionog materijala, koristi se organski proizvedeno sjeme, presadnica i sadni materijal; izuzetno, dozvoljeno je korištenje i neorganskog sjemena, presadnica i sadnog materijala u slučaju kada taj materijal nije tretiran sredstvima za zaštitu bilja koja nisu odobrena za primjenu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i kada na tržištu nema reprodukcionog materijala proizvedenog po pravilima organske proizvodnje ili je korištenje tog materijala opravdano za provođenje naučnih ili naučno-istraživačkih ispitivanja ili kada se radi o autohtonoj sorti i
 - proizvodi i sredstva za čišćenje i dezinfekciju u proizvodnji bilja upotrebljavaju se samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) Sakupljanje plodova, biljaka ili dijelova biljaka samoniklih vrsta bilja i gljiva koje rastu u prirodnom okruženju, šumama i poljoprivrednim područjima smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da:
- ta područja sakupljanja u periodu od najmanje tri godine prije početka sakupljanja nisu bila tretirana sredstvima osim sredstava koja su odobrena za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom

17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i

- da sakupljanje ne utiče na stabilnost prirodnog staništa ili na održanje vrsta u području sakupljanja.
- (3) Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku biljnu proizvodnju u uzgoju bilja koji obuhvata postupke i određene norme uzgoja biljaka, uvjete prijelaznog perioda, paralelnu proizvodnju, održavanje plodnosti, plodored, odobrene liste đubriva, liste sredstava za zaštitu bilja i liste sredstava za poboljšanje tla.

Član 14.

(Proizvodna pravila za stočarsku proizvodnju)

- (1) Stočarska proizvodnja smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz člana 12. ovog zakona primjenjuju i sljedeća pravila i to:
- u odnosu na porijeklo životinja:
 - životinja iz organskog uzgoja rađa se i uzgaja na organskom poljoprivrednom gazdinstvu,
 - životinje koje nisu organski uzgojene mogu se dopremiti na organsko poljoprivredno gazdinstvo pod posebnim uvjetima i za potrebe razmnožavanja; ove životinje i njihovi proizvodi smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog perioda iz člana 18. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,
 - životinje i njihovi proizvodi koji se na početku prijelaznog perioda već nalaze na poljoprivrednom gazdinstvu smatraju se organskim nakon isteka roka i ispunjavanja uvjeta prijelaznog perioda iz člana 18. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
 - u odnosu na uzgojnu praksu i uvjete držanja:
 - lice zaposleno kod subjekta i/ili subjekt koji se brine o životinjama mora posjedovati potrebna osnovna znanja i vještine vezane uz zdravlje i dobrobit životinja,
 - uzgojna praksa, uključujući broj životinja po jedinici površine, te uvjeti smještaja moraju osigurati zadovoljavanje razvojnih, fizioloških i etoloških potreba životinja,
 - životinja mora imati stalni pristup otvorenom prostoru, po mogućnosti pašnjacima, kad god to vremenski uvjeti i stanje tla dozvoljavaju, izuzev kada posebnim propisima nisu određena zakonska ograničenja i obaveze koje se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja,
 - broj životinja mora biti ograničen da ne bi došlo do prekomjerne ispaše, izrovanosti tla kopitima, erozije ili onečišćenja/zagađenja tla koje uzrokuju životinje ili njihov izmet,
 - životinje iz organskog uzgoja moraju se držati odvojeno od životinja iz neorganskog uzgoja,
 - ispaša organskih životinja na neorganskoj otvorenoj površini i ispaša neorganskih životinja na organskim površinama dozvoljena je pod određenim propisanim ograničavajućim uvjetima,
 - zabranjeno je vezivanje ili izolacija životinja, a izuzetno to je dozvoljeno za pojedinačnu životinju i na ograničeni period i kada je to potrebno

- radi sigurnosti ili veterinarskih razloga ili dobrobiti životinja,
- 8) trajanje prijevoza životinja mora biti svedeno na minimum,
- 9) tokom cijelog životnog vijeka životinje bilo kakva patnja mora se svesti na minimum, uključujući odstranjivanje dijelova tijela, kao i vrijeme klanja,
- 10) pčelinjaci se postavljaju na područja koja osiguravaju izvore nektara i polena koji se sastoje najvećim dijelom od organskih uzgojenih usjeva ili prirodne vegetacije šuma ili usjevi koji se tretiraju samo metodama sa niskim uticajem na okolinu,
- 11) pčelinjak se drži na dovoljnoj udaljenosti od izvora koji mogu dovesti do onečišćenja pčelinjih proizvoda ili loše uticati na zdravlje pčela,
- 12) košnice i materijali koji se koriste u pčelarstvu trebaju biti izrađeni od prirodnih materijala,
- 13) zabranjeno je uništavanje pčela na saću kao metoda vezana uz sakupljanje pčelinjih proizvoda;
- c) u odnosu na razmnožavanje i/ili rasplod:
- 1) dozvoljene su samo prirodne metode razmnožavanja, a izuzetno je dozvoljeno i vještačko osjemenjivanje,
- 2) zabranjeno je razmnožavanje podstaknuto hormonskom terapijom ili sličnim supstancama, izuzev u slučaju kada to predstavlja oblik veterinarskog liječenja pojedinačne životinje,
- 3) zabranjeni su drugi oblici vještačke oplodnje poput kloniranja i prijenosa embrija,
- 4) obavezno se vrši odabir odgovarajuće pasmine i/ili soja za uzgoj, jer se na taj način doprinosi prevenciji patnje životinja i sprečava potreba za djelomičnom ili potpunom amputacijom ili uklanjanjem pojedinih osjetljivih dijelova životinjskog tijela;
- d) u odnosu na hranu za životinje:
- 1) hrana za životinje prvenstveno se osigurava sa organske proizvodne jedinice unutar poljoprivrednog gazdinstva na kojem se životinje drže ili sa drugog organskog poljoprivrednog gazdinstva iz istog područja i/ili regije,
- 2) životinje se hrane organskom hranom za životinje koja zadovoljava zahtjeve ishrane u raznim fazama njihovog razvoja, a dio obroka može sadržavati hranu sa proizvodnih jedinica poljoprivrednog gazdinstva koja su u prijelaznom periodu,
- 3) uz izuzetak pčela, životinje trebaju imati stalni pristup pašnjacima ili kabastoj krmi,
- 4) neorganski sastojci hrane za životinje biljnog porijekla, sirovine životinjskog i mineralnog porijekla, aditivi u hrani za životinje, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani životinja i pomoćne supstance u procesu prerade dozvoljeno je koristiti ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,
- 5) zabranjeno je korištenje sredstva za podsticanje rasta i sintetičkih aminokiselina,
- 6) sisavci koji doje mogu se hraniti samo prirodnim, po mogućnosti majčinih mlijekom;
- e) u odnosu na sprečavanje bolesti i veterinarsko liječenje:
- 1) sprečavanje bolesti zasniva se na odabiru pasmine i/ili soja, uzgojnoj praksi, visokokvalitetnoj hrani za životinje i tjelesnoj aktivnosti životinja, odgovarajućem broju životinja po jedinici površine te smještaju sa odgovarajućim higijenskim uvjetima,
- 2) bolest se liječi odmah da se izbjegne patnja životinje, izuzetno je dozvoljena primjena hemijski sintetizovanih alopatskih veterinarsko-medicinskih proizvoda, uključujući antibiotike, kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i u slučaju kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije odgovarajuća, a obavezno se utvrđuju ograničenja u pogledu toka liječenja i perioda karence,
- 3) dozvoljena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,
- 4) dozvoljeni su tretmani koji se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja koji se primjenjuju u skladu sa važećim zakonodavstvom i
- 5) čišćenje i dezinfekcija objekata u kojima se drže životinje, infrastrukture tih objekata i opreme dozvoljeno je samo proizvodima za čišćenje i dezinfekciju koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati za organsku stočarsku proizvodnju minimalne zahtjeve za uzgoj životinja, uvjete prijelaznog perioda, način držanja životinja, ishranu, njegu i liječenje životinja.
- Član 15.
- (Proizvodna pravila za uzgoj životinja akvakulture)
- (1) Akvakultura se smatra organskom proizvodnjom pod uvjetom da se uz opća pravila proizvodnje iz člana 12. ovog zakona primjenjuju i sljedeća pravila u proizvodnji u odnosu na:
- a) porijeklo životinja akvakulture:
- 1) organska akvakultura zasniva se na uzgoju mladi koja potiče od organski uzgojenog matičnog jata i iz organskih uzgajališta,
- 2) izuzetno, kada se ne može nabaviti mlad iz organskih matičnih jata ili iz organskih uzgajališta, u uzgajalište pod posebnim uvjetima se mogu dopremiti neorganski uzgojene životinje;
- b) uzgojnu praksu:
- 1) lice zaposleno kod subjekta i/ili subjekt koji brine o uzgojnim životinjama mora posjedovati potrebna osnovna znanja i vještine vezane uz zdravstvene potrebe i dobrobit uzgojnih životinja,
- 2) uzgojna praksa, uključujući hranjenje, uređenje infrastrukture i opreme, gustoću populacije i kvalitet vode, treba osigurati zadovoljavanje razvojne, fiziološke i etološke potrebe svake životinje,

- 3) uzgojna praksa treba biti uspostavljena na način da je minimalan negativni uticaj uzgoja na okolinu, uključujući i onemogućavanje bijega uzgojnih životinja u prirodu,
 - 4) organski uzgojene životinje držati odvojeno od ostalih neorganskih uzgojnih životinja akvakulture,
 - 5) pri prijevozu osigurava se poštovanje dobrobiti životinja,
 - 6) patnju uzgojnih životinja akvakulture treba svesti na minimum, uključujući i vrijeme klanja;
 - c) razmnožavanje:
 - 1) zabranjena je primjena vještački izazvane poliploidije, vještačke hibridizacije, kloniranja i proizvodnja jednospolnih sojeva, osim ručnim sortiranjem,
 - 2) obavezno se vrši odabir odgovarajućih uzgojnih sojeva,
 - 3) uspostavljaju se posebni uvjeti upravljanja za svaku vrstu u uzgoju i za upravljanje matičnim jatom, mrijestom i proizvodnjom mladi;
 - d) hranu za ribe i rakove:
 - 1) ribe i rakovi hrane se hranom koja zadovoljava zahtjeve ishrane u različitim fazama njihovog razvoja,
 - 2) udio hrane biljnog porijekla treba poticati iz organske proizvodnje, a udio hrane od vodenih životinja iz ribolova koji poštuje princip održivog korištenja ribarskih resursa,
 - 3) neorganski sastojci biljnog porijekla za ishranu riba i rakova, sastojci životinjskog ili mineralnog porijekla za ishranu riba i rakova, aditivi u gotovoj hrani za ribe i rakove, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani riba i rakova i pomoćne supstance u procesu prerade koriste se samo ako su odobreni za korištenje u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona,
 - 4) nije dozvoljeno korištenje sredstava za podsticanje rasta i sintetičke aminokiseline;
 - e) školjkaše iz grupe mekušaca i druge vrste koje ne hrani čovjek, već se same hrane prirodnim planktonom:
 - 1) organizmi koji se hrane filtracijom hrane iz vode sve svoje potrebe za hranom zadovoljavaju iz prirode, osim mladi koja se uzgaja u mrijestilištima i rastilištima,
 - 2) organizmi se uzgajaju u vodi, odnosno proizvodnim područjima u skladu sa odredbama Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/06), odnosno zakona o vodama kantona i ispunjavaju odredbe propisa i kriterije o zdravstvenoj ispravnosti i kvalitetu vode za uzgoj, te u vodi visokog ekološkog kvaliteta;
 - f) prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje:
 - 1) sprečavanje bolesti zasniva se na držanju životinja u optimalnim uvjetima, što se postiže odabirom odgovarajućeg mjesta uzgoja, optimalnom konstrukcijom uzgajališta, primjenom dobre uzgojne i upravljačke prakse, uključujući redovno čišćenje i dezinfekciju objekata i prostora, visokokvalitetnu hranu, odgovarajuću gustoću populacije, te odabir odgovarajućih uzgojnih vrsta i sojeva,
 - 2) bolest se liječi odmah kako bi se izbjegla patnja životinje, a hemijski sintetizovani alopatski veterinarski lijekovi, uključujući antibiotike mogu se primijeniti u izuzetnim slučajevima kada je to neophodno i pod strogim uvjetima i kada primjena fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije dala odgovarajuće rezultate, a tada se utvrđuju ograničenja u pogledu toka liječenja i perioda karence,
 - 3) dozvoljena je primjena imunoloških veterinarskih lijekova,
 - 4) dozvoljeni su tretmani vezani uz zaštitu zdravlja ljudi i životinja u skladu sa odgovarajućim propisima za zaštitu zdravlja ljudi i životinja,
 - 5) čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata i opreme u akvakulturi i njihove infrastrukture i opreme vrši se samo proizvodima koji su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati minimalne zahtjeve za organsku proizvodnju životinja u akvakulturi, uzgojnu praksu, uvjete prijelaznog perioda, način držanja, ishranu, njegu i liječenje.
- Član 16.
(Proizvodna pravila za morske alge)
- (1) Sakupljanje divljih morskih algi i njihovih dijelova koje samoniklo rastu u moru smatra se organskom proizvodnjom pod uvjetom da se primjenjuju sljedeća pravila proizvodnje:
 - a) da su proizvodna područja na kojima rastu alge ekološki vrlo dobrog stanja u skladu sa odredbama Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/06) i propisa donesenih na osnovu tog zakona, da su u skladu sa odredbama propisa o kvalitetu i zdravstvenoj ispravnosti za proizvodnju proizvoda animalnog porijekla namijenjenih ishrani ljudi i
 - b) da sakupljanje ne utiče na dugoročnu stabilnost prirodnog staništa ili održavanja vrste u području sakupljanja.
 - (2) Uzgoj morskih algi smatra se organskim ako se obavlja u obalnim područjima gdje su okolišna i zdravstvena obilježja ekvivalentna kao i obilježja navedena u stavu (1) ovog člana i pod uvjetom:
 - a) da se u svim fazama proizvodnje obavezno primjenjuje pravilo održivog korištenja prirodnih resursa od sakupljanja mladih samoniklih algi do berbe i
 - b) da se u svrhu osiguranja očuvanja raznovrsnosti genskih zaliha redovno sakupljaju mlade samonikle morske alge kako bi se dopunile zalihe koje potiču iz uzgoja u zatvorenim prostorima.
 - (3) Primjena đubriva nije dozvoljena, izuzev u zatvorenim uzgojnim objektima i to samo đubrivima koja su odobrena za takvu upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- Član 17.
(Proizvodi i supstance za upotrebu u organskom uzgoju, kriteriji i postupci odobravanja)
- (1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstanci na listu odobrenih proizvoda i supstanci koje je dozvoljeno koristiti u organskom uzgoju za sljedeće namjene:
 - a) kao sredstva za zaštitu bilja;

- b) kao đubriva i sredstva koji se koriste kao poboljšivači tla;
 - c) kao neorganske sirovine za hranu za životinje biljnog, životinjskog i mineralnog porijekla, te određene supstance koje se koriste u ishrani životinja;
 - d) kao dodaci hrani za životinje i pomoćna sredstva u procesu proizvodnje;
 - e) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju ribnjaka, kaveza, objekata, opreme i uređaja koji se koriste u proizvodnji životinja i
 - f) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i uređaja koji se upotrebljavaju u proizvodnji bilja, uključujući skladišta na poljoprivrednom gazdinstvu.
- (2) Proizvodi i supstance iz stava (1) ovog člana uvrštavaju se na liste odobrenih proizvoda i supstanci za upotrebu u organskoj proizvodnji pod uvjetom da su ispunjeni ciljevi i načela organske proizvodnje, te i opći i posebni zahtjevi utvrđeni za organsku proizvodnju u skladu sa ovim zakonom i kada su ispunjeni sljedeći opći i posebni kriteriji koji se procjenjuju kao cjelina:
- a) da je njihovo korištenje neophodno za održivu i nesmetanu proizvodnju i da su neophodni za upotrebu kojoj su namijenjeni;
 - b) da su svi proizvodi i supstance biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla, a izuzetno u slučajevima kada proizvodi ili supstance takvog porijekla nisu dostupni u dovoljnim količinama i/ili kvalitetu ili ako nisu dostupne druge mogućnosti;
 - c) u slučaju odobravanja proizvoda iz stava (1) tačka a) ovog člana procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:
 - 1) njihova je upotreba neophodna za kontrolu štetnog organizma i/ili određene bolesti za koju nisu dostupna druga biološka, fizička ili uzgojna rješenja ili druge efektivne prakse upravljanja i
 - 2) ako proizvodi nisu biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla i nisu u svom prirodnom obliku, mogu se odobriti samo pod uvjetom da njihova upotreba isključuje bilo kakav direktan dodir sa jestivim dijelom usjeva;
 - d) u slučaju odobravanja proizvoda i supstanci iz stava (1) tačka b) ovog člana procjenjuje se i uzima u obzir da je njihova upotreba neophodna za postizanje ili održavanje plodnosti tla za ispunjenje posebnih zahtjeva u ishrani bilja ili za poboljšanje tla;
 - e) u slučaju odobravanja proizvoda iz stava (1) tač. c) i d) ovog člana procjenjuje se i uzima u obzir sljedeće:
 - 1) neophodni su za održavanje zdravlja životinja, dobrobiti i vitalnosti životinja te doprinose odgovarajućoj ishrani koja zadovoljava fiziološke i etološke potrebe date vrste ili bi bez pristupa takvim supstancama bilo nemoguće proizvesti ili očuvati hranu za životinje i
 - 2) hrana za životinje mineralnog porijekla, elementi u tragovima, vitamini ili provitamini prirodnog su porijekla, a izuzetno u slučaju da su te supstance nedostupne, za upotrebu u organskoj proizvodnji mogu se odobriti odgovarajuće hemijski izvedene supstance sa istim učinkom.
- (3) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstanca treba biti uvrštena ili dodata na listu odobrenih ili povučena sa liste iz stava (1) ovog člana ili da uvjeti za upotrebu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstanci, a na osnovu koje se donosi odluka.
- (4) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stava (3) ovog člana objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnog ministarstva, a odluka sa obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje i liste iz stava (1) ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".
- (5) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i ograničenja s obzirom na poljoprivredne proizvode na koje se proizvodi i supstance iz stava (1) ovog člana mogu primijeniti, način primjene, doziranje, vremensko ograničenje za upotrebu i kontakt sa poljoprivrednim proizvodima, te uvjete za donošenje odluke o ukidanju odobrenja i povlačenju tih proizvoda i supstanci.
- (6) Proizvodi i supstance koje se nalaze na odobrenim listama iz stava (1) ovog člana mogu se koristiti samo ako je njihova upotreba dozvoljena u konvencionalnoj poljoprivredi u skladu sa odgovarajućim propisima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

Član 18.

(Prijelazni period)

Na poljoprivrednom gazdinstvu na kojem se započinje sa djelatnošću organske proizvodnje primjenjuju se sljedeća pravila:

- a) prijelazni period započinje kada subjekt prijavi svoju djelatnost nadležnom organu i cjelokupno poljoprivredno gazdinstvo ili određene proizvodne jedinice tog gazdinstva uključujući u sistem kontrole u skladu sa članom 29. stav (1) ovog zakona;
- b) tokom prijelaznog perioda primjenjuju se pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- c) za uzgoj bilja i proizvodnju biljnih proizvoda, te uzgoj životinja poštuju se rok utvrđen za prijelazni period koji se određuje zavisno od vrste proizvodnje biljne kulture ili životinje;
- d) na poljoprivrednom gazdinstvu koje ima proizvodne jedinice koje su pod organskom proizvodnjom i proizvodne jedinice koje su u prijelaznom periodu i/ili neorganske proizvodne jedinice, subjekt je obavezan odvojeno čuvati organske proizvode od proizvoda proizvedenih u prijelaznom periodu i/ili neorganskih proizvoda, a životinje držati odvojeno ili na način da ih je lahko razdvojiti i dužan je o svemu voditi odgovarajuću evidenciju kojom će dokazati da je izvršena odvojenost;
- e) za određivanje datuma početka prijelaznog perioda u obzir se može uzeti period koji neposredno prethodi datumu početka prijelaznog perioda ako su ispunjeni određeni uvjeti i
- f) životinje i proizvodi animalnog porijekla proizvedeni u toku trajanja prijelaznog perioda iz stava 1. tačka c) ovog člana ne smiju se stavljati na tržište i prodavati sa oznakama koje su određene pravilima o označavanju i reklamiranju organskih proizvoda u skladu sa odredbama čl. 24., 25. i 26. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

POGLAVLJE III. PROIZVODNJA PRERAĐENE HRANE, HRANE ZA ŽIVOTINJE I KVASCA**Član 19.**

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane za životinje)

- (1) Proizvodnja prerađene organske hrane za životinje provodi se odvojeno vremenski i prostorno od proizvodnje neorganske prerađene hrane za životinje.
- (2) Organske sirovine za hranu za životinje i sirovine proizvedene tokom prijelaznog perioda nije dozvoljeno istovremeno koristiti kao sastojak organske hrane za životinje.
- (3) Zabranjeno je da se bilo koji sastojci koji se koriste ili sirovine koje se prerađuju u tehnološkom postupku proizvodnje prerađene organske hrane za životinje prerađuju uz pomoć hemijski sintetizovanih otapala.
- (4) Zabranjeno je koristiti materijale i tehnološke postupke koji ponovo uspostavljaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane za životinje, uzrokovanih propustima u preradi tih proizvoda ili na drugi način ili postupaka koji mogu dovesti u zabludu u pogledu organske prirode proizvoda.

Član 20.

(Opća pravila proizvodnje prerađene organske hrane)

- (1) Proizvodnja prerađene organske hrane mora biti vremenski ili prostorno odvojena od procesa proizvodnje neorganske hrane.
- (2) U odnosu na sastav organski prerađene hrane moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) proizvod mora biti proizveden većinskim udjelom od sastojaka poljoprivrednog porijekla, a udio dodane vode ili kuhinjske soli ne uzima se u obzir pri utvrđivanju tog udjela;
 - b) aditivi, pomoćne supstance u procesu proizvodnje, arome, voda, so, pripravci od mikroorganizama i enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, aminokiseline i ostali mikronutrijenti u hrani za posebne prehrabne potrebe dozvoljeno je koristiti samo ako su odobreni za organsku proizvodnju u skladu sa članom 22. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
 - c) neorganske sastojke poljoprivrednog porijekla dozvoljeno je koristiti samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 22. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
 - d) organski sastojak ne može biti prisutan zajedno sa neorganskim sastojkom ili sastojkom dobijenim u prijelaznom periodu koji je iste vrijednosti i
 - e) hrana proizvedena od biljaka uzgojenih u prijelaznom periodu može da sadrži samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog porijekla.
- (3) Zabranjeno je koristiti supstance i tehnološke postupke kojima se ponovo uspostavljaju svojstva koja su izgubljena u preradi i/ili u toku skladištenja organske hrane, kojima se ispravljaju posljedice uzrokovane tim propustima, a koji mogu dovesti u zabludu vezano uz organsku prirodu proizvoda.
- (4) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete i pravila za preradu, pakovanje, prijevoz i skladištenje organskih proizvoda.

Član 21.

(Opća pravila proizvodnje organskog kvasca)

- (1) Za proizvodnju organskih kvasaca dozvoljeno je korištenje samo organski proizvedenih supstrata. Ostali proizvodi i supstance mogu se upotrijebiti samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 22. ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) U organskoj hrani ili hrani za životinje organski kvasac ne smije biti prisutan zajedno sa neorganskim kvascem.

Član 22.

(Proizvodi i supstance za upotrebu u preradi, kriteriji i postupci odobravanja)

- (1) Federalni ministar donosi odluke o uvrštavanju proizvoda i/ili supstanci na listu odobrenih proizvoda i supstanci uz uvjet da su ispunjene odredbe iz člana 20. stav (2) tač. b) i c) i Poglavlja III. - Proizvodnja prerađene hrane, hrane za životinje i kvasca, ovog zakona i sljedeći kriteriji koji se procjenjuju kao jedna cjelina:
 - a) da na tržištu nema proizvoda i supstanci odobrenih u skladu sa odredbama ovog zakona i
 - b) da bez njihove primjene ne bi bilo moguće proizvesti ili konzervirati hranu, odnosno ispuniti određene prehrabne zahtjeve u skladu sa važećim propisima.
- (2) Pored uvjeta iz stava (1) ovog člana proizvodi i supstance iz člana 20. stav (2) tačka b) prisutni u prirodi i prethodno mogu biti podvrgnuti samo mehaničkim, fizičkim, biološkim, enzimskim ili mikrobiološkim postupcima, izuzev u slučajevima kada takvih proizvoda i supstanci nema na tržištu u dovoljnoj količini ili odgovarajućeg kvaliteta.
- (3) Federalni ministar donosi odluku o odobravanju proizvoda i supstanci i uključivanju na listu iz stava (1) ovog člana, propisuje posebne uvjete i ograničenja u pogledu njihove upotrebe, te kada je to potrebno i dokazano, donosi i odluku o povlačenju odobrenih proizvoda i supstanci sa liste.
- (4) U slučaju kada se smatra da proizvod i/ili supstanca treba biti uvrštena ili dodata na listu odobrenih ili povučena sa liste iz stava (1) ovog člana ili da uvjeti za upotrebu trebaju biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, potrebno je da ovlašteno kontrolno tijelo dostavi Federalnom ministarstvu zahtjev i dokumentaciju u kojoj će biti navedeni i obrazloženi razlozi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje tih proizvoda ili supstanci, a na osnovu koje se donosi odluka.
- (5) Podneseni zahtjevi za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili povlačenje iz stava (4) ovog člana objavljuju se na službenoj internet stranici Federalnog ministarstva, a odluka sa obrazloženjem za uvrštavanje i/ili izmjenu i/ili dopunu ili Federacije povlačenje i lista iz stava (1) ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama BiH".

Član 23.

(Prilagođavanje proizvodnih pravila u izuzetnim slučajevima)

- (1) Federalno ministarstvo odobrava minimalna i vremenski ograničena izuzeća od pravila proizvodnje utvrđenih odredbama ovog zakona kada je to odgovarajuće i u sljedećim slučajevima:
 - a) kada je to neophodno da bi se osiguralo započinjanje ili održavanje organske proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima izloženim klimatskim, geografskim ili strukturalnim ograničenjima;
 - b) kada je neophodno radi osiguranja hrane za životinje, sjemena za uzgoj i vegetativnog reprodukcionog materijala, živih životinja i drugih unosa reproma-

- terijala na gazdinstvo, u slučaju kada takvih unosa nema na tržištu u organskom obliku;
- c) kada je neophodno radi osiguranja sastojaka poljoprivrednog porijekla, u slučajevima kada takvih sastojaka nema na tržištu u organskom obliku;
- d) kada su neophodna radi primjene za rješavanje posebnih teškoća koje se odnose na upravljanje u organskom uzgoju životinja;
- e) kada su neophodna u vezi sa korištenjem posebnih proizvoda i supstanci u preradi iz člana 20. stav (2) tačka b) ovog zakona kako bi se osigurala proizvodnja hrane u organskom obliku;
- f) kada su privremene mjere potrebne u svrhu omogućavanja nastavka organske proizvodnje ili ponovnog pokretanja u slučaju prirodnih katastrofa;
- g) kada je neophodno koristiti prehrambene aditive za hranu i ostale supstance iz člana 20. stav (2) tačka b) ovog zakona ili u hrani za životinje i ostale supstance u skladu sa odredbama člana 17. stav (1) tačka d) ovog zakona, a tih proizvoda i supstanci nema na tržištu, isključujući one koje su proizvedene od GMO-a i
- h) kada se zahtijeva korištenje aditiva za hranu i ostalih supstanci iz člana 20. stav (2) tačka b) ili aditiva i dodataka hrani za životinje iz člana 17. stav (1) tačka d) ovog zakona u cilju ispunjavanja odredbi posebnih propisa.
- (2) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati uvjete za prilagođavanje proizvodnih pravila u izuzetnim slučajevima iz stava (1) ovog člana.

DIO ČETVRTI – OZNAČAVANJE

Član 24.

(Upotreba izraza koji se odnose na organsku proizvodnju)

- (1) Izraz "organski proizvod" može biti naznačen na proizvodu i može se koristiti pri označavanju u promotivnim materijalima ili komercijalnim dokumentima samo ako su proizvod i njegovi sastojci ili sirovine dobiveni u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega. Izraz "organski proizvod" može se koristiti i pri označavanju i prezentiranju sirovih i neprerađenih poljoprivrednih proizvoda ako su oni proizvedeni u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
- (2) Zabranjeno je korištenje izraza iz stava (1) ovog člana na teritoriji Federacije BiH na bilo kojem od službenih pisama i jezika u Federaciji BiH za označavanje, prezentiranje i reklamiranje i u komercijalnim dokumentima proizvoda koji nisu proizvedeni u skladu sa ovim zakonom, osim ako se ne odnose na poljoprivredne proizvode sadržane u hrani ili hrani za životinje ili je jasno vidljivo da su povezani sa organskom proizvodnjom. Zabranjeno je korištenje bilo kakvih izraza, uključujući izraz korišten u zaštitnim znakovima ili način označavanja ili reklamiranja koji mogu dovesti u zabludu potrošača ili korisnika, upućujući ga da proizvod ili njegovi sastojci ili sirovine ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom.
- (3) Za proizvod koji se mora označiti kao proizvod koji sadrži, sastoji se ili je proizveden od GMO-a zabranjeno je korištenje izraza iz stava (1) ovog člana.
- (4) Za prerađenu organsku hranu izraz iz stava (1) ovog člana može se koristiti:
- a) u prodajnim nazivima hrane pod uvjetom da:
- 1) prerađena hrana ispunjava uvjete iz člana 20. ovog zakona i
 - 2) najmanje 95% težinskog udjela sastojaka čine organski sastojci poljoprivrednog porijekla;
- b) samo u popisu sastojaka pod uvjetom da je hrana u skladu sa odredbama iz člana 20. st. (1) i (2) tač. a), b) i d) ovog zakona;
- c) samo u popisu sastojaka i to u istom vidnom polju kao i prodajni naziv hrane pod uvjetom:
- 1) da je glavni sastojak proizvod lova ili ribolova,
 - 2) da sadrži druge sastojke poljoprivrednog porijekla koji su svi organski,
 - 3) da ta hrana ispunjava uvjete iz člana 20. stav (1) i stava (2) tač. a), b) i d) ovog zakona.
- (5) U popisu sastojaka treba biti naznačeno koji su sastojci organski proizvedeni, a u slučajevima iz stava (4) tač. b) i c) ovog člana na popisu sastojaka naznačava se i procentualni udio organskih sastojaka u odnosu na ukupnu količinu sastojaka poljoprivrednog porijekla.
- (6) Izraz i naznake iz ovog člana označavaju se istom bojom, veličinom i oblikom slova kao i ostali podaci sadržani u popisu sastojaka.

Član 25.

(Obavezni navodi)

- (1) Kada se naznači izraz iz člana 24. stav (1) ovog zakona:
- a) pri označavanju se mora navesti i kodni broj kontrolnog tijela čijoj kontroli podliježe subjekt kod kojeg je obavljena završna faza proizvodnje ili prerade, a
- b) kada se koristi logotip Federacije BiH iz člana 26. ovog zakona, na ambalaži upakovane hrane u istom vidnom polju uz logotip Federacije BiH navodi se i mjesto uzgoja poljoprivrednih sirovina od kojih se proizvod sastoji u jednom od sljedećih oblika:
- 1) "uzgojeno u FBiH" kada je poljoprivredna sirovina uzgojena na teritoriji Federacije BiH,
 - 2) "uzgojeno izvan FBiH" kada poljoprivredna sirovina nije uzgojena na teritoriji Federacije BiH i
 - 3) "uzgojeno u/izvan FBiH" kada je dio poljoprivrednih sirovina uzgojen na teritoriji Federacije BiH, a dio izvan teritorije Federacije BiH.
- (2) Kod korištenja navoda iz stava (1) tačka b) podtač. 1) i 2) ovog člana mali težinski udio sastojaka se može zanemariti pod uvjetom da količina tih sastojaka nije veća od 2% od ukupnog težinskog udjela sastojaka poljoprivrednog porijekla.
- (3) Upotreba logotipa Federacije BiH iz člana 26. ovog zakona i navoda iz stava (1) tačka b) ovog člana nije obavezna za proizvode uvezene iz trećih zemalja.
- (4) Navodi iz stava (1) ovog člana označavaju se na vidnom mjestu tako da budu lahko uočljivi, čitljivi i neizbrisivi.

Član 26.

(Logotip Federacije BiH)

- (1) Kada se koristi izraz iz člana 24. stav (1), uz obavezne navode iz člana 25. obavezna je i upotreba federalnog logotipa za označavanje, prezentaciju i reklamiranje organskih proizvoda u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu njega.
- (2) Zabranjeno je korištenje logotipa Federacije BiH za proizvode koji su nastali u prijelaznom periodu i za hranu iz člana 24. stav (4) tač. b) i c) ovog zakona.

- (3) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati sadržaj, veličinu i izgled (dizajn) logotipa Federacije BiH iz stava (1) ovog člana za označavanje organskih proizvoda proizvedenih u Federaciji BiH.

Član 27.

(Posebni zahtjevi za označavanje)

Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati pravila za označavanje i sastav organske hrane za životinje, proizvode biljnog porijekla proizvedene u prijelaznom periodu i poljoprivredni reprodukcijski materijal.

Član 28.

(Privatni logotip)

Dozvoljeno je i korištenje privatnih logotipa u označavanju, prezentiranju i reklamiranju proizvoda koji ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom.

DIO PETI - KONTROLE

Član 29.

(Sistem kontrola)

- (1) Organska proizvodnja podliježe stručnoj kontroli čija se priroda i učestalost određuju na osnovu procjene rizika, pojava nepravilnosti i utvrđivanja usklađenosti sa odredbama ovog zakona. Subjekti podliježu stručnoj kontroli najmanje jednom godišnje, izuzev subjekata koji se bave trgovinom naveliko upakovanom hranom i subjekata koji prodaju direktno krajnjem potrošaču ili korisniku u skladu sa odredbom iz člana 30. stav (4) ovog zakona.
- (2) Uz obaveznu stručnu kontrolu organska proizvodnja podliježe i službenim kontrolama u skladu sa odredbama utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega. Službene kontrole nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona provode se i u skladu sa odredbama posebnih propisa kojim je uređena oblast poljoprivrede i hrane.
- (3) Federalno ministarstvo može ovlastiti jedno ili više kontrolnih tijela za obavljanje stručne kontrole. U svrhu ovlaštenja kontrolnog tijela pravno lice podnosi zahtjev koji treba sadržavati opis i obim poslova i uvjeta pod kojima te poslove obavlja, uz koji prilaže dokaze da:
- a) je pravno lice registrirano za obavljanje poslova stručne kontrole u organskoj proizvodnji ili je u sastavu pravnog lica u skladu sa odredbama važećih propisa o registraciji djelatnosti na teritoriji Federacije BiH;
 - b) posjeduje odgovarajuću opremu potrebnu za obavljanje stručne kontrole: kompjutersku opremu, opremu za uzimanje uzoraka i drugu potrebnu opremu koja je odgovarajuća prema broju zaposlenih, obimu poslova i specifičnim potrebama, te da ima ugovor sa ovlaštenom laboratorijom, kao i da posjeduje infrastrukturu potrebnu za provođenje dodijeljenih poslova;
 - c) ima dovoljan broj stručno kvalifikovanih zaposlenika odgovornih za stručnu kontrolu u organskoj proizvodnji koji imaju dokaz o završenom studiju iz oblasti biotehničkih nauka i da ima u radnom odnosu na neodređeno vrijeme najmanje jednog zaposlenika sa najmanje tri godine iskustva u struci;
 - d) je nepristrasno i da nije u sukobu interesa u obavljanju dodijeljenih poslova;
 - e) posjeduje akt o akreditaciji izdat od Instituta za akreditaciju Bosne i Hercegovine prema uvjetima BAS EN ISO/IEC 17065 - Opći zahtjevi za ocjenj-

vanje usklađenosti tijela koja certifikuju proizvode, procese i usluge;

- f) posjeduje standardni postupak za stručnu kontrolu koji treba slijediti, a koji sadrži detaljan opis postupka stručne kontrole i mjera predostrožnosti prema subjektima koji su pod njegovom kontrolom i
 - g) posjeduje mjere koje primjenjuje u slučaju nepravilnosti i/ili kršenja odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (4) Federalno ministarstvo ne može dodijeliti kontrolnim tijelima sljedeće poslove:
- a) kontrolu i reviziju drugih kontrolnih tijela i
 - b) ovlaštenja za odobravanje izuzeća iz člana 23. ovog zakona, izuzev u slučaju kada je to predviđeno propisom donesenim na osnovu ovog zakona.
- (5) Na osnovu podnesenog pisanog zahtjeva i dostavljenih dokaza Federalno ministarstvo utvrđuje ispunjenost uvjeta i, ako su oni ispunjeni, donosi rješenje o ovlašćivanju pravnog lica kao kontrolnog tijela za provođenje stručne kontrole i dodjeljuje mu kodni broj.
- (6) Kontrolno tijelo dužno je u roku 30 dana od dana završetka stručne kontrole dostaviti izvještaj o provedenoj kontroli Federalnom ministarstvu. Kada rezultati stručne kontrole dokazuju da nisu ispunjeni uvjeti ili vjerovatnoću da nisu ispunjeni uvjeti u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kontrolno tijelo mora odmah i bez odgađanja o tome izvijestiti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu za inspeksijske poslove (u daljnjem tekstu: Federalna uprava).
- (7) Kada se upravnim nadzorom utvrdi da kontrolno tijelo ne provodi pravilno poslove za koje je ovlašteno, Federalno ministarstvo će rješenjem staviti van snage dato ovlaštenje.
- (8) Federalno ministarstvo u vršenju upravnog nadzora, pored zadatka iz stava (7) ovog člana, i Federalna uprava u vršenju inspeksijskog nadzora obavezni su i:
- a) osigurati da je kontrola koju provodi kontrolno tijelo objektivna i neovisna;
 - b) potvrditi efikasnost kontrola koja su izvršila kontrolna tijela;
 - c) zaprimiti obavijesti o utvrđenim nepravilnostima ili kršenjima odredbi ovog zakona i provedenim korektivnim mjerama;
 - d) oduzimati ovlaštenje kontrolnom tijelu koje prestane ispunjavati zahtjeve iz tač. a) i b) ovog stava ili više ne ispunjava zahtjeve iz stava (3) ovog člana ili propusti ispunjavati zahtjeve iz st. (9), (10) i (12) ovog člana.
- (9) Kontrolna tijela moraju omogućiti Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi pristup njihovim kancelarijama i objektima, te uvid u sve podatke, kao i pružiti pomoć koja im je neophodna za provođenje nadzora.
- (10) Kontrolna tijela osiguravaju da se na subjekte pod njihovom kontrolom primjenjuju i pravila o stručnoj kontroli u skladu sa stavom (13) ovog člana.
- (11) Svaki subjekt je dužan osigurati sljedivost svakog proizvoda u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije radi pružanja garancije potrošačima da su organski proizvodi proizvedeni u skladu sa ovim zakonom.
- (12) Kontrolna tijela najkasnije do 31. januara tekuće godine dostavljaju Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi listu subjekata koji su do 31. decembra prethodne godine bili pod njihovom stručnom kontrolom. Do 31. marta tekuće godine svake godine kontrolno tijelo dostavlja

Federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi zbirni izvještaj o provedenim kontrolama tokom prethodne godine.

- (13) Federalni ministar donijet će propis kojim će propisati način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručna kontrola u sistemu organske proizvodnje.

Član 30.

(Primjena sistema kontrola)

- (1) Subjekt koji proizvodi, priprema, skladišti ili uvozi proizvode iz člana 2. stav (1) ovog zakona ili subjekt koji takve proizvode stavlja na tržište, prije stavljanja proizvoda na tržište, označenog kao organski proizvod ili proizvod iz prijelaznog perioda, mora:
 - a) podvrgnuti svoju djelatnost sistemu stručne kontrole iz člana 29. ovog zakona;
 - b) upisati se u Registar subjekata iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona i
 - c) voditi evidenciju o različitim aktivnostima kojima se bavi u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (2) Odredbe stava (1) ovog člana odnose se i na izvoznike koji izvoze proizvode proizvedene u skladu sa proizvodnim pravilima propisanim ovim zakonom.
- (3) Kada subjekt bilo koju od djelatnosti podugovori sa trećom stranom, ta strana će biti podvrgnuta zahtjevima iz stava (1) ovog člana, a podugovorene djelatnosti se moraju uključiti u sistem stručne kontrole.
- (4) Federalno ministarstvo subjekte koji proizvode prodaju krajnjem potrošaču ili korisniku može izuzeti od primjene odredbi ovog člana, pod uvjetom da oni te proizvode ne proizvode, prerađuju ili skladište, odnosno da ne uvoze takve proizvode iz trećih zemalja i da te aktivnosti nisu podgovorili sa trećom stranom.
- (5) Federalno ministarstvo dužno je osigurati svakom subjektu koji ispunjava odredbe ovog zakona i izvrši plaćanje troškova stručne kontrole da bude uključen u sistem stručne kontrole.
- (6) Kontrolna tijela dužna su voditi ažuriranu evidenciju koja sadrži nazive i adrese subjekata koji podliježu njihovoj kontroli. Ova evidencija mora biti dostupna zainteresiranim strankama.

Član 31.

(Pisani dokazi)

- (1) Ovlašteno kontrolno tijelo iz člana 29. stav (5) ovog zakona na osnovu izvještaja o izvršenim kontrolama izdaje certifikat subjektu koji je uključen u sistem stručne kontrole i koji u okviru svoje djelatnosti ispunjava zahtjeve propisane ovim zakonom. Certifikat mora sadržavati najmanje naziv subjekta, količinu, vrstu i/ili listu proizvoda obuhvaćenih certifikatom i rok važenja certifikata.
- (2) Ovlašteno kontrolno tijelo iz člana 29. stav (5) ovog zakona za organske proizvode koji se uvoze, na osnovu podnesenog zahtjeva od registriranog uvoznika i na osnovu izvršene kontrole dokumentacije i certifikata izdatog od nadležnog organa zemlje porijekla, izdaje potvrdu da taj proizvod potiče iz sistema koji je ekvivalentan sistemu utvrđenom ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
- (3) U postupku izdavanja potvrde iz stava (2) ovog člana subjekt koji uvozi organske proizvode dužan je ovlaštenom kontrolnom tijelu podnijeti zahtjev i potrebnu dokumentaciju na osnovu koje se može utvrditi da je taj proizvod proizveden u ekvivalentnom sistemu uspostavljenom ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega i da je za

njega izdat certifikat od nadležnog organa u zemlji porijekla.

- (4) Poslove iz st. (2) i (3) ovog člana ovlašteno kontrolno tijelo vrši kao povjerene poslove, a na pitanja koja nisu posebno uređena ovim zakonom, a odnose se na postupak izdavanja potvrda, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.
- (5) Federalni ministar propisuje dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje potvrde iz stava (2) ovog člana.
- (6) Subjekti su obavezni provjeravati certifikate i potvrde svojih dobavljača.
- (7) Original potvrda iz stava (2) ovog člana prati robu do prvog primaoca, a nakon toga se mora čuvati najmanje dvije godine i biti dostupna na uvid na zahtjev nadležnog organa ili kontrolnog tijela.

Član 32.

(Mjere u slučaju nepravilnosti)

- (1) U slučaju kada se utvrde nepravilnosti u pogledu ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom ovlašteno kontrolno tijelo iz člana 29. stav (5) ovog zakona neće izdati certifikat subjektu kod kojeg je ta nepravilnost utvrđena. Subjekt kojem nije izdat certifikat ne može vršiti označavanje, reklamiranje i prezentaciju te cjelokupne serije proizvodnje, odnosno ne može naznačiti na proizvodu izraze i oznake organske proizvodnje.
- (2) Kada se ustanovi nepravilnost ispunjavanja zahtjeva propisanih ovim zakonom, Federalno ministarstvo, na prijedlog ovlaštenog kontrolnog tijela iz člana 29. stav (5) ovog zakona, subjektu će zabraniti stavljanje na tržište proizvoda koji se odnose na postupak organske proizvodnje u označavanju, reklamiranju i prezentaciji na određeni period.
- (3) Obavijest sa podacima o slučajevima utvrđenih nepravilnosti ili kršenja odredbi ovog zakona, a koji utiču na status organskog proizvoda, bez odgađanja mora biti dostavljena Federalnom ministarstvu i nadležnoj inspekciji.

Član 33.

(Razmjena informacija)

Federalno ministarstvo i ovlaštena kontrolna tijela iz člana 29. stav (5) ovog zakona, na dostavljeni pisani zahtjev, daju relevantne informacije o rezultatima svojih kontrola drugim nadležnim organima i kontrolnim tijelima u slučajevima kada se zatraži garancija da je neki proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom, a ove informacije se mogu razmjenjivati i na vlastitu inicijativu.

Član 34.

(Uspostava i vođenje registara)

- (1) Organskom proizvodnjom, uvozom organskih proizvoda, stručnom kontrolom nad organskom proizvodnjom mogu se baviti subjekti upisani u Registar.
- (2) U obavljanju poslova iz stava (1) ovog člana Federalno ministarstvo vodi sljedeće registre:
 - a) Registar subjekata u organskoj proizvodnji (u daljnjem tekstu: Registar subjekata) i
 - b) Registar ovlaštenih kontrolnih tijela.
- (3) Uvjete koje moraju ispunjavati subjekti za upis u registre iz stava (2) ovog člana, sadržaj, oblik i način vođenja registra propisuje federalni ministar.

Član 35.
(Upis u Registar)

- (1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o upisu u Registre iz člana 34. stav (2) ovog zakona na osnovu zahtjeva subjekta i kada utvrdi da podnosilac zahtjeva ispunjava uvjete iz člana 34. stav (3) ovog zakona uz pisanu saglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva za poslove poljoprivrede.
- (2) Federalno ministarstvo će subjekta upisanog u registre iz člana 34. stav (2) ovog zakona brisati iz Registra rješenjem na njegov zahtjev, odnosno kada se utvrdi da je prestao ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
- (3) Federalno ministarstvo obavezno je izraditi listu subjekata koji su na osnovu pravomoćnog rješenja upisani i/ili brisani iz Registra iz člana 34. stav (2) ovog zakona.
- (4) Liste iz stava (3) ovog člana Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj službenoj internet stranici i redovno ih ažurira.

Član 36.
(Brisanje iz Registra)

- (1) Federalno ministarstvo donosi rješenje o brisanju subjekta iz Registra subjekata iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona i u slučaju kada ponovi prekršaj za koji je u prekršajnom postupku izrečena kazna iz člana 47. i/ili člana 48. i/ili člana 49. i/ili člana 50. ovog zakona.
- (2) Subjekt koji je rješenjem iz stava (1) ovog člana brisan iz Registra subjekata može podnijeti zahtjev za ponovni upis tek nakon isteka perioda propisanog za odgovarajuće trajanje prijelaznog perioda u organskoj proizvodnji.
- (3) Federalno ministarstvo po službenoj dužnosti donosi rješenje o brisanju kontrolnog tijela iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela iz člana 34. stav (2) tačka b) kada se utvrdi da ne obavlja poslove u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (4) Rješenje iz člana 35. st. (1), (2) i (3) ovog člana je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (5) Pravno lice koje je rješenjem iz stava (3) ovog člana brisano iz Registra ovlaštenih kontrolnih tijela može podnijeti zahtjev za ponovni upis u Registar tek nakon isteka dvije godine od dana pravomoćnosti rješenja.

DIO ŠESTI - UVOZ I IZVOZ

Član 37.
(Uvoz organskih proizvoda)

- (1) Subjektu koji je upisan u Registar subjekata iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona dozvoljen je uvoz i stavljanje organskih proizvoda na tržište Federacije BiH ako su ti proizvodi upakovani i zatvoreni na način koji sprečava zamjenu njihovog sadržaja i ako subjekt za njih posjeduje sertifikat izdat od nadležnog organa i/ili kontrolnog tijela iz zemlje porijekla kojim se potvrđuje organski status tog proizvoda.
- (2) Subjekt iz stava (1) ovog člana obavezan je na dokumentima za carinjenje naznačiti da se radi o organskom proizvodu i proći postupak potvrđivanja u svrhu dobivanja potvrde od ovlaštenog kontrolnog tijela iz člana 29. stav (5) ovog zakona prije stavljanja proizvoda na tržište Federacije BiH.

Član 38.

(Stavljanje na tržište organskih proizvoda iz uvoza)

Subjekt može staviti na tržište Federacije BiH organski proizvod uvezen iz treće zemlje ako ispunjava uvjete iz člana 37. ovog zakona.

Član 39.
(Izvoz organskog proizvoda)

Subjekt koji izvozi organski proizvod dužan je u priloženim dokumentima uz carinsku deklaraciju vidno naznačiti da se radi o organskom proizvodu i navesti broj sertifikata koji prilaže uz tu carinsku deklaraciju.

- Član 40.
(Slobodno kretanje organskih proizvoda)
- (1) Ne može se zabraniti ili ograničiti stavljanje na tržište organskih proizvoda od nadležnog organa i kontrolnog tijela ako su ti proizvodi na tržište stavljeni u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
 - (2) Za biljnu i stočarsku proizvodnju, uključujući ribarstvo na području kantona u Federaciji BiH, mogu se primijeniti stroža pravila ako su ta pravila primjenjiva i na neorgansku proizvodnju i pod uvjetom da su u skladu sa ovim zakonom i ne sprečavaju ili ograničavaju stavljanje na tržište organskih proizvoda proizvedenih izvan područja dotičnog kantona.

- Član 41.
(Dostavljanje podataka Federalnom ministarstvu)
- (1) Ovlaštena kontrolna tijela za izdavanje potvrda za organske proizvode iz uvoza redovno dostavljaju sljedeće podatke Federalnom ministarstvu:
 - a) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake nadležnih organa i
 - b) nazive i adrese, brojeve kodova i oznake kontrolnih tijela.
 - (2) Federalno ministarstvo je obavezno na svojoj službenoj stranici objavljivati i ažurirati podatke iz stava (1) ovog člana.

- Član 42.
(Statistički podaci)
- Federalno ministarstvo dostavlja Federalnom zavodu za statistiku statističke podatke definirane Statističkim programom.

DIO SEDMI - NADZOR

- Član 43.
(Upravni i inspeksijski nadzor)
- (1) Upravni nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega i radom kontrolnih tijela vrši Federalno ministarstvo.
 - (2) Inspeksijski nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše poljoprivredni inspektori nadležnih federalnih i kantonalnih inspeksijskih organa uprave.
 - (3) Federalna uprava za inspeksijske poslove vrši inspeksijski nadzor nad radom ovlaštenih kontrolnih tijela upisanih u Registar iz člana 34. stav (2) tačka b) ovog zakona, a nadležne kantonalne uprave za inspeksijske poslove vrše inspeksijski nadzor nad subjektom upisanim u Registar iz člana 34. stav (2) tačka a) ovog zakona na administrativnom području za koje su nadležni.
 - (4) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, a koji se odnose na reklamiranje, kvalitet, označavanje, pakovanje i skladištenje organskih proizvoda u prometu, vrše tržišni inspektori inspektorata i inspekcije drugih organa uprave u okviru svoje nadležnosti i u skladu sa posebnim propisima.
 - (5) Poslovi upravnog i inspeksijskog nadzora vrše se u skladu sa odredbama ovog zakona, Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije

BiH", br. 35/05) i Zakona o inspekcijama u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14).

Član 44.

(Ovlaštenja inspektora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora kantonalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:
 - a) nadzirati rad i ispunjavanje uvjeta subjekata upisanih u Registar;
 - b) nadzirati provođenje pravila proizvodnje u organskoj proizvodnji;
 - c) nadzirati način sakupljanja samoniklog bilja i gljiva;
 - d) nadzirati preradu organske hrane i hrane za životinje;
 - e) uzimati uzorke organskih proizvoda, tla, dubriva, poboljšivača tla, sredstava za zaštitu bilja i drugih proizvoda i sastojaka koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi organskih proizvoda u skladu sa propisima iz nadležnosti inspekcije;
 - f) nadzirati označavanje, pakovanje, skladištenje i prijevoz proizvoda iz organske proizvodnje;
 - g) provjeravati način vođenja i tačnost podataka u evidencijama koje je subjekt dužan voditi na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - h) privremeno zabraniti proizvodnju, korištenje izraza i stavljanje u promet proizvoda označenog sa navodima i oznakama koje upućuju na organsku proizvodnju, a za koji utvrdi da je proizveden na način koji je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - i) postupiti u skladu sa odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - j) obavijestiti drugi organ ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga drugog nadležnog organa i
 - k) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora federalni poljoprivredni inspektor ima sljedeća prava, dužnosti i ovlasti:
 - a) nadzirati rad kontrolnih tijela u provođenju odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - b) rješenjem privremeno zabraniti rad kontrolnom tijelu kada se utvrdi da ono ne ispunjava uvjete iz člana 29. stav (3) ovog zakona do konačne odluke Federalnog ministarstva i donošenja rješenja o oduzimanju ovlaštenja;
 - c) postupiti u skladu sa odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/14) ako utvrdi da je došlo do povrede odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - d) obavijestiti drugi organ ako u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis iz djelokruga nadležnosti drugog organa i
 - e) narediti i druge mjere i radnje potrebne za provođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.
- (3) Kada se utvrdi da uzeti uzorci ne odgovaraju propisanim zahtjevima troškove analize uzoraka snosi subjekt, a kada uzorak odgovara propisanim zahtjevima troškove snosi organ koji vrši inspekcijski nadzor.

Član 45.

(Najava inspekcijskog nadzora)

- (1) Inspektor može vršiti inspekcijski nadzor kod subjekta nadzora bez prethodne najave u bilo koje doba dana i noći u toku njegovog radnog vremena, na mjestu koje je podložno inspekcijskom nadzoru, a izuzetno i izvan radnog vremena ukoliko postoji opravdana potreba za vršenjem inspekcijskog nadzora kako je to navedeno u nalogu za inspekcijski nadzor.
- (2) Ako se inspekcijski nadzor vrši u poslovnim prostorijama subjekta nadzora, a ne može se završiti u toku njegovog radnog vremena, inspektor može izvršiti privremeno pečačenje poslovnog prostora ili dijela poslovnog prostora ili samo opreme u tom prostoru u kojem se nalaze stvari ili dokumentacija na koje se odnose radnje inspekcijskog nadzora, a radi dovršenja započetog inspekcijskog nadzora koji se ima nastaviti narednog radnog dana.
- (3) O privremenom pečačenju poslovnog prostora ili opreme iz stava (2) ovog člana donosi se zaključak protiv kojeg se ne može izjaviti posebna žalba.

Član 46.

(Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora vodi postupak i sastavlja zapisnik o utvrđenom stanju, kao i o podacima i obavijestima dobijenim u toku vršenja nadzora.
- (2) Ako inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da su povrijeđene odredbe ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu njega, naredit će rješenjem da se utvrđene nepravilnosti, odnosno nedostaci otklone u određenom roku.
- (3) Inspektor će donijeti rješenje iz stava (2) ovog člana bez odgađanja, a najkasnije u roku 15 dana od dana završetka nadzora.
- (4) Na rješenje inspektora o naloženim upravnim mjerama može se izjaviti žalba u roku osam dana od dana prijema rješenja.
- (5) Žalba na rješenje inspektora o upravnim mjerama ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.
- (6) Odredbe st. (4) i (5) ovog člana odnose se i na zaključak inspektora protiv kojeg je dopuštena žalba.
- (7) O žalbi na rješenje i zaključak federalnog inspektora rješava nadležno federalno ministarstvo iz upravne oblasti na koju se odnosi inspekcijski nadzor ako ovim ili posebnim federalnim zakonom nije drukčije određeno.
- (8) O žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora koje je doneseno prema federalnim ili propisima Bosne i Hercegovine rješava rukovodilac Federalne uprave.
- (9) Žalba iz stava (8) ovog člana ne odgađa izvršenje rješenja ako ovim ili posebnim zakonom nije drukčije propisano.
- (10) Rješenje Federalnog ministarstva doneseno po žalbi na rješenje i zaključak federalnog inspektora i rješenje Federalne uprave doneseno po žalbi na rješenje i zaključak kantonalnog inspektora konačni su upravni akti i protiv njih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (11) Na postupak inspekcije koji nije uređen odredbama ovog zakona primijenit će se odredbe Zakona o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14).

DIO OSMI - PREKRŠAJNE ODREDBE**Član 47.****(Prekršaji subjekata)**

- (1) Novčanom kaznom od 12.000,00 KM do 25.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
 - a) u organskoj proizvodnji koristi GMO (član 10. ovog zakona);
 - b) upotrebljava jonizirajuće zračenje (član 11. ovog zakona).
- (2) Novčanom kaznom od 2.500,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stava (1) ovog člana.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 1.250,00 KM do 2.500,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 48.

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
 - a) organsku proizvodnju ne podvrgne sistemu stručne kontrole u skladu sa članom 29. stav (1) ovog zakona;
 - b) organske proizvode stavlja na tržište, a da za njih nije izdat certifikat i/ili potvrda u skladu sa članom 31. st. (1) i (2) ovog zakona;
 - c) proizvode stavlja na tržište kao organske, a nije upisan u Registar iz člana 34. stav (2) ovog zakona;
 - d) uvozi i stavlja na tržište organske proizvode u suprotnosti sa odredbom iz člana 37. ovog zakona;
 - e) u označavanju, prezentaciji i komercijalnim dokumentima koristi izraz koji se odnosi na organsku proizvodnju u suprotnosti sa odredbom iz člana 24. ovog zakona;
 - f) koristi đubriva u suprotnosti sa odredbama utvrđenim u članu 13. stav (1) tač. d) i e) i članu 17. ovog zakona;
 - g) koristi sredstva za zaštitu bilja u suprotnosti sa odredbama člana 13. stav (1) tačka h) i člana 17. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.250,00 KM do 3.750,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stava (1) ovog člana.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 49.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
 - a) koristi proizvode i supstance u uzgoju koje nije odobrio nadležni organ u skladu sa članom 17. ovog zakona;
 - b) koristi vegetativni reprodukcioni materijal i sjeme za uzgoj u suprotnosti sa odredbom iz člana 13. stav (1) tačka i) ovog zakona;
 - c) sakupljanje samoniklog bilja i gljiva obavlja u suprotnosti sa odredbom člana 13. stav (2) ovog zakona;
 - d) ne primjenjuje odredbe pravila proizvodnje u stočarstvu u skladu sa članom 14. stav (1) tač. a), b), c), d) i e) ovog zakona;
 - e) ne primjenjuje pravila proizvodnje za uzgojne životinje i ostale organizme u akvakulturi u skladu sa članom 15. stav (1) ovog zakona;

- f) ne primjenjuje pravila proizvodnje za morske alge u skladu sa članom 16. ovog zakona;
- g) proizvodnju prerađene hrane za životinje, organske hrane i kvasca obavlja u suprotnosti sa odredbom čl. 19., 20., 21. i 22. ovog zakona;
- h) proizvodnju obavlja u suprotnosti sa odredbama člana 23. ovog zakona;
- i) organski proizvod nije označio u skladu sa odredbama iz čl. 24., 25., 26., 27. i 28. ovog zakona;
- j) inspektor ne omogući nesmetano vršenje inspeksijskog nadzora u skladu sa odredbom iz člana 43. st. (3) i (4) ovog zakona i
- k) ne postupi po rješenju inspektora iz člana 46. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja učini prekršaj iz stava (1) ovog člana.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 250,00 KM do 500,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 50.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj pravno lice ako:
 - a) ne primjenjuje odredbe iz člana 12. ovog zakona;
 - b) postupa u suprotnosti sa odredbama propisa iz člana 13. stav (3); člana 14. stav (2); člana 15. stav (2) i člana 34. stav (3) ovog zakona;
 - c) ne primjenjuje odredbe člana 13. stav (1) tač. a), b) i j) ovog zakona;
 - d) ne primjenjuje odredbe člana 14. stav (1) tačka e) ovog zakona i
 - e) ne primjenjuje odredbe iz člana 18. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM bit će kažnjeno fizičko lice ako u obavljanju poslovanja počini prekršaj iz stava (1) ovog člana.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 250,00 KM do 750,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 51.**(Prekršaj kontrolnog tijela)**

- (1) Novčanom kaznom od 2.500,00 KM do 12.500,00 KM bit će kažnjeno za prekršaj kontrolno tijelo ako:
 - a) ne ispunjava uvjete iz člana 29. stav (3) i člana 29. stav (12) ovog zakona;
 - b) ne postupi u skladu sa odredbom člana 29. st. (4), (6), (9) i (10) ovog zakona;
 - c) izda potvrdu ili certifikat za proizvode koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega u skladu sa članom 31. ovog zakona;
 - d) ne poduzme mjere u slučaju kršenja odredbi zakona u skladu sa članom 32. ovog zakona i
 - e) postupa u suprotnosti sa odredbama propisa iz člana 29. stav (13) ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice kontrolnog tijela.

DIO DEVETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 52.****(Donošenje propisa)**

Propise za čije je donošenje ovlašten na osnovu odredbi ovog zakona federalni ministar će donijeti u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Na temelju članka 19. stavak (2) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i članka 7. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 12/03, 34/03 i 65/13), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 67. sjednici, održanoj 01.09.2016. godine, donosi